

Pali na ispitu

Žalosna je činjenica da su Hrvati u Srbiji među pet nacionalno-manjinskih zajednica koje nisu uspjele napraviti svoj birački popis, dok je to uspelo uraditi čak 15 nacionalno-manjinskih zajednica. Uspjelo je to: Albancima, Aškalijama, Bošnjacima, Bugarima, Bunjevcima, Česima, Egipćanima, Grcima, Mađarima, Nijemcima, Romima, Rumunjima, Rusinima, Slovancima i Ukrajinacima, dok uvjete za neposredne izbore, osim Hrvata, nisu ostvarili samo Makedonci, Slovenci i Vlasi.

Logično je zapitati se - kako je to većini manjina uspelo, a Hrvatima nije? Pri tome su se sva nacionalna vijeća nalazila u istim uvjetima, što će reći da nisu dobila dodatna sredstva od države za provođenje kampanje, a i činjenica da država i nije vodila neku značajniju kampanju također se odnosi na sve. Dakle, taj argument u objašnjavanju »zašto nismo uspeli« teško može proći.

Postoji i faktor 90-ih, odnosno rat koji je vođen na teritoriju Hrvatske a koji je u velikoj mjeri pogodio i Hrvate u Srbiji, prije svega u pograničnom području u Podunavlju i Srijemu, a o čemu piše naš dopisnik u ovome broju. Međutim, Albanci i Bošnjaci su također uspeli napraviti popis, a ratna zbivanja su nesumnjivo ostavila traga i u njihovim nacionalnim zajednicama.

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća, koje je trebalo uraditi ovaj posao, izrazio je žaljenje »što nismo pokazali bolju organiziranost«. Ostalo je nejasno kome je ovo upućeno, budući da je upravo HNV ta institucija od koje se očekivalo da će organizirati ovaj upis, a ono je uspelo »organizirati« prikupljanje tek 1000 potpisa. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini se izgleda bolje organizirao i prikupio preko 9000 potpisanih zahtjeva.

Bilo kako bilo, činjenica je da je sadašnje vodstvo HNV-a palo na ovom ispitu i da će krajem svibnja ili početkom lipnja biti održani izbori za novi saziv nacionalnog vijeća elektorskim putem, o čemu ministar za ljudska i manjinska prava Svetozar Čipčić objavljuje odluku ovoga tjedna. A zatim počinje druga faza izbornog procesa, kada će oni koji imaju poseban popis moći kandidirati izborne liste, dok će u hrvatskoj zajednici početi prikupljanje potpisa za elektore, o čijoj brojnosti ovisi tko će skrbiti o kulturnoj autonomiji Hrvata u Srbiji. Nadamo se da će biti učinkovitiji od sadašnjeg sastava što, imajući u vidu njegova dostignuća, i neće biti naročito teško.

J. D.

INTERVJU

Berislav Skenderović, umjetnički ravnatelj i šef-dirigent Vojvodanskih simfoničara

GLAZBENI VELEPOSŁANIK VOJVODINE.....12-13

DOPISNICI

Uz 116. obljetnicu rođenja dr. Josipa Andrića

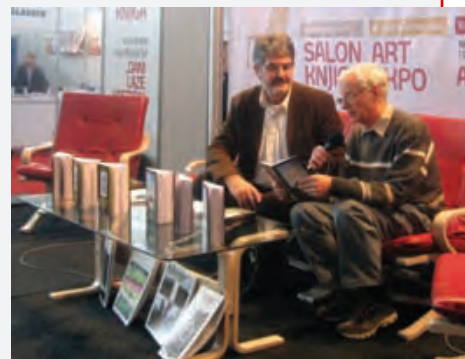
TOPONIMI U NASLOVIMA GLAZBENIH DJELA JOSIPA ANDRIĆA..... 23

Javna rasprava u svezi s donošenjem novog zakona o mladima

NASLIJEĐENO STANJE NE SMIJE POSTATI NORMALNO.....26

KULTURA

Na Međunarodnom salonu knjiga u Novom Sadu i izdanja hrvatskih nakladnika iz Vojvodine

PREDSTAVLJENA DJELA HRVATSKE RIJEČI I ZKVH-A ...33

SPORT

Ksenija Andrić, karatistica
SPORTAŠICA GODINE U BAČU.....47

SADRŽAJ

AKTUALNO

Završen upis u posebne biračke popise nacionalnih manjina

HRVATI NAJVJEROJATNIJE NA ELEKTORSKE IZBORE..... 7

Nova emisija za Hrvate izvan domovine

»PITOMI« RADIO PREUZIMA INICIJATIVU17

TEMA

Zašto je teško ostvariti stvarnu autonomiju Vojvodine

SREDIŠNJA VLAST I DALJE VUČE SVE SEBI..... 10-11

Kakvo je stanje spomeničke baštine od značaja za srpsku zajednicu u Hrvatskoj

OBNOVE: ZAVRŠENE, U TIJEKU I U PLANU.....28-29

VLAST I GOSPODARSTVENICI IZ SRBIJE O POSLJEDICAMA RECESIJE I MJERAMA VLADE

Oporavak će trajati dugo

Biznis forum na Kopaoniku, koji je okupio veliki broj poduzetnika, ekonomista i predstavnika vlasti, zaključio kako je gospodarstvu neophodno više novčanih poticaja i boljih kreditnih aranžmana

Najozbiljniji problemi s kojima se ekonomija u Srbiji suočava su neli-kvidno i prezaduženo gospodarstvo i spora realizacija mjera protiv krize. Gospodarstvu je neophodno više novčanih poticaja, kreditni aranžmani za poduzeća moraju biti povoljniji i na dugi rok, a država u to mora usmjeriti dio svojih deviznih rezervi.

Ovo je, među ostalim, poručeno s velikog Biznis foruma na Kopaoniku, gdje su svoja viđenja situacije i mogućnosti izlaska iz recesije ovoga tjedna razmijenili predstavnici Vlade Srbije i poduzetnici.

Zaključak foruma je i da su mjere koje je Vlada predviđela za ublažavanje posljedica recesije i pomoć gospodarstvu dobre, ali nedovoljne. Ujedno treba biti spreman na dugotrajan izlazak iz problema, jer, kako se čulo na skupu, danas u gospodarskoj ponudi imamo 100 dobrih programa, ima i novca i lokacija za njih, ali prvi rezultati toga osjetit će se tek za 6-7 godina.

U predviđanjima je oprezan i premijer *Mirko Cvetković*: »Građani Srbije neće osjetiti da je kriza prošla ukoliko ove godine ne uspijemo ostvariti veći gospodarski rast od 2 posto, koliko je planirano. Da bismo ubrzano išli

naprijed, potrebno je da imamo od 5 do 6 posto rasta godišnje u kontinuitetu. Najveći problem s kojim se suočavamo je visoka stopa nezaposlenosti i to će biti kritična točka ove godine«, rekao je premijer.

Gospodarstvenici i Vlada jedinstveni su u stavu kako je dosadašnji model rasta prevladan, a da novi podrazumijeva povećanje izvoza i agresivnije ulaganje u

bi to počelo davati efekte«, kaže Grujić.

Vlada će do kraja ove godine imati nekoliko strateških ciljeva: povećanje zaposlenosti i tražnje, stabilnost tečaja dinara, rast produktivnosti, borba protiv korupcije i kriminala.

»Ohrabrujući je podatak kako je izvoz u prva dva mjeseca ove godine porastao za 31 posto. Međutim, negativni signali su manji proračun-

Dodao je i kako će Vlada raditi i na poticanju izvozne tražnje kroz financijsku potporu za realizaciju izvoznih poslova, a bit će pružana i institucionalna podrška za osvajanje novih tržišta.

Odgovor na pitanje – što Srbija treba uraditi kako bi se različiti interesi poklopili, pokušao je dati ekonomist Svjetske banke *Dušan Vujović*.

»Srbija treba biti aktivnija u regiji, treba osigurati dovoljnu razinu suglasnosti u regiji da bi postala regionalni lider, kao što to i želi«, rekao je Vujović. »Trebalo nekada prijeći preko nekih stvari koje nam se ne sviđaju i koje nisu optimalne, da bi se postao lider. Biti lider dopušta mogućnost pristupa većem tržištu i to je jedan od faktora koje investitori gledaju. Ako se nešto može raditi u Beogradu i da se time pokriva cijeli Blakan, to je jako bitno.«

Srbija je u siječnju 2010. najviše robe izvezla u Italiju, Njemačku i Bosnu i Hercegovinu, a najviše se uvozilo iz Rusije, ali i iz Njemačke i Italije. Veleposlanici koji su bili na forumu kažu kako su zainteresirani za ulaganja u našu zemlju, a iz Njemačke su stigle i konkretnije najave za ulaganja u automobilsku i tekstilnu industriju i razvoj infrastrukturnih projekata.

Z. P.

Država mora pomoći: sa skupa na Kopaoniku

infrastrukturu. No, kako je primijetio jedan od sudionika skupa, predsjednik kompanije »PSP Farman« *Branislav Grujić*, takvi opći savjeti su kao savjeti liječnika – bavite se svako jutro gimnastikom i manje jedite, bit će vam bolje. »To su teorijske stvari, a da bi se neka proizvodnja organizirala, potrebno je 5 do 10 godina da

ski priljev od planiranog u istom razdoblju i to za 8,3 milijarde dinara. Domaća tražnja i dalje pada«, istaknuo je premijer Cvetković. On je najavio i investicijska ulaganja države i javnih poduzeća od preko 160 milijardi dinara u ovoj godini, kao i fiskalni stimulans od četiri milijarde dinara, kao potporu stanogradnji i kupovini novih stanova.

DRŽAVNO-POSLOVNO IZASLANSTVO SRBIJE I VOJVODINE U IZRAELU

Predstavljani investicijski potencijali pokrajine

Predsjednik Vlade Vojvodine *Bojan Pajtić* i ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva *Saša Dragin* predvodili su državno-poslovno izaslanstvo koje je od 8. do 10. ožujka boravilo u Izraelu. Uzvratni posjet Izraelu dogovoren je tijekom boravka izraelskog ministra poljoprivrede i ruralnog razvoja *Simhona Shaloma* u Srbiji u listopadu prošle godine.

»U Tel Avivu smo imali sastanke s ministrom poljoprivrede i njegovim suradnicima, kao i s predstavnicima poslovne zajednice Izraela«, izjavio je Bojan Pajtić. »Svrha susreta bila je predstavljanje investicijskih potencijala naše pokrajine i poticajne mjere Vlade Vojvodine kojima se stimulira svaka investicija koja na teritoriju APV otvara nova radna mjesta. Te su mjere kako financijske tako i logističke, i obuhvaćaju djelatnost različitih tajništava, od Pokrajinskog tajništva za rad,

zapošljavanje i ravnopravnost spolova, Pokrajinskog tajništva za znatnost i tehnološki razvoj do pokrajinskog VIP Fonda za potporu stranom ulaganju.«

Premijer Pajtić dodaje kako 40 posto ukupne proizvodnje na teritoriju Vojvodine čine proizvodi agroindustrije, te da je zbog toga i interes investitora iz Izraela upravo vezan za ovu vrstu investicija.

DZH POZDRAVLJA USVAJANJE ZAKONA KOJIM SE POKRAJINI, GRADOVIMA I OPĆINAMA VRAĆA ODUZETA IMOVINA

Rješavanje samo dijela problema

Demokratska zajednica Hrvata pozdravlja usvajanje zakona kojim će pokrajina, gradovi i općine postati vlasnici svojine kojom raspolažu, a koja im je oduzeta, kaže se u priopćenju koje je potpisao predsjednik te stranke *Dorđe Čović*. Nacrt zakona o javnoj svojini nalazi se u završnoj fazi i dobro bi bilo da se što prije nađe pred Vladom i u proceduri Narodne skupštine. Usvajanjem ovoga zakona rješava se samo dio problema financijske autonomije Vojvodine, ocjenjuje se u priopćenju.

ZAVRŠEN UPIS U POSEBNE BIRAČKE POPISE NACIONALNIH MANJINA

Neuspio popis, Hrvatima slijede elektorski izbori

Prema neslužbenim podacima, prikupljeno između 13 i 15 tisuća potpisa pripadnika hrvatske nacionalne manjine, nedovoljno za organiziranje neposrednih izbora za HNV * Hrvati su jedna od četiri zajednice koje nisu uspjele prijeći »cenzus«

* Četrnaest manjina osiguralo izravne izbore za nacionalna vijeća

Branko Horvat

Novi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća bit će najvjerojatnije biran putem elektorske skupštine, budući da do utorka, 9. ožujka, do kada je akcija upisa trajala, nije prikupljen dovoljan broj potpisa za izravne izbore.

Iako svi zahtjevi još nisu obrađeni, a resorno Ministarstvo za ljudska i manjinska prava popise zaključuje najkasnije 15 dana prije dana održavanja izbora, u hrvatskoj se zajednici procjenjuje da je prikupljeno između 13 i 15 tisuća potpisa Hrvata, što je otprilike polovica od potrebnog broja (28.620).

ODGOVORNI SVI PO MALO

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Branko Horvat* kaže kako slijedi prebrojavanje broja upisanih, no ni sam nije optimističan kada je u pitanju rezultat akcije. »Moram izraziti žaljenje što pripadnici naše zajednice nisu u većem broju iskoristili ovo svoje pravo, i što nismo pokazali bolju organiziranost. Što se tiče HNV-a, mi smo akciju upisa provodili surađujući sa 16 udruga diljem Vojvodine, a posebnih financijskih sredstava za honorar aktivistima na terenu nismo imali. Aktivisti krovnog tijela zajednice prikupili su u konačnici oko 1000 potpisa«, objašnjava Horvat.

Na pitanje – tko je odgovoran za neuspjeh akcije, Branko Horvat kaže kako osim vodstva zajedni-

ce, jedan dio odgovornosti snose i državna uprava, ali i matična država Hrvatska.

»Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je ozbiljniju kampanju počelo tek u trećoj četvrtini razdoblja predviđenog za akciju popisa. Također, ni naša matična država Hrvatska nije prepoznala značaj ove akcije, iako smo se blagovremeno dopisom obratili premijerki *Jadranki Kosor*. Mala financijska pomoć od matične države stigla je pri kraju kampanje, a time će biti isplaćeni aktivisti koji su prikupljali potpise s 50 dinara po formularu«, kaže on dodajući, kako razlog neuspjeha akcije vidi i u tomu što popisom nisu obuhvaćeni pripadnici zajednice koji žive u velikim sredinama – poput Beograda i Novog Sada, kao i oni s područja Banata.

Međutim, predsjednik HNV-a podsjeća kako se upis u poseban birački popis ne prekida, već da je kao i opći birački popis otvoren sve vrijeme.

»Očekuje nas detaljna analiza, kako bismo iz ove akcije izvukli pouke za budućnost. Pred nama je novo razdoblje, upis u poseban birački popis hrvatske nacionalne manjine se nastavlja, te se nadam da će idući izbori za HNV biti izravni. Ne treba izgubiti nadu, važno je da zajednica bude kompaktna jer ćemo se samo tako izboriti za bolji položaj«, kaže Branko Horvat.

DSHV SAKUPIO NAJVIŠE, DS OKO 1000

Najviše potpisa u akciji sakupili su aktivisti i simpatizeri Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, nešto preko 9 tisuća. Koordinator ove akcije u toj stranci *Darko Sarić Lukendić* objašnjava kako je u Subotici prikupljeno oko 5 tisuća, a u ostalim mjestima u kojima stranka ima podružnice – Somboru, Apatinu, Baču i Srijemskoj Mitrovici – oko 4 tisuće potpisa.

»Ovim smo ostvarili preko 90 posto našeg zacrtanog plana s početka akcije«, kaže *Darko Sarić Lukendić*. »No, nažalost to nije dovoljno za izravne izbore. Naime, postojala je procjena da će udruge

kulture i druge političke organizacije koje tvrde da imaju uporište među Hrvatima prikupiti po 10 tisuća potpisa, što bi onda bilo dovoljno, no taj broj je znatno manji od očekivanog«.

Potpise su prikupljali i Hrvati okupljeni oko Demokratske stranke.

Romi, Rumunji, Rusini, Slovaci i Ukrajinci prešli cenzus za održavanje izravnih izbora za nacionalna vijeća. S druge strane, uvjete za izravne izbore, osim Hrvata, nisu ostvarili Makedonci, Slovenci i Vlasi, koji će nacionalna vijeća birati indirektnim izborima, odnosno putem elektorske skupštine.

Procedura

»**N**acionalne manjine koje će svoje nacionalno vijeće formirati putem elektorske skupštine, mogu dati potporu elektorima svojim potpisom na njihovoj prijavi koji mora biti ovjeren u općini, mjesnom uredu ili sudu«, kaže za HR *Saška Rakić*, savjetnica za odnose s javnošću Ministarstva za ljudska i manjinska prava. »Za izbor nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine mora se prijaviti najmanje 60 elektora. Svaki elektor mora imati najmanje 100 osoba koje ga svojim potpisima podržavaju. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava propisalo je oblik i sadržaj obrasca za prikupljanje potpisa birača koji podržavaju elektore i on se može preuzeti s naših internetskih stranica. Svaki zainteresirani kandidat za elektora mora dobiti ovlaštenje za prikupljanje potpisa od strane Ministarstva.«

»U Subotici smo prikupili oko 1000 potpisa za upis u poseban birački popis hrvatske nacionalne manjine, a koliko je prikupljeno u drugim sredinama za sada nemam pouzdan podatak«, kaže dužnosnik Demokratske stranke *Slavko Parać*.

ČETRNAEST VIJEĆA IZRAVNO

U Ministarstvu za ljudska i manjinska prava kažu kako su Albanci, Aškalije, Bošnjaci, Bugari, Bunjevci, Česi, Grci, Egipćani, Mađari, Nijemci,

U Srbiji već postoji 15 nacionalnih vijeća, a još će 4 biti formirana poslije izbora. Kako saznajemo u resornom ministarstvu, od ukupno 707.265 pripadnika manjina s biračkim pravom prema posljednjem popisu stanovništva iz 2002. godine, u poseban birački popis do sada se upisalo preko 360.000 ljudi. Izbori za nacionalna vijeća nacionalnih manjina – i oni neposredni i oni putem elektorske skupštine – bit će organizirani 6 lipnja.

D. B. P.

DANAS SJEDNICA IZVRŠNOG ODBORA HNV-A

Izvješća o poslovanju i prijedlozi za raspodjelu sredstava

Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća razmatrat će danas, 12. ožujka, izvješća o poslovanju Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata i Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«. Na dnevnom redu je i usvajanje izvješća o utrošenim sredstvima Hrvatskog nacionalnog vijeća za 2009. godinu, usvajanje financijskog plana rashoda HNV-a za 2010. godinu, utvrđivanje prijedloga raspodjele sredstava po natječaju Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine i po natječaju Pokrajinskog tajništva za kulturu.

MORNARSKA PISMA

Dalmatinac predsjednik

Piše: Milorad Bibić Mosor

Znate li što su Splitskani u zafrkanciji (zafrkancija na splitskom znači – zezanje, op. M. B.) govorili kad je *Franjo Tuđman* izabran za prvog hrvatskog predsjednika? Nešto što jedino »ludon svitu«, a Splitskani stvarno takvi jesu, može pasti na pamet: da Zagorcima treba zabraniti činiti »one stvari! Znate li zašto? Zato da ne bi napravili i – trećeg predsjednika! *Josip Broz* bio je iz Kumrovca, *Franjo Tuđman* iz Velikog Trgovišta, oba su iz Hrvatskog zagorja, pa ako se Zagorcima ne zabrani seks, svaki novi predsjednik bit će Zagorac.

Onda je za prvoga čovjeka Hrvatske izabran Slavonac *Stipe Mesić*, u Splitu se tad moglo čuti ovo: »Je, ovi Stipe nije Zagorac, ali oćemo li dočekat da predsjednik Hrvatske jedan dan postane Dalmatinac?« I evo, *Ivo Josipović*, nedavno ustoličeni novi hrvatski predsjednik, je – Dalmatinac! Njegovi preci su iz Baške Vode kraj Makarske, ali ni s tom činjenicom Splitskani nisu skroz zadovoljni. Pa grintaju ili da se izrazim čisto hrvatski – gundaju: »Je, Josipović je dalmatinsko prezime, ali ni on nije skroz čisti Dalmatinac jer je rođen u - Zagrebu!? Da je on čisti Dalmatinac onda bi bija glasnjiji, žešći, a ovako se vidi da u njemu prevladava zagrebački odgoj jer je kulturn, miran, tih, ugladen... Uz to, čovik nikad ne pije vino nego samo vodu!? Di si vidiš Dalmatinca da poslin najbolje ribe pije vodu!? To je zločin...«

Ivu Josipovića dobro poznajem. Čuli smo se redovito, ali otkad je postao predsjednik Hrvatske zvao sam ga samo jednom: da mu čestitam! Iskoristio sam to za reći mu što se o njemu kao Dalmatincu govori u Splitu, nasmijao se od srca. I dodao: »Reci im da sam hajdukovac. Od malena. I da ponekad popijem malo vina. Ali stvarno malo... I da volim muziku...«

Odmah sam požurio na najribarskiju splitsku lokaciju, na Matejušku, tamo u srcu Splita, uz samu splitsku Rivu, gdje se stoljećima skupljaju splitski ribari, prenio sam im što je kazao Ivo Josipović. Bilo im je drago čuti da je hrvatski predsjednik hajdukovac, a to da on voli muziku jedan ribar je komentirao na splitski zafrkantski način: »Pročita san da se ono šta on komponira zove – moderna ozbiljna muzika! Iša san čut šta je to i, svitu moj – umra san od straja! Ono je muzika taman za horor filmove... One se uopće ne more pivat!«

Priznajem: nisam izdržao, prenio sam to Ivi Josipoviću. Mailom. Da ne smetam čovjeka svojim pozivima. Opet se smijao. Od srca... Iskreno. Tako mi je napisao, a ja mu vjerujem. Aha, zaboravio sam napisati kakav bi po tim starim Splitsanima, čija prezimena postoje u Splitu već nekoliko stoljeća, trebao biti hrvatski predsjednik: Splitsanin kojemu su preci bili ribari, mora voliti pjesmu, vino i žene, biti navijač Hajduka, mora glasno govoriti, štoviše, i galamiti ako treba, ljeti hodati u kratkim hlačama i mornarskoj majici, a poželjno bi bilo da predsjedničke dvore premjesti u Split. Odmah! Šjor Ivo, jeste li čuli Splitsane...?

PORUKE IZ BELGIJE, ZEMLJE SLJEDEĆEG PREDSJEDATELJA EU

Dovršetak pregovora ovisi o Hrvatskoj

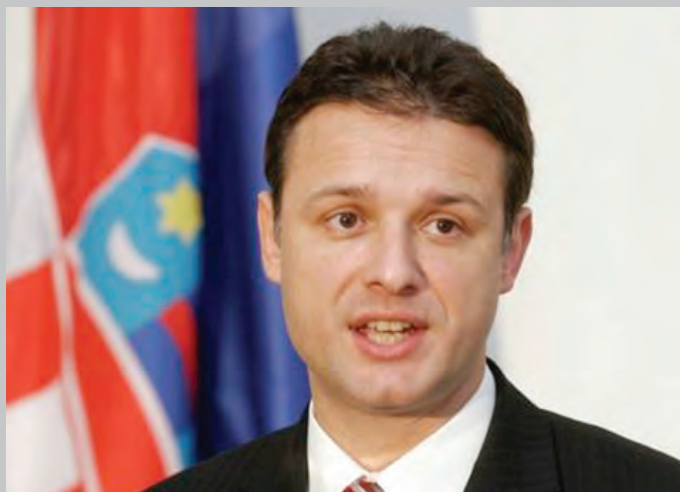
Državni tajnik za europske poslove Belgije *Olivier Chastel*, zemlje koja u drugoj polovici godine preuzima rotirajuće predsjedništvo EU, ustvrdio je kako o Hrvatskoj ovisi hoće li dovršiti pregovore do kraja ove godine. »To ovisi o Hrvatskoj. Ne mogu se žrtvovati kriteriji zbog datuma i vremenskih rasporeda«, rekao je Chastel u intervjuu za internetski portal waz.euobserver. Najavio je da će njegova zemlja kao predsjedateljica biti stroga, poštena i da neće davati nikakva obećanja u vezi s proširenjem te da će u EU moći ući samo zemlje koje su potpuno spremne za članstvo. »Naučili smo lekciju iz prethodnih proširenja i shvatili da je teško provoditi reforme u razdoblju nakon ulaska u EU. Stoga ćemo ubuduće primati samo zemlje koje su potpuno spremne za članstvo«, rekao je Chastel. Za Chastela nije dobra ideja da se osnuje skupina zemalja zapadnog Balkana koje bi zajedno ušle u EU, poput zemalja srednje i istočne Europe 2004. »Brzina na putu prema EU svake zemlje treba biti određena brzinom reformskog procesa i provedbom europskih standarda. Želimo primijeniti takav pristup tijekom našeg predsjedanja«, rekao je Chastel.

GORDAN JANDROKOVIĆ S MINISTRIMA VANJSKIH POSLOVA ZEMALJA EU I ZEMALJA KANDIDATKINJA

Hrvatska zemljama jugoistočne Europe nudi vlastita iskustva

Ministar vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske *Gordan Jandroković* sudjelovao je u subotu, 6. ožujka, neformalnom sastanku ministara vanjskih poslova država članica EU i država kandidatkinja za punopravno članstvo u EU. Sastanak je održan u gradu Cordobi, u Španjolskoj.

Jandroković je kazao kako Republika Hrvatska daje čvrstu potporu svim zemljama jugoistočne Europe u njihovim nastojanjima da se priključe eurointegracijskom procesu, nudeći im vlastita iskustva. Kao potvrdu tome, ministar je spomenuo i nedavnu odluku Vlade Republike Hrvatske o stavljanju na raspolaganje prijevoda europskog zakonodavstva susjednim zemljama. Naglasio je važnost jasne perspektive članstva u EU, uz poštovanje individualnog napretka svake pojedine zemlje, kao najboljeg katalizatora za provođenje zahtjevnih reformi. U okviru izlaganja, Jandroković je također najavio i skorašnje održavanje konferencije šefova država i vlada zemalja jugoistočne Europe kojoj će Republika Hrvatska, Republika Slovenija i Europsko vijeće biti domaćini. To će biti prigoda za raspravu o dosadašnjem napretku zemalja, njihovoj predanosti europskoj budućnosti, kao i za definiranje daljnjih koraka u cilju održivog razvoja i prosperiteta regije.

TROJNI SASTANAK SLOVENSKOG PREMIJERA, HRVATSKE PREMIJERKE I SRBIJANSKOG PREDSEDNIKA U PTUJU

Stvaranje dobre političke klime

Trilateralni sastanak slovenskog premijera *Boruta Pahora*, hrvatske premijerke *Jadranke Kosor* i srbijanskog predsjednika *Borisa Tadića* održan je u prošli petak u Ptuj, a završen je dogovorom troje čelnika da se takvi sastanci održavaju i ubuduće, prenosi Hina.

Domaćin susreta Borut Pahor rekao je kako je riječ o osobnom dogovoru troje čelnika, odnosno da će se takvi sastanci održavati dok oni obnašaju svoje dužnosti »kad procijenimo da je to potrebno i da pridonosi nastavku dobrih odnosa u svim područjima«. Hrvatska premijerka Jadranka Kosor ustvrdila je kako su i ptujski sastanak i predstojeća regionalna konferencija na Brdu kod Kranja nastavak dobre i uspješne priče, prije svega u odnosima Hrvatske i Slovenije, dok je srbijanski predsjednik Boris Tadić rekao kako je potrebno stvoriti dobru političku klimu, ne samo zbog europske integracije zemalja regije, već i zbog snaženja tih zemalja.

Srbijanski predsjednik naglasio je kako Srbija želi da u regionalnim forumima sudjeluju predstavnici svih građana koji u njoj žive ali pod određenim uvjetima, odnosno da predstavnici kosovskih Albanaca sudjeluju u »formatu određenom rezolucijom 1244 Vijeća sigurnosti UN-a«.

Pahor je novinarima otkrio kako je s Kosor i Tadićem dogovoreno da se sljedeći trilateralni susret održi u Hrvatskoj, a »ako se postigne dogovor o institucionaliziranju regionalne konferencije, onda bi se prva iduća nakon Brda kod Kranja, ako se s tim slože i ostale zemlje, održala u Beogradu«.

PARLAMENTARCI ZA USKLAĐIVANJE PROPISA O OBAVJEŠTAJNIM SLUŽBAMA U SUSJEDNIM ZEMLJAMA

Suradnja na visokoj razini

Predstavnici parlamentarnih odbora zaduženih za nadzor obavještajnih agencija zemalja u susjedstvu zauzeli su se u utorak, na skupu u Sarajevu, da se uskladi odgovarajuće zakonodavstvo u tim zemljama. Predsjednik zajedničkog povjerenstva za nadzor rada Obavještajno-sigurnosne agencije BiH *Mirko Okolić* ocijenio je da je suradnja obavještajnih agencija iz BiH, Hrvatske, Srbije, Albanije, Crne Gore i Makedonije na visokoj razini. Dodao je da je na sastanku napravljen plan za konferenciju o nadzoru nad radom obavještajnih agencija, koja bi se trebala u lipnju održati u Zagrebu.

INICIJATIVA GRADONAČELNIKA VUKOVARA ŽELJKA SABOA

Josipović i Tadić da se sastanu u gradu na Vuki

Vukovarski gradonačelnik *Željko Sabo* izrazio je tijekom prijema izaslanstva srbijanske općine Stare Pazove želju da predsjednici Hrvatske i Srbije, *Ivo Josipović* i *Boris Tadić*, za prvi susret odaberu Vukovar. Tu ideju, kako je kazao, nedavno je tijekom boravka u Budimpešti iznio potpredsjedniku srbijanske Vlade

Božidaru Đeliću. Prema Saboovim riječima, Josipović i Tadić susretom u Vukovaru pokazali bi odlučnost u izgradnji dobrosusjedskih odnosa.

U razgovorima s izaslanstvom općine Stara Pazova, predvođenim predsjednikom *Goranom Jovićem*, najveća pozornost posvećena je prekograničnoj suradnji i sudjelovanju u projektima koje bi Vukovar i Stara Pazova mogli zajednički kandidirati prema pretpripravnim fondovima EU.

Izaslanstvo Stare Pazove u Vukovaru je boravilo u utorak, 9. ožujka.

KOORDINACIJA NACIONALNIH VIJEĆA SMATRA DA MINISTARSTVO ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA MORA POSTOJATI

Nacionalne zajednice podržavaju ministra Čiplića

Nacionalna vijeća nacionalnih manjina Mađara, Slovaka, Rumunja, Rusina, Hrvata, Ukrajinaca, Makedonaca, Nijemaca, Bunjevaca, Roma, Bošnjaka, Bugara, Vlaha, Egipćana, Grka i Savez židovskih općina smatraju kako je za ostvarivanje manjinskih prava i sloboda neophodno postojanje Ministarstva za ljudska i manjinska prava s kojim nacionalna vijeća nacionalnih manjina imaju pozitivnu suradnju i partnerski odnos.

Ministar za ljudska prava *Svetozar Čiplić* osobno se založio da se poslije sedam godina pravnog vakuuma usvoji Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, koji je za pripadnike etničkih zajednica koje žive u Srbiji neophodan radi ostvarivanja kulturne samouprave i kolektivnih prava predviđenih Ustavom Republike Srbije. Nakon tri godine apstinencije, ponovno je počeo raditi Savjet Republike Srbije za nacionalne manjine, na čijem je čelu predsjednik Vlade Srbije. Osam godina nakon donošenja Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, osnovan je Fond za nacionalne manjine, iz kojeg će se financirati aktivnosti nacionalnih manjina u područjima kulture, obrazovanja i informiranja. Osim toga, uz logističku podršku Ministarstva za ljudska i manjinska prava uspješno su formirani posebni birački popisi nacionalnih zajednica, koji su preduvjet za provođenje neposrednih izbora za nacionalna vijeća.

Upravo zbog svega toga, nacionalna vijeća nacionalnih manjina daju punu potporu u daljnjem radu Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i ministru *Svetozaru Čipliću*. Istovremeno, nacionalna vijeća nacionalnih manjina izražavaju prosvjed zbog inicijativa koje su usmjerene ka ukidanju konkretnih nadležnosti nacionalnih vijeća posebnim zakonima iz područja obrazovanja. Stoga nacionalna vijeća pružaju punu podršku naporima koji imaju za cilj usklađivanje Prijedloga zakona o učeničkom i studentskom standardu s rješenjima iz Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina.

Koordinator, Daniel Petrović

ZAŠTO JE TEŠKO OSTVARITI STVARNU AUTONOMIJU VOJVODINE

Središnja vlast i dalje vuče sve sebi

*Vojvodina je u nepovoljnoj poziciji, jer ona neadekvatno odlučuje – puni oko 35 posto državnog proračuna, a po Ustavu odlučuje o 7 posto tih sredstava * Demokratska stranka nedovoljno shvaća da se njihova politička prednost počinje topiti onog trenutka kada i druge stranke kažu – pa, hoćemo i mi u Europu na ovaj način kako smo do sada išli, sve ležeći i duhan pušeći, kaže ekonomski novinar Dimitrije Boarov*

Odluka Vlade Republike Srbije da iz ovogodišnjeg Nacionalnog investicijskog plana (NIP) Vojvodini odobri svega 13 projekata, odnosno 478 milijuna dinara ili 1,83 posto od ukupnih 26 milijardi dinara, koliko iznosi cijeli proračun za NIP, ponovno je otvorila pitanje odnosa Beograda prema Vojvodini, koji se nerijetko tumači kao otvorena diskriminacija Vojvodine i još jedna u nizu lakrdija koalicije koja je na vlast došla zahvaljujući upravo glasovima Vojvođana. Podsjetimo, najprije je više od godine mrcvaren Statut APV koji je odmah po usvajanju u vojvođanskoj javnosti otvorio pitanje realnosti očekivane autonomije, budući da s novim nadležnostima Vojvodini nije osigurana i financijska podrška za njihovo provođenje. Ponovno nezadovoljstvo nastaje krajem prošle godine kada je uskraćivanjem podrške državnim proračunu Savez vojvođanskih Mađara ukazao da Vojvodina iz tog proračuna ne dobiva onoliko koliko joj po zakonu pripada.

»Na žalost po Srbiju, Vojvodini je k'o od bijede pušten taj Statut koji u suštini ima samo političko značenje, institucionalno on je prazan, nema tu ništa«, rekao je novinar beogradskog tjednika Vreme Dimitrije Boarov na prošlotjednoj tribini »Peščanika« u Subotici. »Imaš pravo organizirati stručne ispite za rukovatelje cijevima za plin, eto to je autonomno pravo Vojvodine u energetici. I takve

stvari. Onda ostaje tih famoznih 7 posto iz proračuna oko kojih je također cirkus, pri čemu s obiju strana stola, između republičke i vojvođanske vlasti, sjede predstavnici iste stranke ili iste koalicije. I sada, primjerice, imate koridor 10 koji treba graditi. Ta će cesta po Statutu i po Zakonu o nadležnostima biti proglašena za državnu cestu, što znači da će biti vlasništvo Srbije, ali je predviđeno da Vojvodina sudjeluje s četiri milijarde dinara u njezinoj gradnji s tim da ne bude vlasnik, a da se tih 4 milijarde računa u onih 7 posto. Tako se u suštini vodi jedna lakrdija. Nema ništa protiv da se Vojvodini kaže – izgradite u interesu Srbije cestu Beograd-Subotica, to je na vašem teritoriju, ali onda onaj tko plati taj treba i naplaćivati cestarinu, koja sadrži održavanje, servisiranje kredita, itd. Ali sada se kaže – ti ćeš graditi, to će se tebi računati kao da je tvoje, a zapravo nije jer je cesta naša. Eto, to je ta priča između republike i pokrajine danas. U političkom smislu, premda nemam pouzdane informacije, čini mi se kako su u samoj centrali Demokratske stranke snage koje su bile prinuđene odobriti taj Statut učinile to s mnogo mrzovolje i spremne su osvetiti se onima koji su pobijedili u toj unutarstranačkoj raspravi.« Boarov dodaje kako su za takav odnos krive i male vojvođanske stranke, poput Saveza vojvođanskih Mađara koji je bio spreman za svoje principe boriti se samo na jednom glasovanju, ali ne

i izaći iz te vladajuće koalicije koja ne poštuje odluke.

VOJVODINA IMA SVOJ IDENTITET

Da aktualan odnos nije ništa novo, te da je Srbija vodila eksploatorsku politiku prema Vojvodini već od samog njenog pripajanja 1918. godine, zabilježeno je u podacima koji govore kako je, primjerice, početkom dvadesetih godina prošlog stoljeća u Vojvodini naplaćen 131 milijun dinara poreza, iako je proračunom bilo predviđeno 70 milijuna. Vojvodina je i u odnosu na ostale krajeve (Hrvatsku i Slavoniju, Bosnu i Hercegovinu, Sloveniju, Dalmaciju) plaćala najmanje dvostruko veći porez i imala višestruko veći broj tih nameta. Zbog takve situacije već 1921. godine počele su otvorene čarke

između vojvođanskih i srbijanskih političara, i sve češći zahtjevi da se prestane s financijskim izrabljivanjem Vojvodine. Ožujka 1928. godine list Pančevac u uvodniku navodi: »Vojvodina je postala slobodnom voljom njenog nacionalnog stanovništva sastavnim dijelom ove države, ona nije oružjem pokorena, osvojena, pa ipak se tako s njom postupa. Vlastodršci iz Beograda ne vide u nama slobodne i ravnopravne građane, već građane jedne pokrajine koja ima plaćati danak zato što se ne smije nazvati oslobođenom.«

»Polazim od toga da je Vojvodina povijesna pokrajina, da ona ima određeni zaseban identitet, ali nema politički subjektivitet i to je frustracija Vojvodine. I onda vječito tinja izvjesno nezadovoljstvo koje nema veze ni s nacionalnim sastavom niti s činjenicom da

Mala provincijska zemlja

»Na listi od 200 najmoćnijih ljudi u Srbiji mislim da sam pronašao dvije osobe koje žive u Vojvodini, i to je već jedna ilustracija. Marketinških agencija ima oko 60, od toga je 58 u Beogradu, jer tu je moć i tu se zaključuju poslovi. Sve banke koje su imale sjedišta u Novom Sadu sele se u Beograd. Mislim da je to posljedica činjenice da je Srbija jedna mala i u velikoj mjeri provincijska zemlja, i sam Beograd je provincija po mom mišljenju, ali o novcu se odlučuje u Beogradu«, kaže Dimitrije Boarov te dodaje kako srpskoj javnosti nije dovoljno jasno pokazano do koje je mjere Vojvodina i sama propala i da trenutačno ima sporiji rast BDP-a od središnje Srbije.

u Vojvodini više od 50 posto ljudi nisu rođeni u Vojvodini, jer oni su prihvatili neki identitet Vojvodine, ona je po nečemu različita od drugih dijelova Srbije. Prirodno je da kada jedna regija ima identitet ima i ozbiljnu domenu odlučivanja o samoj sebi. Kada nemaš nikakvu domenu odlučivanja o samom sebi, onda imaš frustraciju«, kaže Boarov u razgovoru za Hrvatsku riječ.

SREDIŠNJA VLAST O SVEMU ODLUČUJE

»Vojvodina je u nepovoljnoj poziciji, jer ona neadekvatno odlučuje. Stvar je u tome da ona puni oko 35 posto državnog proračuna, a po Ustavu odlučuje o 7 posto tih sredstava. Ovaj sustav odlučivanja na jednom mjestu u Vladi i u krugu od tri-četiri političara je neodrživ

Dimitrije Boarov

duje. Propušta se niz gospodarskih prilika i niz mogućnosti da se bolje valorizira državni kapital na lokalnim razinama, ili pokra-

nomiju Vojvodine. S druge strane, ne ohrabruje niti brzina kojom se Srbija kreće prema Europskoj Uniji.

»Demokratska stranka nedovoljno shvaća kako se njihova politička prednost počinje topiti onog trenutka kada i druge stranke kažu – pa, hoćemo i mi u Europu na ovaj način kako smo do sada išli, sve ležeći i duhan pušeći. Međutim, ulazak u EU podrazumijeva vrlo ozbiljne napore. Europsku Uniju su stvorile zemlje koje su prošle pakao prosvjetiteljstva. Srbija na žalost, po mom mišljenju, nije prošla taj pakao, a dok ne prođeš pakao ne možeš stići ni do ruža. Prema tome, nedovoljno se širi svijest o tome da nije svejedno hoće li Srbija ući u EU do 2020.

ili 2080. godine. Zatim, mi ne znamo što će biti s EU dok se mi ne odučimo poduzeti određene napore za ulazak, možda će se ona raspasti. Možda ćemo stići u EU kad zabava bude završena i kad treba prati suđe, kad je torta već pojedena. Pitanje da se danas suočimo s problemima koji nas koče na putu u Europu je veoma vitalno, egzistencijalno pitanje i brzina prilaska EU je veoma bitna. Čak je bitnije da mi postignemo kriterije EU, nego da uđemo u samu EU, a mi bismo da uđemo a da se ne promijenimo«, kaže Boarov.

Ovoga tjedna autonomaške stranke ponovno negoduju povodom Nacrta zakona o javnoj svojini, koji bi se uskoro mogao naći pred Vladom i u proceduri Narodne skupštine. Prema pisanjima medija Savez vojvođanskih Mađara i Liga socijaldemokrata Vojvodine tvrde kako se usvajanjem ovog zakona rješava samo dio problema financijske autonomije Vojvodine, ali se ne dobivaju mehanizmi za financiranje 158 područja dobivenih Statutom APV. Nijame, taj će akt omogućiti da Vojvodina, gradovi i općine postanu vlasnici imovine, čime će se poštovati odredbe Ustava, pobrojat će se imovina pokrajine i navesti da ona više ne pripada republici, već Vojvodini, ali prihodi koje pokrajina bude ostvarivala neće biti dovoljni, tvrde SVM i LSV.

S. Mamužić

»Nemam ništa protiv da se Vojvodini kaže – izgradite u interesu Srbije cestu Beograd-Subotica, to je na vašem teritoriju, ali onda onaj tko plati taj treba i naplaćivati cestarinu«, kaže Boarov

za Srbiju, ma koliko ona bila mala država u europskim razmjerima. Sama činjenica da Vlada ima po 100 i 150 točaka dnevnog reda, od kojih je 130 s materijalnim posljedicama, već govori o tome da oni odlučuju o previše stvari. Zatim, tu su državne agencije koje gazduju imovinom i potraživanjima, koje su potpuno izvan svjetlosti javnosti. Mi ne znamo što se događa u Agenciji za gazdovanje republičkom imovinom, ne znamo što radi Agencija za sanaciju banaka, što rade s tim potraživanjima. To je netransparentno, to je jedan birokratski sustav, a birokracija je po pravilu centralno organizirana kako bi se znalo tko kome nare-

jinskim i regionalnim. Prilike se ne koriste zbog toga što središnja vlast sve vuče sebi, o svemu hoće sama odlučivati, svuda vodi neku politiku i to je sve skupa neučinkovito, neracionalno i anakrono«, kaže Boarov.

Da će se Vojvodina teško izvući iz takvog položaja kolonije pokazuju prilično obeshrabrujući rezultati nedavnog CESID-ovog istraživanja prema kojima samo 20 posto građana Srbije podržava decentralizaciju. Ni osnivanje regionalnih stranaka ne ulijeva nadu budući da te stranke ne izlaze s programom regionalizacije, ne govore da se mora mijenjati Ustav Srbije, niti se izjašnjavaju za auto-

Zapara iz Beograda

Dodatno nezadovoljstvo, piše list Pančevac 1921. godine, izazivala je praksa države da u pokrajinskoj administraciji zapošljava samo činovništvo iz Srbije, zbog »nepovjerenja u lokalne činovnike«. U to vrijeme glasilo vojvođanskih demokrata Pančevac piše kako su s ujedinjenjem »sve oči bile uprte u Beograd, odakle se očekivala svježina i polet. Međutim, ta svježina ne dođe, naprotiv, umjesto nje dođe zapara u obliku korupcije, krajnjeg partizanstva, nesposobnog činovništva, socijalne i ekonomske nepravde... A ukoliko bi se tko pobunio, optužili bi nas za nelojalnost i nepatriotizam«.

»Vojvođani su ubrzo uvidjeli da je Beograd njihovu lijepu, plodnu i bogatu pokrajinu pretvorio u koloniju«, piše ovo glasilo. Takvih je reakcija bilo i iz redova vojvođanskih radikala. To ekonomsko izrabljivanje i odnos činovništva prema domicilnom stanovništvu, a posebice diskriminatorski stavovi prema mnogobrojnim vojvođanskim etničkim zajednicama, rezultirali su i stvaranjem tzv. prečanskog političkog fronta sredinom dvadesetih godina, i sve jasnijim zahtjevima za autonomijom pokrajine, ali i drugih dijelova države, i konačnim oslobađanjem od beogradskog centralizma.

BERISLAV SKENDEROVIĆ, UMJETNIČKI RAVNATELJ I ŠEF-DIRIGENT VOJVODANSKIH SIMFONIČARA

Glazbeni veleposlanik Vojvodine

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Drago mi je da je kod meritornih tijela prisutna svijest kako su

Vojvođanski simfoničari nezaobilazan dio naše kulturne scene

i da se u njih mora više ulagati. Zadovoljan sam što smo uspjeli

ustrajati i vjerujem da ćemo od iduće godine imati i svoj

stalni proračun, kao recimo Beogradska filharmonija

Vojvođanski simfoničari osnovani su 2001. godine u Novom Sadu na inicijativu maestra *Berislava Skenderovića*. Okupivši najbolje glazbenike s područja Vojvodine, s početka kao stagione (sezonski) orkestar, simfoničari su danas u fazi institucionalnog prerastanja u profesionalni sastav. U proteklih devet godina postojanja održali su šezdesetak koncerata, dostigavši značajnu razinu muziciranja i visoke interpretacijske standarde. Na svojim koncertima u Sinagogi i Srpskom narodnom pozorištu ugostili su na desetine renomiranih solista i dirigente iz cijelog svijeta, kao što su: *Saulis Sondeckis, Marko Parisotto, Mats Liljefors, Markus Pošner, Valerij Ojstrah, Martin Kofler, Sreten Krstić, Aleksandar Madžar, Rita Kinka, Jasminka Stančul, Laura Levai Aksin, Nemanja Radulović, Ksenija Janković, Roman Simović, Katarina Jovanović...*

Inzistiranje na raznolikosti klasičnog, ponekad i žanrovski šireg repertoara, posebice kada su

u pitanju popularniji novogodišnji koncerti, orkestar se do sada najbolje pokazao u poznomantičarskim djelima simfonijske i koncertne literature, plijeneći raskošnim zvukom, širokom dinamičkom skalom i raspevanim kantilenama. Svime navedenim, po riječima našeg sugovornika maestra Skenderovića, Vojvođanski simfoničari uspjeli su vratiti pokrajinu na glazbenu kartu Europe.

HR: U kolikoj ste mjeri zadovoljni uvjetima u kojima rade Vojvođanski simfoničari, odnosno – jeste li zadovoljni financijском i drugom potporom koju dobivate od vašeg pokrovitelja – Izvršnog vijeća AP Vojvodine?

S jedne strane, mogu reći kako sam zadovoljan, budući da klasična glazba kod nas, na žalost, nikada nije u prvom planu kada je u pitanju izdvajanje novca. S druge strane, ne mogu biti zadovoljan u potpunosti jer smatram da Vojvođanski simfoničari nakon devet uspješnih godina zaslužuju bolji tretman, što smo dokazali kako dobrom posjećenošću konce-

rata, tako i odličnim kritikama koje smo dobili od poznatih dirigenta i solista s kojima smo surađivali. Orkestar je dostigao visoku razinu muziciranja mjerenu europskim standardima. U tom smislu, drago mi je da je kod meritornih tijela prisutna svijest da su Vojvođanski simfoničari nezaobilazan dio naše kulturne scene i da se u njih mora više ulagati. Zadovoljan sam i što smo uspjeli ustrajati i vjerujem da ćemo od iduće godine biti i institucionalizirani, odnosno imati redovit proračun kao, primjerice, Beogradska filharmonija. Smatram da Vojvodina zaslužuje imati svojeg veleposlanika na polju glazbene kulture i potruditi će se da Simfoničari postanu jedan od najznačajnijih vojvođanskih brendova.

HR: Što nas još očekuje u ovoj sezoni Vojvođanskih simfoničara?

Krajem ožujka sa Simfoničarima gostuju dirigent *Roberto Gianola* iz Italije i čuveni svjetski gitarist *Aniello Desiderio*, također iz Italije. U okviru Novosadskih

muzičkih svečanosti s nama će nastupiti korejski pijanist *Jinsang Lee*, a u svibnju nam dolazi flautistica *Magali Mosnier* iz Francuske. Sezonu zatvaramo koncertom na kojem će gost biti odličan pijanist *Aleksej Zuev* iz Rusije.

HR: Prema vašem mišljenju, kakav je interes za klasičnu glazbu među vojvođanskom publikom? Koliko možemo biti zadovoljni scenom i koncertnom ponudom u pokrajini kada je riječ o ovakvoj vrsti glazbe?

Što se tiče gradova koji su nekada imali dobar glazbeni život poput Zrenjanina, Subotice i Sombora, bojim se da je situacija veoma loša i da postoji permanentna stagnacija u tom segmentu i glede ponude i organizacije. Mislim da bi lokalne sredine u ovaj segment kulture trebale više ulagati, a svakako bi i mediji trebali dati jaču potporu takvim projektima. Nedostatak kvalitetnih glazbenih programa odrazio se i na posjet publike koja se proredila. U današnjem vremenu ogromne, čak agresivne medijske ponude, publiku mora-

te privući interesantnim, ali prije svega kvalitetnim programima. Vojvodanski simfoničari i na tom planu djeluju, nastupajući osim u Novom Sadu i u drugim vojvođanskim gradovima. Dosad smo održali koncerte u Subotici, Vršcu i Somboru i namjeravamo sljedeće sezone proširiti naša gostovanja i na druge gradove, no, broj naših gostovanja je također uvjetovan količinom novca koji imamo na raspolaganju.

S druge strane, postoji i pitanje adekvatnih koncertnih prostora. Subotica i Sombor imaju svoje gradske vijećnice, Zrenjanin posjeduje gradsku vijećnicu i kulturni centar, ali to nažalost nisu u potpunosti odgovarajući prostori, pogotovo ne za simfonijske orkestre. Novosadska Sinagoga je u tom smislu najbolja, no ni Novi Sad nema u profesionalnom smislu pravi koncertni prostor. Stoga sam prije dvije godine inicirao da u srednjoročni plan uđe izgradnja jednog koncertnog prostora poput dvorane »Lisinski« u Zagrebu, u kojem bi se, naravno, mogli prirediti i drugi programi, ali bi prije svega imao funkciju koncertnog prostora. Mislim da Novi Sad i Vojvodina to zaslužuju.

Što se tiče kadrova, mogu reći kako u Vojvodini imamo kvalitetne glazbenike, ali mladim glazbenicima treba osigurati bolje uvjete za rad i sigurno bolje vrjednovanje, jer se može desiti, kao već toliko puta, da odu u druge sredine i države u okruženju koje daju daleko veći poticaj glazbenoj kulturi.

HR: Krajem 2008. nastupili ste u glasovitom njujorškom Carnegie Hallu, a tijekom protekle godine dirigirali ste u Italiji, Češkoj, Meksiku, Koreji. Ovu ste godinu započeli gostovanjima u Italiji i Izraelu. Kakvi su vam daljnji osobni i profesionalni planovi?

U svibnju ove godine imam gostovanje u Meksiku. Ovo je moje šesto gostovanje u Meksiku gdje uvijek vrlo rado nastupam, jer imaju odlične orkestre i glazbenike. Ovoga puta koncert imam u Méridi, glavnom gradu države Jucatan. Također me u drugom dijelu godine očekuje gostovanje u Argentini te ponovno u Italiji i Izraelu. Za sljedeću godinu imam pozive ponovno za Carnegie Hall u New Yorku, te gostovanje u Austriji, zatim Kini sa Šangajskim

Berislav Skenderović rođen je u Zagrebu. Završio je Fakultet muzičke umjetnosti u Beogradu, diplomiravši na dvama odsjecima: klavir u klasi prof. Dušana Trbojevića i dirigiranje u klasi Živojina Zdravkovića. Usavršavao se na poslijediplomskim studijima dirigiranja na Visokoj školi za glazbu u Münchenu u klasi M. Hermanna, u operskom studiju kod Wolfganga Sawalischia, kao i na majstorskim tečajevima kod Sergiua Celibidachea.

Karijeru je započeo kao dirigent zbora u Operi Srpskog narodnog pozorišta (1975./78.) i gostujući dirigent Subotičke filharmonije. Prvi međunarodni angažman ostvaruje u Bavarskoj državnoj operi kao baletni dirigent (1979./81.). Slijedi angažman kao prvog dirigenta u Operi Hrvatskog narodnog kazališta u Splitu (1981./85.), gdje surađuje s vodećim opernim solistima iz nekadašnje Jugoslavije.

Od 1985. do 1991. godine vodio je Simfonijski orkestar RTV Sarajevo. S ovim ansamblom ostvaruje brojne TV koncerte, snima dva kompakt diska i gostuje u svim domaćim glazbenim centrima, te surađuje s renomiranim solistima.

Od 1992. godine preuzima dirigentsku palicu Filharmonijskog orkestra Opere Capetowna (Južnoafrička Republika), gdje je pet godina surađivao s umjetnicima iz cijelog svijeta. U isto vrijeme nastupa i kao gost-dirigent u Durbanu i Port Elisabethu.

Kao gost-dirigent nastupao je s uglednim orkestrima u Njemačkoj, Mađarskoj, Poljskoj, Litvi, Grčkoj, Rusiji, Češkoj, Italiji, Meksiku, Kanadi, Čileu, Brazilu, SAD-u, Koreji, Izraelu, kao i na svim velikim jugoslavenskim festivalima.

filharmonijskim orkestrom. Planova dakle ima, a drago mi je da ovim gostovanjima diljem svijeta pronosim i ime naše sredine i Vojvođanskih simfoničara.

HR: Pratite li kulturne događaje u hrvatskoj zajednici u Vojvodini? Kao prva osoba koja je obnašala dužnost člana Izvršnog odbora HNV-a zaduženog za kulturu, kako ocjenjujete kvalitetu ponuđenih sadržaja i programa?

Zbog profesionalnih obveza, posebice u posljednje dvije godine kada sam bio na čelu Opere Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu, nisam u prilici značajnije pratiti događanja u hrvatskoj zajednici. Tek povremeno se o tomu informiram putem Hrvatske riječi. Ipak, moram izraziti zadovoljstvo što je osnovan Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i pozdraviti njihove planove vezane uz usustavljanje i prezentaciju glazbene scene vojvođanskih Hrvata. Pozdravljam tu inicijativu, iako zbog profesionalnih obveza nisam siguran u kojoj ću se mjeri moći uključiti u taj projekt.

HR: Od 1997. do 2006. vodili ste Subotičku filharmoniju. Nakon stanke od četiri godine, krajem 2009., održali ste u Velikoj vijećnici gala koncert s Vojvođanskim simfoničarima i Stefanom Milenkovićem kao solistom, koji je u imao dobar odjek u javnosti. Planirate li neke nove projekte kada je pitanju glazbeni život Subotice, grada u kojem, iako ste često »na putu«, ipak živite?

Ovo je pitanje prije svega za ljude u gradskoj upravi, a ne za mene. Moram reći da mi je vrlo žao onoga što se unatrag četiri godine događa i s Filharmonijom i s ukupnim glazbenim životom u Subotici. Glazbena scena je osiromašena i vraćena ponovno na poluamatersku i provincijalnu razinu, što je poražavajuće za ovaj grad i sredinu koja ima glazbenu tradiciju i pamti daleko bolja vremena. Namjesto da idemo naprijed, mi nazadujemo. Smatram da Subotica i subotička publika zaslužuju daleko bolje. Možda je gala koncert Vojvođanskih simfoničara nagovještaj nekog povratka prvim vrijednostima i mojeg osobnog come backa, ali sačekajmo da se oglasi i politika.

U PODUNAVLJU JOŠ I DANAS IMA ONIH KOJI SE NERADO ODLUČUJU ZA JAVNO IZRAŽAVANJE SVOJE HR

Sjećanje čuva s

*Prikupljanje izjava za poseban birački popis hrvatske nacionalne manjine pokazalo kako su ratne devedesete godine još uvijek bolno ukorijenjene u dušama pojedinaca * Iako demokracija neumitno ide svojim tokom, mnogi su nepovjerljivi glede slobodnog korištenja zajamčenih prava nacionalnih manjina*

Piše: Ivan Andrašić

Prikupljanje potpisa za pravljenje posebnog biračkog popisa hrvatske nacionalne zajednice bio je svojevrsan test i za Hrvate u Podunavlju. Aktivisti DSHV-a i institucija kulture, koji su potpisane izjave prikupljali na terenu, osvjedočili su se o postojanju svojevrsnih strahova kod jednoga dijela žitelja hrvatske zajednice u selima šokačkoga podunavlja. Ni u kom slučaju nisu u pitanju strahovi realne naravi, strahovi od nekakve bliske opasnosti. U pitanju su demoni devedesetih, demoni koji su ostavili dubokoga traga u dušama i razmišljanjima ljudi koji su na ovim prostorima igrom sudbine postali, a za jedan dio većinskoga naroda i ostali, pripadnici tada najomraženijeg naroda. I, dakako, krivci za sva zla u ovoj državi.

Mnogi Hrvati, žitelji podunavskih mjesta, ostavili su svoja ognjišta i grobove svojih predaka i svoju budućnost potražili u matičnoj domovini. Manji dio pronašao je utočište u nekima od europskih zemalja u kojima su imali najbližu rodbinu i gdje su stekli potomstvo, a najvjerojatnije i zauvijek ostali.

RATNO LUDILO

Oni koji su ostali svoji na svojem preživjeli su teške godine. Raspadom bivše Jugoslavije i potezom pera Miloševićeva režima Hrvati u Srbiji jednostavno nestaju kao narod. Na popisu im se nameću solucije Bunjevci, Šokci i ostali, odnosno mogućnosti koje najbrže vode razbijanju jednoga naroda. A i svijetu je trebalo pokazati kako u

državi nema pripadnika naroda zemlje s kojom nisi u ratu, ali je tvoja vojska na njezinom teritoriju.

U vrijeme opsade i u vrijeme poslije pada Vukovara, Podunavlje je bilo područje straha i terora. Za Sontu je blizina mosta Bogojevo-Erdut bila zla kob. Ratno ludilo diktiralo je potiskivanje gospodarstva u drugi plan. U objekte Ekonomije, Mladog borca, Kudeljare i Noviteta useljena je šarolika vojska. Časnici, aktivni i pričuvni, vodili su sa sobom pričuvne postrojbe JNA, ali su pod njihovim zapovjedništvom bili i dragovoljci iz raznih stranačkih gardi, koji nisu nimalo držali do vojničke stege. Sončani su ih upamtili najviše po pijančenjima i najblaže rečeno nasilničkom ponašanju. Na ulicama, a osobito po seoskim ugostiteljskim objektima dale su se

vidjeti kreature u maskirnim odorama i tenisicama, neobrijane, zapuštene, ali zato vrlo ratoborne. Batine bi uslijedile, svakako nekažnjeno, za dulji pogled, za glasniju riječ. S tadašnje Ekonomije odvožena su tovna junad i povrtlarski proizvodi na »ratnu potvrdu«, nitko se nije usudio gledati takvog »snabdijevanja vojske« niti minimalno prigovoriti.

Dani opsade Vukovara bili su za Sončane najteži. Danonoćno djelovanje topništva s kopna i s plovnih jedinica, te česti naleti zrakoplovstva unosili su veliki strah u duše miroljubivih ljudi. U dva su navrata ulicama sela, bez ikakve potrebe, prošle i oklopne postrojbe JNA. To je, najvjerojatnije, bila demonstracija sile u svrhu zastrašivanja ljudi. Autor ovog teksta osobno je nazočio prolasku jedne od tih postrojbi ulicom i ras-

strahove

U vrijeme opsade i u vrijeme

poslije pada Vukovara,

Podunavlje je bilo područje

straha i terora. Za Sontu je blizina

mosta Bogojevo-Erdut bila zla kob

poređivanju oklopnjaka na seoska križanja, na kojima su proveli noć. Ujutro su se moćni strojevi pokrenuli i odvezli u smjeru Dunava. Iako mu je fotoaparat bio pri ruci, nije se usudio i fotografirati, glava se tada gubila za sitnice. Većina onih koji su tvorili posade čeličnih nemani bili su s kordama na kapama i pjevali su tada među dragovoljcima vrlo popularne varijacije četničkih pjesama.

BUĐENJE NACIONALNE SVIJESTI

Nakon pada Vukovara bilježi se pojačano iseljavanje Hrvata iz Sonte. Mnogi su zamijenili kuće s nevoljnicima koji su svoje strahove preživljavali s one strane Dunava, a veliki je broj i onih koji su kućni prag napustili samo s vrećicama u rukama. Pisani podaci ne postoje, procjene broja iseljenih iz Sonte kreću se između 1200 i 1500 Hrvata. Postoje sjećanja, postoje živi sudionici zbivanja. Nestanak *Stevana Đurkova*, maltretiranje, batinanje i upucavanje rukovatelja crpke Keverča *Antuna Silađeva*, teško batinanje njegovoga kolege *Mate Horvata*, maltretiranje pojedinih pecaroša, samo je pothranjivalo mnoge tada stvorene strahove.

ANKETA: POSTOJI LI STRAH OD IZJAŠNJAVANJA O NACIONALNOJ PRIPADNOSTI I AKO POSTOJI ZAŠTO?

DARA FILIPOVIĆ, PREDSEDNICA HKUPD-A »MOSTONGA« BAČ

Strah je neopravdan

U akciju upisivanja u posebne biračke popise nacionalnih manjina bila sam izravno uključena i u stalnom kontaktu s Hrvatima u Baču. Susrela sam izvjestan broj ljudi kod kojih je još uvijek prisutna doza straha od izjašnjavanja o hrvatskoj nacionalnoj pripadnosti. Po mom mišljenju taj je strah neopravdan, jer ovdje na ovim prostorima se ne osjećaju nacionalne razlike. Možda bismo se više trebali zapitati – je li to gubitak nacionalnog identiteta, a ne strah. Mislim da se više moramo pozabaviti tim problemom.

DAMIR BALIĆ, VLASNIK POLJOPRIVREDNOG GAZDINSTVA, BAČ

Narod je oprezan

Mislim da još uvijek postoji strah od izjašnjavanja o nacionalnoj pripadnosti, u ovom slučaju hrvatske nacionalne pripadnosti, zbog svih događanja koja su se dogodila tijekom devedesetih godina. Narod je jako oprezan i mada je strah neopravdan, još uvijek se osjećaju posljedice. Većina njih se sakriva iza opredjeljenja Šokac, mada je biti Šokac a ne biti Hrvat nemoguće. Gubitak nacionalnog identiteta je veći problem nego strah od izjašnjavanja.

MARIN LERIĆ, ELEKTRIČAR, BAČKI BREG

Da smo složni bilo bi nam lakše

Nikada se nisam bojao reći kojoj nacionalnoj manjini pripadam. Ipak, još uvijek ima onih koji se boje reći da su Hrvati, vjerojatno je taj strah u njima zbog prošlih vremena, ratnih devedesetih, kada doista nije bilo lako reći da si Hrvat, jer si za mnoge samim tim bio i neprijatelj. Druga su vremena, situacija je bolja u odnosu na ono »ludo« vrijeme i svatko se treba izjasniti bez ikakve bojazni. Strah, međutim, i danas kod mnogih postoji, što je pokazao i upis u posebne biračke popise. Mnogi se nisu htjeli upisati, ali, nažalost, nisu svjesni da time nanose štetu prvenstveno sebi i svojoj manjinskoj zajednici. Kada ta bojazan ne bi postojala i kada bi bilo više sloge, vjerujem da bi nam svima bilo bolje i lakše bismo ostvarili prava koja nam kao manjini pripadaju.

VINKO VINKOVIĆ, UMIROVLJENIK, PLAVNA

Sad je drugo vrijeme, ali rat se pamti

U Plavni smo prikupili gotovo maksimalan broj potpisa punoljetnih pripadnika hrvatske zajednice, ali ovaj posao nije bio nimalo lak. Mnogi su se teško odlučili za potpis i teško ih je bilo uvjeriti, objasniti im da će to proći bez ikakvih posljedica, a da je ova akcija dobronamjerna. Više je razloga za taj strah među Hrvatima u ovom kraju, a glavni je uzrok ovoga stanja sjećanje na događanja iz rujna 1990. godine i kasnijih ratnih zbivanja. Zbog osnutka podružnice DSHV-a u Plavni u ovom su selu uvedene privremene mjere, koje su podrazumijevale čak i policijski sat i ograničenje slobode kretanja. Iako je sve bilo legalno i po važećem zakonu, uslijedile su prijetnje Hrvatima, smijenjen je tajnik MZ Plavne, zapriječeno je nekim prosvjetnim djelatnicima. Pratile se kretanje pojedinih osoba, Hrvati se više nisu postavljali na odgovorna radna mjesta i dužnosti, mnogi su postali »sumnjivi«. Jedan je broj uglednih Hrvata morao zbog raznih pritisaka napustiti Plavnu. Neke su kuće paljene, podmetane su eksplozivne naprave, policija je tražila amaterske radijske postaje, privodila pojedine osobe, saslušavala ih, pa i maltretirala. Mnogi su Hrvati mobilizirani i primorani sudjelovati u ratnim operacijama, što je takvima još više otežavalo nacionalno se izjašnjavati.

Danas je situacija puno povoljnija, nema više incidenata na nacionalnoj osnovi, manjine imaju svoja prava, ali strah je još uvijek prisutan. Dakle, posljedice 90-ih još se osjećaju ne samo kod Hrvata, nego i među pripadnicima drugih nacionalnih zajednica. Zato nisu ostvareni bolji rezultati u formiranju posebnog biračkog popisa. Ipak, puno se lakše radilo s ljudima koji su upoznati da su u ovaj proces uključene ugledne i ozbiljne osobe i institucije.

Nove nevolje došle su s najradikalnijim dijelom izbjeglih ispred Oluje. Šenlučenje ulicama Sonte za kirbaj 1995. godine, nasilno zaposjedanje kuća, česti sukobi pridošlica s lokalnim žiteljima, a osobito najava terora i progona »sončanskih ustaša« od radikalnih skupina iz susjedne Prigrevice i Apatina doveli su do dolaska pripadnika specijalne postrojbe policije iz Novog Sada koja je svojim prisustvom pridonijela potiskivanju nastalih tenzija.

Rat je prošlost, kod dijela onih koji su ostali strahovi su potisnuti, nacionalna svijest se probudila. Demokratska vlast SRJ u veljači 2002. godine donosi Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina a hrvatska manjina konačno postaje službeno priznata manjina. I u selima podunavskih Hrvata osnivaju se institucije kulture s nacionalnom odrednicom, u pojedine osnovne škole uvodi se hrvatski jezik kao izborni predmet. No i pokraj svega, jedan broj Sončana svojim strahovima i dalje pothranjuje demone devedesetih.

ČEGA SE PLAŠIMO DANAS?

Član i dužnosnik DSHV-a, jedan od osnivača Mjesne organizacije Sonta 1990. godine i jedan od osnivača Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« 2002. godine, *Mario Jakšić* uopće nema tih strahova.

»Akcija prikupljanja izjava za upis u poseban birački popis naše zajednice pokazala mi je koliko su kod jednog dijela žitelja Sonte još uvijek prisutni strahovi od povratka devedesetih«, kaže Jakšić. »Nije mi jasno čega se plaše i danas? Jedan broj ljudi na upit o izjašnjavanju u smislu pripadnosti narodu jednostavno odbija svaku daljnju komunikaciju uz riječi kako to njima nije potrebno i kako samo žele mirno

živjeti u ovoj državi. Usudio bih se reći kako su u pitanju ljudi iz nižih obrazovnih slojeva, ljudi koji su u pravilu i slabije informirani. Oni jednostavno ne žele izići iz svojih ljuštura, ne razmišljajući o štetnosti takvoga stava, kako za našu nacionalnu zajednicu, tako i za sebe osobno. Iako sam član DSHV-a od samog osnivanja mjesne organizacije u mojoj Sonti, iako sam zbog toga u prvoj polovici devedesetih preživio dosta ružnoga, osobno nemam, niti sam ikada imao ikakvih strahova te naravi. Oduvijek sam znao tko sam i što sam i nikad nisam želio biti nešto drugo, pa sam zbog toga pristupio našoj nacionalnoj stranici, a 2002. godine, nakon donošenja Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, bio sam i jedan od osnivača KPZH »Šokadija«. Početkom devedesetih privođen sam u policiju, bilo je ispitivanja, ali i batina, ali ta su vremena prošla. Sve doživljene, blago nazvano neugodnosti, nikada neću zaboraviti, ali se neću s njima opterećivati, jer demokratski procesi idu svojim tokovima i nadam se da moja djeca neće proživljavati ono što sam proživio ja.«

VIŠNJA KOVAČ, TRGOVKINJA, VAJSKA

Ljudi su zbog krize apatični

U vrijeme formiranja posebnog biračkog popisa, odnosno potpisivanja zahtjeva za upis u poseban birački popis, mogli su se uočiti različiti strahovi i neodlučnost pojedinih osoba. Ove strahove pospješila je i današnja ekonomska kriza i neizvjesna budućnost. Mnogi su nezaposleni i zbog slabog materijalnog stanja ne žele se upuštati u nešto što bi moglo škoditi njihovim obiteljima. A, upravo upisivanje u posebne biračke popise moglo bi, po njihovu mišljenju, donijeti više štete nego koristi.

Zbog tih strahova i nejasne budućnosti stvorila se kod mladeži izvjesna apatija, monotonija i pasivnost. Mladi nisu zainteresirani za društvene aktivnosti, ne shvaćaju potrebu aktiviranja u društvenim procesima. Ljudi u ovom kraju malo čitaju, ne prate politička, društvena i kulturna događanja i nisu informirani o nastalim promjenama, a slušajući starije o nemilim zbivanjima u ovom kraju prije 20-ak godina, radije se odlučuju na šutnju i ostaju po strani živeći u medijskom mraku. Neki pripadnici naše zajednice još uvijek se lakše izjašnjavaju kao Šokci-katolici, pa čak i Jugoslaveni, a riječi Hrvat i hrvatsko radije izbjegavaju u svom svakodnevnom govoru. Nažalost, nekima je smetnja za nacionalno izjašnjavanje bilo čak i to što žive u mješovitom braku, a takvih je zajednica u našem kraju doista mnogo.

MARIJA MRGIĆ, RAVNATELJICA OŠ »22. OKTOBAR«, BAČKI MO-
NOŠTOR

Nismo svi isti

Osobno, takve vrste strahova nemam, niti sam ih ikada imala. Tijekom devedesetih nije bilo lako biti Hrvat na prostorima Podunavlja. Jednostavno, bili smo krivi svima za sve. A oni, kojima smo bili krivi, bili su jako, jako bahati, svakako uz blagoslov ljudi iz tadašnjega režima. Nismo svi isti, kod nekih mještana i danas, bez obzira na promjene režima, bez obzira na činjenicu da se demokratski procesi u našoj državi nesmetano odvijaju, ti su strahovi još uvijek vrlo jaki. To najviše osjetim u komunikaciji s roditeljima mojih učenika. U neobveznim razgovorima o potrebi formiranja odjela s nastavom na hrvatskom jeziku, koji je za više od polovice učenika ove škole materinji, neuvjerljivo to i odobravaju, no kad dođe vrijeme za službeno izjašnjavanje, povlače se, iznose sumnje u ispravnost predloženoga, strahuju od onoga »što će im na to reći oni drugi«. Tek kada te strahove budemo uspjeli prevladati, tek kada budemo u Monoštoru formirali odjel s cjelovitom nastavom na hrvatskom jeziku, znat ću da smo nacionalna manjina koja će na ovim prostorima zauvijek održati svoj identitet.

STEVAN MIHALJEV, NEZAPOSLEN, SONTA

Ne razumijem zašto se neki plaše

Strahovi kojima je korijen u ratnim devedesetim kod mene ne postoje. Glede nacionalne opredijeljenosti uopće nemam nikakvih dvojbi, u mojoj obitelji oduvijek se zna tko smo i što smo. Mislim da sam relativno dobro informiran o svim zbivanjima, pa ne razumijem zbog čega se dobar dio mojih sumještana na neki način plaši konzumirati zakonom zajamčena manjinska prava. Vrhunac posljedica ovih strahova, ali i velike neodgovornosti, je neuspješna akcija prikupljanja izjava o upisu u posebni birački popis naše zajednice. Teško mogu razumjeti i one koji bi ovdje najradije prikrili svoju nacionalnu pripadnost, pa se čak i uz dosta ružne kvalifikacije otvoreno protive djelovanju DSHV-a i »Šokadije«, a u Hrvatsku ili u Njemačku na sezone poslove idu, bez imalo griže savjesti, s hrvatskim papirima. Supruga i ja ostali smo bez posla u najboljim godinama, pa smo problem riješili upošljavanjem na sezonskim poslovima u Hrvatskoj. Jasno smo nacionalno opredijeljeni, a i članovi smo KPZH »Šokadija«.

Anketu proveli: Stanka Čoban, Zlatko Gorjanac,
Zvonimir Pelajić i Ivan Andrašić

Prijam za mlade nogometaše

Na poziv predsjednika DSHV-a *Petra Kuntića* u utorak, 9. ožujka, nakon odigranog prvog od dva prijateljska susreta s vršnjacima iz Srbije, hrvatska nogometna reprezentacija U-16 na čelu s izbornikom *Ivanom Gudelj*om i koordinatore svih mladih reprezentativnih selekcija *Martinom Novoselcom* posjetila je Dom DSHV-a. Sličan susret dogodio se prije šest godina, kada je isti trenerski dvojac gostovao kod najveće stranke vojvodanskih Hrvata koncem rujna 2004. godine s tadaš-

njom reprezentativnom selekcijom U-17, pa je ovo bila i lijepa prilika za osvježavanje ugodnih sjećanja na taj susret i upoznavanje članova stranke s mladim nogometašima, koji predstavljaju budućnost hrvatskog nogometa.

U svom pozdravnom obraćanju gostima iz Hrvatske predsjednik DSHV-a i koordinatore nogometne reprezentacije vojvodanskih Hrvata *Petar Kuntić* upoznao ih je s nogometnim aktivnostima vezanim za hrvatsku manjinsku zajednicu na ovim prostorima i reprezentativne

nastupe na natjecanjima autohtonih hrvatskih manjina, dodatno istaknuvši i tri mlada subotička nogometaša koji se školuju i igraju za mlade selekcije NK Cibalie iz Vinkovaca, i koji bi u skorijoj budućnosti mogli također konkurirati za neku od mladih reprezentativnih selekcija Hrvatske. Izbornik *Ivan Gudelj* i koordinatore *Martin Novoselac* u svojim obraćanjima su se zahvalili na dobrodošlici i gostoprimstvu, i sami se prisjećajući susreta od prije šest godina i reprezentacije U-17, iz koje danas

pet igrača nastupa za A selekciju Hrvatske. Također, istaknuto je kako se o svakom darovitom hrvatskom nogometašu iz dijaspe vodi pažnja i ukoliko zadovolji kvalitativne kriterije, bit će pozvan u reprezentativnu selekciju. Na koncu je došlo do primopredaje prigodnih darova s obje strane, a za uspomenu je napravljena i zajednička snimka svih sudionika prigodnog prijama, koji je organizirao DSHV za vodstvo i igrače hrvatske nogometne selekcije igrača rođenih 1994. godine.

D. P.

NOVA EMISIJA ZA HRVATE IZVAN DOMOVINE

»Pitomi« radio preuzima inicijativu

Predstojeće nam ljetno razdoblje obogatit će radijska emisija za Hrvate izvan domovine koju priprema uredništvo »Pitomog radija« iz Pitomače u Hrvatskoj. Emisiju će preuzimati radijske postaje u Mađarskoj i Vojvodini koje imaju program na hrvatskom jeziku, a cilj je povezivanje ovih radijskih postaja i širenje medijskog prostora na hrvatskom jeziku. Emisija obrađuje teme koje zanimaju pripadnike hrvatske manjinske zajednice u okolnim zemljama, od informativnih do kulturno-zabavnih.

Uz dogovor predstavnika radijskih postaja iz Pitomače, potom Vajske, Srbobrana, Sombora, Republike Mađarske te Radio Subotice, emisiju će tako moći pratiti i slušatelji u našoj pokrajini. Osim preuzimanja emisije, spomenute će radijske postaje i međusobno razmjenjivati priloge o zbivanjima u hrvatskim manjinskim zajednicama u susjednim državama. Sastanak je prošlog tjedna održan u prostorijama Hrvatskog nacionalnog vijeća, gdje je formirano posebno tijelo koje će pratiti realizaciju ovoga projekta. Inicijativa je pokrenuta iz Radija Pitomača u Republici Hrvatskoj, čiji voditelj marketinga *Zvonko Horvat* ističe kako je ova emisija dobro prihvaćena od auditorija radijskih postaja koje je već preuzimaju i emitiraju.

»Odlučili smo se obraćati hrvatskim državljanima izvan Hrvatske, Hrvatima koji žive izvan Hrvatske, te svim slušateljima koji žele pratiti

ovu emisiju. Trudimo se napraviti neutralnu emisiju koja nikoga ne iritira, a da bude prijemčiva za sve«, rekao je *Zvonko Horvat*.

Povezivanje medijskog prostora obuhvaća radijske postaje iz triju susjednih zemalja, kaže predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Brancko Horvat*.

»Radi se o povezivanju programa na hrvatskom jeziku u trima državama: Hrvatskoj, Mađarskoj i Srbiji, tj. Vojvodini. Danas je dogovoreno formiranje organizacijskog, odnosno produkcijskog tijela, a praviti će se programska shema koja će se promatrati kao cjelina informiranja na hrvatskom jeziku na ovim prostorima.«

Ravnatelj internetskog radija »Croatika« u Republici Mađarskoj *Csaba Horváth* predložio je da se u pripremanje emisije i razmjenu emisija među ovim radijskim postajama uvrste vijesti i o drugim manjinama.

»Mi smo svi manjina u svojim državama i ako bismo iskoristili mogućnosti prekograničnih projekata mogli bismo ići i na europske natječe. Tako bismo mogli financirati i druge zajedničke programe, te naše manjine predstaviti u Europskoj Uniji.«

Predstavnici radijskih postaja će, zahvaljujući inicijativi Radio Pitomače u Republici Hrvatskoj, osim što će preuzimati njihovu emisiju, u isto vrijeme i razmjenjivati emisije na hrvatskom jeziku, što će, uz povezivanje radijskih postaja, pridonijeti i širenju medijskog, pa samim tim i marketinškog prostora.

S. Jurić

SUBOTIČKI »VODOVOD« OBILJEŽAVA 48. GODIŠNJICU POSTOJANJA

»Za ovu godinu nepri-
kosnoveni i najveći
zadatak nam je u što
kraćem roku završiti izgradnju
uređaja za pročišćavanje otpadnih
voda. Bez obzira na žestoke kriti-
ke ove investicije moram ukazati
na to da u Srbiji ona trenutačno
predstavlja jedan od najsuvre-
menijih ekoloških, komunalnih i
vodogospodarskih sustava takve
vrste i namjene. Također, želim
istaknuti kako nova linija vode,
koja je puštena u pogon svibnja
prošle godine, u lagunski sustav
jezera Palić pušta kvalitetno proči-
šćenu vodu čija kvaliteta odgovara
najstrožijim kriterijima Direktive
Europske Unije«, rekla je direkto-
rica JKP »Vodovod i kanalizacija«
Valéria Tóth Godó na konferenciji
za novinare upriličenoj u povodu
obilježavanja 48. godišnjice (12.
ožujka) postojanja ovog javnog
komunalnog poduzeća.

Ona je istaknula kako je podu-
zeće u velikoj mjeri pripremlilo
dokumentaciju koja se tiče kapi-
talnih investicija, i ti su projekti
predani gradonačelniku, nadlež-
nim tijelima u lokalnoj samoupravi
te ministarstvima i mjerodavnima
pokrajine i republike. Među pla-
niranim kapitalnim investicijama
su izgradnja središnjeg kompleksa
vodozahvata 2, čija je procijenjena
vrijednost 131 milijun dinara, te
izgradnja kolektora 2, vrijednosti
80 milijuna dinara.

ČEKAJU SE BOLJA VREMENA

»Osim kapitalnih ulaganja moramo
sagledati projekte mjesnih zajedni-
ca s čijim predstavnicima vodimo
razgovore, a rezultat toga bit će
prioritetna lista ulaganja u razvoj
sekundarnih vodovodnih i kanali-
zacijskih mreža i što većeg priklju-
čenja kućanstava. Vrijednost pla-
niranih potreba, odnosno zahtjeva
mjesnih zajednica dostiže 545
milijuna dinara«, rekla je Valéria
Tóth Godó.

Međutim, dobar dio tih inve-
sticija morat će pričekati bolja
vremena, rekao je gradonačelnik
Saša Vučetić. »'Vodovod' je, uz
'Suboticaplin', jedna od tvrtki koja
ima najveći broj gotovih projekata,
ali koji će, na žalost, morati priče-
kati bolje vrijeme, jer kada se sve
skupa zbroji to iznosi puno iznad
milijardu dinara, što je trenutačno
svota koja je izvan dohvata ruke
i za što ne možemo reći da bismo

**Radovi na gradskom pročištaču kasne godinu dana zbog
neraščišćenih odnosa između glavnog izvođača nizozemske
tvrtke DHV i podizvođača. »Vodovod« zahtijeva da se nasta-
ve radovi na liniji mulja i otklone svi evidentirani nedostaci**

mogli započeti u nekom oročenom
razdoblju.

U »Vodovodu«, naime, planira-
ju ove godine poskupljenje cijene
vode od 6 posto što je razina pla-
nirane inflacije, pa će prihodi pokriti
tek troškove poslovanja poduzeća,
a novca neće biti za nove inve-
sticije. Kako za sada stvari stoje,
ove godine neće biti poskupljenja
vode na temelju kreditnog ugo-
vora. Naime, Subotica je najveći
dio novca, 9 milijuna eura, za
gradnju pročištača osigurala kredi-
tom kod EBRD banke, koji će biti
otplaćivan do 2019. godine. Jedna
od obveza iz ugovora je i da cijene
litre vode za građane dostigne
cijenu koja važi za industrijske
potrošače, što znači da se mora
povećati 2,5 puta do 2012. godine,
kada je rok da se cijene izjedna-

če. »Vodovod« otplaćuje kredit u
polugodišnjim anuitetima, i to lip-
nja i prosinca, a na godišnjoj razini
to iznosi oko 71,5 milijuna dinara.
Osim što pročištač osigurava čisti-
ju vodu u Palićkom jezeru, pove-
ćani kapaciteti postrojenja sada
omogućavaju nova priključenja
na gradsku kanalizacijsku mrežu,
kojih nije bilo posljednjih godi-
na. Koliko je to ozbiljan problem
govori i podatak da je Subotica s
tek oko 40 posto pokrivena kana-
lizacijskim sustavom, međutim,
proširivanje mreže može se očeki-
vati samo ako »Vodovod« osigura
dodatni novac za ove investicije.

PRERANO ZA SANKCIJE

Međutim, »Vodovod« ima vrlo
ozbiljnih problema s pročištačem,

Direktorica JKP VIK
Valéria Tóth Godó

odnosno s izvođačem nizozem-
skom tvrtkom DHV, koja već godi-
nu dana kasni s radovima. Tehnički
direktor Dragan Vučetić kaže kako
su ovih dana vođeni razgovori s
predstavnicima DHV-a i ljudima
iz tvrtke IRD Inženjering iz Rima,
koji vrše nadzor na gradilištu, od
kojih je menadžment »Vodovoda«
zahtijevao da dostave dinamiku
radova na pročištaču s krajnjim
datumom svih poslova, u što spada
i linija mulja koja još uvijek nije
predana »Vodovodu«.

»DHV ima neraščišćene odnose
s podizvođačima, koji su domaća
poduzeća i s kojima 'Vodovod' kao
investitor nema izravne odnose, pa
se ne možemo niti uključiti i utje-
cati na rješavanje tih odnosa, ali
jasno smo od izvođača zahtijevali
da se nastave radovi na liniji mulja
i otklone svi evidentirani nedo-
staci. Oni su nam rekli kako su u
pregovorima s podizvođačima, te
da će ili izgladiti stvari i nastaviti
s njima radove ili će birati nove
izvođače. Radovi su donekle u
zastoju i zbog klimatskih prilika, a
u prosincu je bilo godinu dana kaš-
njenja«, rekao je Vučetić te dodao,
kako je rok za završetak prosinac
2010. godine, kada ističe i garantni
rok. »Kada govorimo o izgradnji
govorimo o otklanjanju nedostata-
ka uočenih od prve primopredaje
20. prosinca. Oni imaju rok da te
nedostatke, koji ne utječu bitno na
kvalitetu izlazne vode iz uređaja,
otklone u sljedećih godinu dana, a
mi inzistiramo da se ti rokovi skra-
te«, kaže Vučetić. Na pitanje hoće
li izvođač biti sankcioniran zbog
kašnjenja, Vučetić kaže kako je o
tome još rano govoriti, te da će to
biti tema razgovora na kraju kada
budu potpuno okončani poslovi i
kada se bude stavljalo na papir tko
je kome što dužan.

S. Mamužić

ODRŽANA SJEDNICA SKUPŠTINE DSHV-A

Iza stranke je uspješno razdoblje

DSHV kao stranka s nacionalnim predznakom predstavlja značajan čimbenik, kako u očuvanju nacionalnog identiteta, tako i u partnerskom odnosu s Demokratskom strankom, a osnivanje podružnice Južno Podunavlje i Srijem, opstanak u srbijanskom parlamentu, reaktiviranje Mladeži stranke i osnutak nekoliko ogranka Foruma žena, neka su od postignuća u razdoblju između dviju sjednica Skupštine stranke, rečeno je, među ostalim, na Skupštini Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini održanoj u petak, 5. ožujka, u Subotici u nazočnosti skoro 300 članova i gostiju. Prema riječima predsjednika DSHV-a *Petra Kuntića*, plan stranke je nastaviti aktivnosti oko širenja stranačke mreže, te osnutak mjesnih organizacija u Novom Sadu i Beogradu.

Koalicijsko partnerstvo u proteklom razdoblju karakterizira intenziviranje suradnje DSHV-a i DS-a na svim razinama, a ta je suradnja donijela izuzetno dobre i uspješne rezultate, ocijenio je na sjednici gradonačelnik Subotice i predsjednik Gradskog odbora Demokratske stranke *Saša Vučinić*.

»Naše dvije stranke, siguran sam, imaju dovoljno kapaciteta da ne povlađuju trenutačnim teškoćama već da ovaj grad i zemlju zajednički usmjere u pravcu za koji već 20

godina smatramo ispravnim. DSHV s puno odgovornosti i demokratskog kapaciteta stoji uz DS u proeuropskom bloku njegujući vrijednosti koje već dugi niz godina dominiraju i u državi Hrvatskoj i mislim da na tom partnerstvu DSHV vodi i svoju zemlju Srbiju korak uz korak s Hrvatskom na putu na kojemu svi zajedno želimo uspjeti, putu Europe«, rekao je Vučinić.

»Odnos crkve i države mora biti kooperativna suradnja na opće dobro svih ljudi, a vjernici ne smiju biti apolitični«, istaknuo je *msgr. Andrija Kopilović* pozdravljajući nazočne. »Crkva je kao zajednica dužna osposobiti svoje vjernike da preuzmu dio odgovornosti koje nitko drugi namjesto njih ne može obaviti. Stoga je zapravo prigovarati i ponavljati rečenicu da se crkva bavi politikom – krivo, nego vjernik ne smije biti apolitičan. Čovjek koji nema ciljeve, nema jasne spoznaje ni vizije, nema niti pravo reći da nije dobro nešto u čemu nije sudjelovao odgovorno«, rekao je *msgr. Kopilović* te dodao kako, kada je riječ o nacionalnim strankama kao što je DSHV, »moramo znati da je identitet jedna vrednota koja se ne može mimoći, kad nestane identiteta, spoznaje tko sam - onda i nisam«.

Predsjednik subotičke Podružnice DSHV-a *Martin Bačić* istaknuo je nekoliko problema s kojima se

stranka suočava. On smatra kako DSHV na sljedećim izborima mora izdejsstvovati da na glasačkim listićima vidno bude napisano ime predsjednika stranke, jer će se u suprotnom, zbog pojavljivanja nove hrvatske stranke – Demokratske zajednice Hrvata, među birače unijeti pomutnja, oni neće znati za koga treba glasovati. »Tu stranku su na Paliću 85 posto podržali Mađari, i iz Kanjiže su je podržali. Trebat ćemo uraditi sve da ova mađarsko-hrvatska stranka bude jasno definirana na glasačkom listiću«, smatra Bačić. On se založio da na predstojećim izborima za Hrvatsko nacionalno vijeće DSHV pruži značajnu potporu i podupre svoje elektore, jer, kako je rekao, »DS će također imati i raditi na tome da dobije svog elektora. To nitko, naravno, ne može zabraniti, ali bez obzira na sve, u pravilima DS-a nigdje nema niti jedna rečenica o tome na koji način se kontaktira s nacionalnim manjinama, što oni čine za njih. Znači, morat ćemo mi biti ti koji se borimo za Hrvate u HNV-u.«

Izražavajući zadovoljstvo osnut-

kom Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata i uredništva na hrvatskom jeziku pri RT Vojvodine, Bačić je istaknuo kako DSHV treba poduprijeti osiguravanje njihovih uvjeta za rad, te da bi Dnevnik trebao u što većoj mjeri plasirati informacije i događaje iz hrvatske zajednice u Vojvodini i Srbiji. On se osvrnuo i na stranačku disciplinu za koju je rekao da nije baš na naročitoj razini, te da DSHV mora raščistiti sa svojim članovima koji su dobili posao zahvaljujući stranci a više nisu aktivni, kao i s onima koji su »članovi skupštinskih tijela koji su glasovali protiv stajališta stranke, a neki su plakali što moraju glasovati«. »Mi bismo o tome morali voditi računa, jer samo oni koji su lojalni i koji poštuju stranačku disciplinu mogu uživati našu podršku«, smatra Martin Bačić.

Inače, izvješće o radu DSHV-a koje je priredio predsjednik stranke Petar Kuntić prikazano je kroz četrdesetominutni film, a svoja izvješća podnijeli su i predsjednici Mladeži i Foruma žena DSHV-a.

S. M.

U SUBOTICI ODRŽANA SKUPŠTINA HRVATSKOG AKADEMSKOG DRUŠTVA

Usvojena izvješća, plan rada ograničen neizvjesnim financiranjem

Članovi Hrvatskog akademskog društva iz Subotice usvojili su izmjene statuta udruge i taj akt uskladili s odredbama novog Zakona o udruženjima, što je uvjet za preregistraciju. Na Skupštini HAD-a, održanoj u Subotici u subotu, 6. ožujka, usvojeno je i izvješće o radu u prethodnom razdoblju i financijsko izvješće, te su doneseni plan i program rada za 2010. godinu i financijski plan.

Obrazlažući izvješće o radu, predsjednik HAD-a dr. *Slaven Bačić* naveo je niz predstavljanja knjiga u izdanju ove udruge ali i

drugih, zatim veći broj održanih tribina i predavanja, objavljivanje knjiga i jednog filma, rješavanje različitih problema s područja obrazovanja na hrvatskom jeziku,

sudjelovanje u javnoj raspravi u svezi s donošenjem novog Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, te aktivnosti oko upisa u poseban popis birača hrvatske nacionalne manjine. Najopsežniji posao i u proteklom je razdoblju bio rad na Leksikonu podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, čiji je 9. svezak iz tiska izašao krajem prošle godine.

Rad u 2010. godini ovisit će,

prema riječima dr. Slavena Bačića, o količini sredstava odobrenih na natječajima na koje je HAD prijavio svoje projekte, budući da ova udruge nema redovite izvore financiranja. I dalje će se organizirati predstavljanja, tribine i predavanja, a u nakladničkom dijelu glavni posao bit će nastavak rada na Leksikonu.

Na sjednici je odlučeno i da se oformi posebna sekcija koja će stručno i javno odgovarati na stalno potenciranje tzv. bunjevačkog pitanja.

Z. P.

SONJA SKENDEROVIĆ, STUDENTICA SLIKARSTVA

Profesorica opet u školskoj klupi

Nakon završenog Fakulteta tehničkih znanosti i Pedagoške akademije, ova se Subotičanka vratila akademskoj naobrazbi, sada na Visokoj školi slikanja u Zagrebu

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Ljubav prema likovnoj umjetnosti odvela je Subotičanku *Sonju Skenderović* ponovno u »školske klupe«, pa se, nakon završenog Fakulteta tehničkih znanosti u Novom Sadu i Pedagoške akademije u Subotici, odlučila upisati na visokoškolski studij slikanja u Zagrebu. Nikada joj, prema vlastitom priznanju, nije bilo teško učiti, a pogotovo ne sada kada se bavi nečim što je cijeloga života skriveno voljela.

»Upravo za predstojeći Uskrs bit će četiri godine kako sam se počela aktivno baviti slikarstvom u likovnom odjelu HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice. Ljubav i sklonost prema slikanju i bojama uvijek je postojala negdje duboko u meni, ali sve do tada nije se odvažila 'izaći' u javnost. Nakon prvih sastanaka i potom likovnih kolonija na kojima sam sudjelovala – dvojbe više nije bilo. Odlučila sam posvetiti se slikanju, osobito nakon dobivenih pohvala za moje radove, što je u konačnici i rezultiralo mojom željom za stručnim usavršavanjem na polju likovne umjetnosti«, priznaje Sonja Skenderović

TEORIJA I PRAKSA

»Istražujući na internetu mogućnost potencijalnog, naravno izvanrednog, stručnog usavršavanja, pronašla sam Visoku školu slikanja i crtanja pri Pučkom sveučilištu »Agora« u Zagrebu i odlučila se upisati. Na prvoj godini se radi isključivo crtanje, uz slušanje teorije i pohađanje vježbi, dok se na drugoj godini slika bojama i po okončanju studija dobiva se diploma Autorske škole slikanja u grupi određene profesorice mentorice. Trenutačno se nalazim u grupi kod akademske kiparice i slikarice *Ksenije Turčić*, a po okončanju dvogodišnjeg studija slijedi mogućnost pohađanja dodatne treće godine u obliku mastera nakon koje se stječe mogućnost

javnog i službenog potpisivanja slika u stečenom zvanju. Također, dobivanjem diplome o završenom visokoškolskom studiju zakonski je punopravno upisivanje zvanja u radnu knjižicu.«

ŠKOLSKI DAN

»Svakodnevno u školi provodim minimum četiri sata koja su bazirana isključivo na crtanju ugljenom, jer ukoliko nakon prve godine profesor mentor nije zadovoljan postignutim rezultatom u tehnici crtanja, onda se nastava produžava za one koji nisu uspjeli dostići potrebnu kvalitetu. U grupi nas ima upisanih dvanaestero, a u prosjeku nas na vježbama uvijek bude najmanje osmero i doista se može vrlo kvalitetno raditi i učiti. Naravno, uz školsko obvezno crtanje slijedi i nastavak rada kod kuće, točnije kod moje sestre *Dubravke* kod koje sam na studentskom smještaju u Zagrebu.«

UČITELJICA, PROFESORICA I STUDENTICA

Na pitanje – je li joj možda malo čudno što je ponovno zamijenila uloge i mjesto iza katedre zamijenila mjestom u školskoj klupi, Sonja kroz smijeh odgovara:

»Isprva mi je bilo malo nezgodno što sam se našla u prilici vidjeti koliko toga ne znam i koliko trebam naučiti, jer je umjetnost ipak specifična grana ljudske kreacije, a crtanje i slikanje pogotovo. Bilo je, iskreno, malo i suza na početku, ali sam se vremenom navikla na sve i što više umjetnički napredujem sve sam zadovoljnija ovom svojom životnom odlukom. Odnos talenta i rada ovdje je jednak svim ostalim vještinama, jer se mora kontinuirano vježbati, kako na školskim satima, tako i kod kuće. I kada nisam išla u školu, crtala sam svakodnevno i zbog toga se, prema kazivanju

mojih mentora, vidi i napredak u mom današnjem crtanju.«

MOTIVI

»Osobno najviše volim crtati i slikati naše prepoznatljive motive salaša i predjela koji okružuju Suboticu, dok se u školi crtaju najviše motivi mrtve prirode, osobito sadrene glave i poprsja likova iz grčke i egipatske kulture. Radimo isključivo ugljenom u crno-bijeloj tehnici. Isprva je bila malo i olovka, ali kada se svlada rad u ugljenu, onda se može mnogo preciznije stjeći uvid u sve ostale boje.«

UMJETNIČKI NAPREDAK

Stručno visoko školsko usavršavanje i puna karta radova moraju do-

nijeti i određeni umjetnički napredak u tehnici crtanja, o čemu Sonja Skenderović kaže:

»Kada želim vidjeti napredak u svom crtanju, a pritom i svojim najbližima pokazati likovne uratke, počnem redati crteže od trenutka dolaska na studij sve do onih posljednjih koji su nastali nedavno i uvijek se i sama iznenadim očividnoj razlici između mog prijašnjeg i današnjeg crtanja. Također, dodatno sam vremenom uspjela profilirati i osobni stil, koji je sada isključivo moj, a ne kao što je to prije bio slučaj – stil uspoređivanja s drugima. Prema riječima moje profesorice-mentorice u svakom čovjeku 'čuči' njegov osobni stil i kad-tad se on mora probiti van. Osjećam kako se i moj počeo probijati.«

NASTAJANJE JEDNOG CRTEŽA

Najvažnije je prvo napraviti pravilnu kompoziciju na plohi u obliku geometrijskih tijela, primjerice glavu u obliku jajeta ili tijelo u obliku trokuta, da bi tek potom uslijedilo njihovo oblikovanje. Stol i podloga na kojoj su eksponati položeni, crtaju se tek na kraju...

»Bane« osvojio zlatni pokal i medalje za kvalitetu

Na nedavno završenom novosadskom sajmu, koji je objedinio manifestacije »Art Expo« i »Ambijenta«, subotičko poduzeće »Bane« nagrađeno je od strane stručnog žirija zlatnim pokalom za elemente od kerrocka, te zlatnim medaljama za svoje kuhinje i namještaj za kupao-

Branko Vaci u sredini

ce. Ukus stručne javnosti poklopio se i s ocjenama posjetitelja sajma koji su bili oduševljeni idejnim rješenjima prikazanim na izložbenoj postavci subotičkog poduzeća, koje ove godine slavi i prigodni jubilej – 20 godina poslovanja.

DSHV organizira tribinu za poljoprivrednike

Predavanje o obnovi registracije poljoprivrednih gazdinstava te o BC hibridima bit će održano u organizaciji Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini danas, 12. ožujka, od 19 sati u dvorani 1 Nove općine, Trg Lazara Nešića broj 1.

Savez vojvođanskih Mađara odbio žalbu Józsefa Kasze

Vijeće Saveza vojvođanskih Mađara na svojoj je sjednici održanoj 8. ožujka 2010. godine odbilo žalbu Józsefa Kasze na odluku disciplinskog povjerenstva stranke. Na taj je način odluka disciplinskog povjerenstva kojom je Józsefu Kaszi oduzeta titula počasnog predsjednika stranke i kojom je isključen iz stranke, postala konačna.

Tehnika provođenja izbora za HNV

Pučka kasina 1878 u srijedu, 17. ožujka, organizira okrugli stol na temu tehnike provođenja izbora za Hrvatsko nacionalno vijeće. Tribina će biti održana u Gradskoj knjižnici u Subotici. Početak je u 19 sati i 30 minuta.

Odgođena privatizacija Radio Subotice

Sukladno zahtjevu Gradskog vijeća Subotice i Upravnog odbora Radio Subotice, Agencija za privatizaciju odlučila je prekinuti postupak privatizacije ovog radija i odložila ga za 180 dana.

Do početka ovog tjedna, na dopis o obustavi privatizacije lokalnih medija, koji je Agencija za privatizaciju uputila gradovima i općinama, osnivačima elektroničkih medija, odgovorilo je 28 od 43 lokalne samouprave, među kojima i Subotica.

U Srbiji je privatizirano 57 medijskih kuća, od čega su 32 elektronička medija i 25 tiskanih, a raskinuto je čak 17 ugovora. Prema navodima Agencije, preostalo je još 45 medija za privatizaciju, a konačnu odluku o sudbini medija u vlasništvu gradova i općina daje Ministarstvo ekonomije, odnosno Vlada. Sljedeća aukcija, na kojoj će se naći šest elektroničkih medija, zakazana je za 23. travnja u Beogradu, ali je zainteresiranost za kupnju veoma slaba, navodi se u priopćenju.

»Siemens« proširuje proizvodni program

Direktori »Siemensa« za Srbiju i Mađarsku, Tihomir Rajić i László Szankuti, najavili su kako će u subotičkom »Siemensu« uskoro početi provođenje dvaju novih programa čija će realizacija zahtijevati upošljavanje novih radnika. U razgovoru s gradonačelnikom Subotice Sašom Vučinićem prošloga tjedna, oni su najavili kako će se u Subotici ubuduće namotavati motori za električne lokomotive i generatori velikih jedinica za vjetroelektrane bez prijenosnika. Proizvodnja će početi krajem ove ili početkom sljedeće godine, a do 2014. godine bit će potrebno još radnika za ovaj posao, najavili su direktori. Trenutačno u subotičkom »Siemensu« radi 484 radnika, proizvodi se 1500 vjetrogeneratora godišnje, a proizvodnja je u ovom trenutku smanjena za 40 posto. Radnici rade u prosjeku tri dana tjedno.

Škola bez nasilja

Tehnička škola u Subotici jedna je od devet srednjih škola u Vojvodini u kojima se realizira projekt »Škola bez nasilja«. Projekti se odvijaju pod pokroviteljstvom UNICEF-a, te uz potporu Ministarstva prosvjete Republike Srbije i Pokrajinskog tajništva za obrazovanje. Koordinatorica projekta je Milica Vasić, mentorice su Edita Szakali i Branka Josimov, a od početka projekta provedeno je već nekoliko aktivnosti, među kojima i istraživanje s učenicima, zaposlenicima i predstavnicima roditelja, te obuka za sve zaposlenike i nastavnike.

Tehnička škola dobiva ime Ivana Sarića

Na prijedlog Školskog odbora Tehničke srednje škole u Subotici, ova obrazovna ustanova promijenit će naziv u Tehnička škola »Ivan Sarić«. Izmjena naziva pokrenuta je uoči stote godišnjice prvog polijetanja zrakoplova u Subotici i velikog doprinosa Ivana Sarića u području tehnike i sporta.

Školski odbor smatra da će se promjenom imena izbjeći česti nesporazumi u nazivima škola, jer u gradu postoje i Politehnička i Viša tehnička škola.

Prijedlog za promjenu naziva Tehničke škole u Subotici podržao je Savjet za društvene djelatnosti Skupštine grada, a bit će upućen i Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje za dobivanje suglasnosti.

Hrvatska krajem XIX. i početkom XX. stoljeća

Posljednja desetljeća 19. stoljeća i početak 20. stoljeća u Hrvatskoj su obilježena jakom političkom borbom protiv mađarizacije i željom za neovisnom državom. Hrvatska, koja se nakon transformacije Habsburške Monarhije u dvojnu zajednicu Austro-Ugarsku našla u ugarskoj interesnoj sferi, bila je pod stalnim pritiskom mađarizacije koja je svoj vrhunac imala kada je hrvatskim banom postao *Khuen Hedervary*.

Prethodno se, za vrijeme bana *Ladislava Pejačevića*, 1883. godine nezakonito postavljaju dvojezični hrvatsko-mađarski natpisi na financijske urede u Hrvatskoj. Postavljanje ovih natpisa izazvalo je velike nemire i narod je počeo masovno skidanje i uništavanje natpisa. Počeo se širiti veliki pokret protiv Mađara, ali ga je vojska ubrzo ugušila.

PROSVJEDI ZBOG DVOJEZIČNIH NATPISA

Nakon ovih događaja ban *Ladislav Pejačević* podnosi ostavku na bansku čast, a uz pomoć vlade u Ugarskoj novim banom postaje *Khuen Hedervary*, koji je bansku dužnost obnašao od 1883. do 1903. godine. *Khuen Hedervary* uspio je pridobiti dio hrvatskih političara iz Narodne stranke, a podržavala ga je i većina srpskih političara iz Hrvatske, koji su od bana dobivali visoke položaje i razne privilegije. Širenjem mađarskog jezika po školama i državnim uredima i političkim podvrgavanjem Hrvatske ugarskoj vladi, *Hedervary* je vršio sve veću mađarizaciju Hrvatske, što je dovodilo do čestih prosvjeda. Najveći protivnik takve politike bila je *Starčevićeva Stranka prava*, čiji su zastupnici neprestano držali govore protiv takve

politike i organizirali česte prosvjede. Zbog ovakve politike, označene kao »veleizdajništvo«, mnogi su pravaši uhićeni i osuđeni na robiju.

Prilikom posjeta kralja *Franje Josipa* Zagrebu 1895. godine skupina studenata je pred njim spalila mađarsku zastavu, čime je izrazila nezadovoljstvo prema *Hedervaryjevoj* politici i mađarizaciji Hrvatske. Vrhunac protumađarskih prosvjeda dogodio se 1903. godine prilikom postavljanja mađarskih zastava i grbova na željezničke postaje, što je izazvalo masovne prosvjede i nemire, posebice u *Zaprešiću* gdje

pučka seljačka stranka (od 1925. godine Hrvatska seljačka stranka) pod vodstvom *Stjepana Radića*. *Stjepan Radić* svoju aktivnost u političkom životu započinje kao student. Organizirao je prosvjede protiv *Hedervaryja*, a sudjelovao je i u spaljivanju mađarske zastave pred kraljem *Franjom Josipom*. Zbog toga je bio osuđen na višemjesečni zatvor i isključen sa *Zagrebačkog sveučilišta*. Nakon toga *Stjepan Radić* odlazi u *Pariz* gdje diplomira na *Slobodnoj školi političkih znanosti*, a potom odlazi u *Prag*. Vraća se u Hrvatsku gdje prvih godinu i

Stjepan Radić

Stjepanov brat *Antun*, za koga se smatra da je utemeljitelj hrvatske etnografije, a bio je dugogodišnji urednik »*Zbornika za narodni život i običaje Južnih Slavena*« te urednik novina »*Dom*«, koje značajno utječu na politički razvoj sela.

ANEKSIJA BOSNE I HERCEGOVINE

Godine 1875. na ustanak se dižu kršćanski seljaci u Bosni i Hercegovini. Ustanak traje do 1878. godine. Te iste godine na *Berlinskom kongresu* donosi se odluka o austro-ugarskoj okupaciji Bosne i Hercegovine. Bosnom i Hercegovinom upravlja ministar *Benjamin Kallay* pokušavajući stvoriti bošnjačku naciju koju bi činili svi stanovnici Bosne i Hercegovine, no tu ideju prihvaća samo muslimansko stanovništvo.

Austro-Ugarska 1908. godine aneksira (pripaja) Bosnu i Hercegovinu svom teritoriju što izaziva nezadovoljstvo, kako kod Hrvata kojima Bosna i Hercegovina predstavlja hrvatsku povijesnu zemlju, tako i kod Srba. *Gavrilo Princip*, pripadnik organizacije *Mlada Bosna* koja je za cilj imala pripajanje Bosne Srbiji, podržan od organizacije *Crna ruka* (Ujedinjenje ili smrt) iz Srbije predvođene srpskim oficirima, izvršio je 28. lipnja 1914. u *Sarajevu* atentat na austrijskog prijestolonasljednika. Tad su ubijeni prijestolonasljednik *Franz Ferdinand* i njegova supruga *Sofija*. Za ovaj teroristički čin Austrija je okrivila Srbiju te joj je, nakon ultimatum, objavila rat. Time je počeo *Prvi svjetski rat*.

Franz Ferdinand sa svojom obitelji

su seljaci zapalili mađarsku zastavu na što je vojska počela pucati na njih. Zbog ovih prosvjeda *Khuen Hedervary* morao je napustiti Hrvatsku, a novim banom postaje *Teodor Pejačević*.

RADIĆ OSNIVA HRVATSKU PUČKU SELJAČKU STRANKU

Počekom 20. stoljeća formiraju se najznačajnije hrvatske stranke. Najutjecajnija među njima je Hrvatska

pol dana boravi u *Zemunu*. U Hrvatskoj skupa s bratom *Antunom* i povjesničarom *Rudolfom Horvatom* 1904. godine osniva Hrvatsku pučku seljačku stranku, koja je prvenstveno zastupala seljake kao najbrojniji sloj društva. Smatrajući seljake nositeljima i najvažnijim slojem za razvitak države, *Radić* radi na poboljšanju njihova života putujući kroz mnoga sela, gdje ističe njihovu važnost za državu. Važnu ulogu u radu stranke ima i

Grb mađarskog dijela Austro-Ugarske

Toponimi u naslovima glazbenih djela Josipa Andrića

Od 1947. za nepunih 12 godina sabrao je i zapisao oko 1300 narodnih melodija iz svih bačkih mjesta gdje žive Šokci i Bunjevci *
Djela naših velikana ne smiju više stajati u arhivima, treba ih istraživati, prikazivati i javno izvoditi

»B^{ukin« – mala suita za klavir op.183, »Palanka« – za ženski zbor s klavirom, op. 69. br.1, »Požega« – za bariton solo i klavir op. 207. br. 2, »Bačka sonatina« – za klavir, op.107., »Zlatni Prag« – za glas i klavir, op. 224., »Pleternica« – tri pjesme na vlastite riječi za dva glasa i klavir, op. 208. Ovo su samo neki od naslova brojnih glazbenih djela umjetnika, skladatelja i književnika dr. Josipa Andrića. Duh ovog čovjeka izražen u skladbama i književnim djelima potiče čovjeka na razmišljanje, ali govori i o njegovoj velikoj ljubavi prema rodnoj Bačkoj i drugim mjestima u kojima je boravio.}

Dr. Josip Andrić rođen je 14. ožujka 1894. godine u malom bač-

Toponimima naslovljena kola

Nazivi Andrićevih kola su svojevrsni popis ili glazbeni zapis svih sela u kojima se nalaze Hrvati: Plavanjsko, Vajštanjsko, Bođansko, Kolo u Baču, Sončansko, Somborsko, Subotičko, Žedničko, Bereško, Bajmočko, Šebešičko, Lemeško, Paličko, Skenderovsko, Čonopljansko, Gibaračko, Batrovačko, Stražilovsko, Morovičko, Lipovačko, Šidsko, Kukujevačko, Mitrovačko, Vašičko, Bačinsko, Adaševačko, Iločko, Tovarničko... Ovo su samo neka od njegovih brojnih toponimski naslovljenih kola, ostaje samo da ih naši tamburaški orkestri i zborovi stave u svoj repertoar.

12 godina sabrao je i zapisao oko 1300 narodnih melodija iz svih bačkih mjesta gdje žive Šokci i Bunjevci. Na ovim će prostorima zauvijek ostati glazbeni zapisi s imenima sela i Hrvata koji su na-

kulturu vojvođanskih Hrvata, održana prva manifestacija »Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića« koja je, među ostalim, imala za cilj predstavljanje i izvedbu malo poznatih djela dr. Andrića u ovim krajevima. Povijest je, dakle, progovorila.

Zavod je istodobno započeo istraživanje glazbene baštine dr. Josipa Andrića koja se nalazi u raznim arhivima u Subotici, Somboru, Novom Sadu, Osijeku, Zagrebu i privatnim zbirkama, a ove će godine manifestacija u Plavni biti u znaku njegovih umjetnički oblikovanih kola za tamburaški orkestar.

TEČEVINE KULTURE

Za Plavanjsko kolo Andrić kaže: »Manjih kompozicija je primjer moje 'kolo' za mješoviti zbor i tamburaški orkestar. To je primjer kompozicije koju sam na temelju narodnog motiva razvio u obliku u kojem je lijepo umjetnički ostvaren tip našeg narodnog plesa. Kao što je kod Poljaka *Chopin* umjetnički formirao mazurku, a kod Nijemaca *Johann Strauss*, tako sam ja u 50 dosad komponiranih vlastitih kola ostvario tip umjet-

ničkog formiranja našeg narodnog plesa. Takve moje kompozicije su nova tečevina kulture Bunjevaca i Šokaca.« (Iz pisma *Iliji Džiniću*, 13. veljače 1953.).

»Dr. Josip Andrić zbiljski je vjerovao u sve ono što je činio i jednako tako iskreno ljubio sve ono u što je vjerovao. Zato njegov cijeli život predstavlja istinsku priču o čovjeku koji je svijest o sebi i svom mjestu u jednom vremenu prenio u narodni duh, postavivši samom sebi cilj: služenje vlasti-

U Plavni se Andrić najviše zadržavao

kom selu Bukinu (Mladenovo). Već u ranom djetinjstvu privlači ga glazba, uči svirati violinu, a tambura mu postaje najomiljeniji instrument. U isto vrijeme počinje skladati i pisati tekstove za svoja djela i po tome će kasnije, kao cjeloviti umjetnik, postati velik.

OSTAT ĆE ZAPISANO

Što Josip Andrić znači za nas u Vojvodini? Kao melograf sakuplja po Bačkoj naše narodno blago, stare šokačke i bunjevačke narodne melodije. Od 1947. za nepunih

stanjivali ta sela. U Plavni, gdje se Andrić najviše zadržavao, još se uvijek pamte njegove riječi: »Mene neće biti, ali povijest će reći o meni.« Zato je u tom mjestu prošle godine, u organizaciji HKUPD-a »Matoš« i Zavoda za

Tambura – najomiljeniji instrument

Andrića već u ranom djetinjstvu privlači glazba, uči svirati violinu, a tambura mu postaje najomiljeniji instrument. U isto vrijeme počinje skladati i pisati tekstove za svoja djela i po tome će kasnije, kao cjeloviti umjetnik, postati velik.

tom narodu. Patnjom i pregalaštvom našao je put k visinama!« (*Juraj Lončarević*).

Zadaća je svih naših udruga kulture, također, služenje vlastitom narodu, svaka prema svojim mogućnostima. Djela naših velikana ne smiju više stajati u arhivima, treba ih istraživati, prikazivati i javno izvoditi. Ne očekujemo valjda da nam to netko drugi uradi. Život dr. Andrića sličio je pomalo sudbini cijeloga našeg naroda u Vojvodini, često je bio u nenaklonjenu okruženju, neshvaćen, ignoriran, prešućivan, ali je sve to strpljivo podnosio ostavivši neizbrisiv trag za sobom.

Zvonimir Pelajić

Kvalitetom do poznatog kupca

Sajmovi su oduvijek mjesta susreta novih tehnologija i sklapanja novih poslova, te težnje proizvođača da se pozicioniraju, brendiraju svoje proizvode i konstantnom kvalitetom dođu do novih kupaca

U Osijeku je od 5. do 7. ožujka održan 17. međunarodni sajam poljoprivrede i prehrane uz sudjelovanje 140 izlagača iz čitave Hrvatske te susjednih zemalja – Mađarske, Slovenije i Srbije, pa i drugih zemalja koje su ovdje imale svoju mehanizaciju.

Trodnevno sajmovanje održano je na Pampasu, na više od 2 tisuće četvornih metara zatvorenog i više od 4 otvorenog prostora, gdje grad ima namjeru graditi i dodatne sadržaje, budući da Osijek ima tradiciju održavanja sajmova dulju od dva stoljeća, a želi je nastaviti razvijati posebice od kada je metropola Slavonije i Baranje i poticati dalji razvitak gospodarstva s naglaskom na poljoprivredu i proizvodnju hrane.

MJESTO SUSRETA NOVIH TEHNOLOGIJA

Istaknuli su to u pozdravnim govorima i gradonačelnik *Krešimir Bubalo* i župan *Vladimir Šišljagić* i osvrnuli se na aktualni društveno-politički trenutak u kojemu je slavonski seljak na cesti gdje traži ono što mu pripada, umjesto da se priprema za predstojeću sjetvu. Nevolja poljoprivrednika dotaknuo se i visoki gost, izaslanik predsjednika Republike Hrvatske *Ive Josipovića*, bivši predsjednik

Stjepan Mesić, dodavši kako Hrvatskoj nedostaje strategija dugoročnog razvoja poljoprivrede i sela.

Govorila je i direktorica Sajma *Ines Teskera*, pohvalivši se velikim zanimanjem izlagača za proljetni Osječki sajam, i željom Grada i Županije da svima udovolje, jer sajmovi su oduvijek mjesta susreta novih tehnologija i sklapanja novih poslova, te težnje proizvođača da se pozicioniraju, brendiraju svoje proizvode i konstantnom kvalitetom dođu do novih kupaca. Pitali smo – zašto nema štandova poznatih tvrtki iz Subotice? Gospođa Ines Teskera je odgovorila kako je tek nedavno imenovana direktoricom Sajma, pa je dosta kasno kontaktirala Gospodarsku komoru u Novom Sadu, te je vjerojatno bilo kratko vrijeme da organiziraju tvrtke, ali su obećali da će doći već na SALORI u travnju, na Osijek-Expo u svibnju i na tradicionalni Jesenski sajam u rujnu.

NAJNOVIJE SELEKCIJE SJEMENARA

Proljetna je sjetva na pragu, pa nas je zanimalo što naši poznati proizvođači sjemenske robe nude poljoprivrednicima. Ravnatelj Poljoprivrednog instituta u Osijeku *Zvonimir Zdunić* rekao je kako su

oni proizvođači kvalitetnog sjemena već dulje od jednoga stoljeća i, osim što zadovoljavaju potrebe naših proizvođača, puno toga izvoze diljem Europe, Ruske Federacije, Turske – sve do Bliskog istoka. »I našim susjedima možemo ponuditi naše najnovije selekcije, djelo naših znanstvenika, a to je doista kvaliteta na svjetskoj razini. Kako se radi o Vojvodini, a oni već poznaju naše selekcije, vjerujem da

njih najviše zanimaju naši hibridi iz Fao grupa 600 i 700, mada ne treba zanemariti niti naše hibride iz grupe 500, a kada je riječ o soji, preporučam Zoru i Podravku i, mada Vojvodani imaju kvalitetne hibride suncokreta, nudim novi hibrid Luku i stari, ali dokazani Apollo. Ako baš inzistirate na tipovima kukuruza, onda su to svakako OSSK 713, OSSK 602 i 617, ali preporučam i novi hibrid OSSK

Bivši predsjednik R. Hrvatske Stjepan Mesić je otvorio sajam

515 i naš već poznati 552«, rekao nam je ravnatelj Zdunić.

Još jedan hrvatski proizvođač sjemenske robe također je poznat vojvođanskim poljoprivrednicima - BC Institut iz Zagreba, a njihov predstavnik za četiri slavonske županije *Goran Pocrnić* hvalio je svoje adute za predstojeću sjev-tvu. »Naši susjedi znaju za naša

vanju, a priznate su nam i tri nove sorte pšenice. Imamo predstavništvo u Somboru i prisutni smo s našom sjemenskom robom diljem Vojvodine i diljem Srbije. Konkurencija jest oštra, ali naša se roba traži i mi nemamo toliko problema s plasmanom, ali, nažalost, imamo problema s naplatom. Ovoga proljeća ulazimo u nov i kvalitetniji posao, ne samo da ćemo nuditi tamo našu robu, već je tamo i proizvoditi, što će nam još šire otvoriti vrata za veću i kvalitetniju suradnju«, rekao je Pocrnić.

KVALITETNA VINA

I naravno, kakav bi to sajam bio kada ne bi bilo dobre kapljice, pa vam preporučujem kvalitetna đakovačka vina koja se diljem Slavonije piju dulje od 2 tisuće godina, a proizvode se na pitomim brežuljcima oko Trnave i Mandićevca, gdje uspijevaju i čuvana biskupijska vina, zvana misnim vinima. Kušali smo odličnu, dapače, prekrasnu suhu, vrhunsku graševinu, divne svijetle zeleno-žute boje, prepoznatljivog mirisa i fantastičnog okusa, koji će se rado sljubiti s većinom jela koja blagujemo u ovoj našoj regiji. Moramo još dodati, đakovačka su vina nagrađivana na prvoj Hrvatskoj gospodarskoj izložbi u Zagrebu 1864. godine, zatim u Parizu 1867. i Beču 1873. godine, pa sve do današnjih ocjenjivanja u Zagrebu, Splitu, Ljubljani, Orahovici i Trnavi. I kako nam je rekla lijepa hostesa *Jelena Červenjak* iz Osijeka, ovom je halom protutnjalo dvadesetak tisuća posjetitelja, a na štandu se zadržala i kušala vino barem jedna četvrtina, dakle oko 5 tisuća posjetitelja.

Slavko Žebić

Sa pitomih brežuljaka oko Trnave i Mandićevca – kvalitetna đakovačka vina

52 hibrida kukuruza koji postižu vrhunske prinose i odličnu kvalitetu, a tu su još i kukuruz šećerac i kokičar, nudimo lucernu i djetelinsko-travne smjese, stočarima nudimo stočni grašak a imamo i jare kulture, sjemenski ječam i sjemensku zob. Preporučam naše hibride Pajdaš ili BC 394, zatim novost na tržištu – BC 418 i BC 678 i još tri nova hibrida u prizna-

U SPLITU ZAVRŠEN GAST SAJAM

Mjesto susreta brojnih proizvođača i trgovaca

U Splitu je završena još jedna, sada već tradicionalna sajamska manifestacija pod nazivom GAST sajam. Ova je manifestacija trajala od 3. do 7. ožujka.

Sajam GAST je ključno mjesto susreta brojnih proizvođača i trgovaca iz djelatnosti prehrane, pića, hotelske i ugostiteljske opreme, prepoznat u poslovnim krugovima kao mjesto ugovaranja logistike za turističku sezonu. Ovaj sajam se u Splitu održava 15. godinu zaredom i svake godine bilježi rast, te tako i ove, i pokraj recesije. Okuplja sve vodeće tvrtke iz područja prehrambene industrije u Hrvatskoj, te značajan broj inozemnih tvrtki koje se žele predstaviti hrvatskom tržištu. Uz tvrtke iz zemalja u okruženju, predstavljene su i tvrtke iz Njemačke, Austrije, Poljske, Slovačke, a bilo ih je i iz Indonezije, Indije, Pakistana...

Ove je godine bilo malo predstavnika tvrtki iz Vojvodine, odnosno Srbije. Predstavile su se dvije tvrtke iz Rume i to: Frigo Žika, koja se bavi proizvodnjom rashladnih uređaja, i Brdoni, koja je proizvođač i distributer uređaja za prehrambene prodavaonice. Predstavnici tvrtke Frigo Žika već su godinama prisutni na svim značajnijim sajamskim manifestacijama u Republici Hrvatskoj, te su i u Splitu na sajmu GAST nazočni posljednjih godina. Usprkos recesiji, predstavnici ove tvrtke kažu kako su zadovoljni ovogodišnjim nastupom u Splitu i ostvarenim kontaktima. Tvrtka Brdoni je po prvi put na ovom sajmu, i kažu kako su i oni zadovoljni prezentiranjem svojih proizvoda i ostvarenim kontaktima na sajmu.

I. Kušeta

Naslijeđeno stanje ne smije postati normalno

Prema popisu Republičkog zavoda za statistiku iz 2002. godine u Srbiji ima oko milijun i pol mladih, što u odnosu na ukupan broj stanovnika čini oko 20 posto. Mladi su nerijetko suočeni s različitim društvenim barijerama koje onemogućuju njihovo potpuno uključivanje u društvene tokove i puni razvoj njihovih potencijala

Europska komisija je u travnju 2009. godine usvojila novu strategiju za mlade pod nazivom »Mladi – ulaganje i osnaživanje« u kojoj se predviđa kako će broj mladih u Europskoj Uniji do 2050. godine opasti za čitavih 15 posto. Republika Srbija se također suočava sa stalnim opadanjem broja mladih u općoj populaciji.

Pitanja koja su značajna za mlade regulirana su kroz više zakona, a postoje i određena područja od značaja za mlade koja nisu regulirana postojećim propisima. Formiranjem Ministarstva omladine i sporta započinje razvoj institucionalnog okvira za politiku prema mladima na nacionalnoj i lokalnoj razini.

PRIPREMA ZAKONA

Kroz konzultacijski proces u kome je sudjelovalo preko 16.000 mladih, pripremljena je Nacionalna strategija za mlade koju je Vlada usvojila u svibnju 2008. godine, kao i Akcijski plan za njeno provođenje, usvojen u siječnju prošle godine. Prije osnivanja Ministarstva omladine i sporta postojalo je 5 lokalnih ureda za mlade, da bi se brojka povećala na 103 do kraja 2009. godine. Započeti su važni programi u području politike prema mladima, koja bi trebala biti uređena dgovarajućim propisima. U skladu s Akcijskim planom za

provođenje Nacionalne strategije za mlade za razdoblje od 2009. do 2014. godine, ministarstvo je započelo izradu zakona o mladima. Cilj zakona je poboljšavanje položaja mladih i osiguranje prava, prostora, prilike i poticaja za rast i razvoj vlastitih potencijala, kao i aktivno sudjelovanje mladih u društvu. Budući da su mladi najpozvaniji pitati se o sadržajima i rješenjima zakona koji treba biti u funkciji njihove dobrobiti, u svakoj od faza izrade zakona obavlja se širok konzultacijski proces.

PREPUŠTENI SAMIMA SEBI

Sombor je u utorak, 2. ožujka, u ime Ministarstva omladine i sporta posjetila Ksenija Vojnić Tunić, regionalna koordinatorica Ureda za mlade iz Subotice, te je govorila o pripremama ovog zakona. Sastanku u svečanoj dvorani zgrade Županije nazočili su predstavnici udruga i institucija mladih, predstavnici srednjih škola, školski pedagozi i predstavnici Nacionalne službe za zapošljavanje.

U raspravi, mladi su iznijeli svoje probleme, prijedloge i pitanja. Učenici srednjih škola bili su jedinstveni u tvrdnji kako nemaju dovoljnu komunikaciju i razumijevanje profesora u ostvarivanju njihovih ideja i projekata, a nerijetko su i sami razjedinjeni. Utvrđeno je kako veliki problem predstavlja

podvojenost između svijeta profesora i svijeta učenika i kako se jasno vidi needuciranost, neprofesionalnost i netransparentnost kada je riječ o pitanjima mladih. Mišljenja su kako je to naslijeđeno stanje koje polako postaje normalno. Također, govorilo se o učeničkim parlamentima, te potrebi jasnog definiranja njihova pravnog statusa. Učenički bi parlamentari po iznesenim prijedlozima trebali biti što bolje povezani i osnaženi. Tu opet dolazi do već spomenutog problema – nezainteresiranosti profesora, dok su mladi otvoreni prema savjetima neke stručnije i profesionalnije osobe, no za sada su prepušteni

samima sebi.

Izneseni su i prijedlozi o učeničkim proračunima koji znaju jako dobro funkcionirati. Primjer za to je Poljoprivredna škola u Somboru, gdje su učenici sami osmislili proračun u koji svakoga mjeseca izdvajaju skromnu količinu novca kojim pomažu učenicima slabijeg materijalnog stanja.

Govorilo se i o mnogim drugim problemima koji tište mlade, a na koncu nazočni su popunili upitnike čiji je cilj prikupljanje mišljenja mladih o pitanjima koja se trebaju naći u zakonu, a koja nisu obuhvaćena u razmatranim materijalima.

Z. Gorjanac

U OSIJEKU ODRŽANA GODIŠNJA IZVJEŠTAJNA SKUPŠTINA ŠOKAČKE GRANE

Učvršćujemo zajedništvo

U srijedu, 3. ožujka, održana je godišnja izvještajna skupština Šokačke grane, udruge koja danas broji nešto više od 500 članova u Osijeku i okolici, a obilježava 5. obljetnicu uspješnog rada i djelovanja.

Vera Erl, predsjednica udruge, je navela brojne aktivnosti koje će se odvijati u ovoj godini, a karakteriziraju djelovanje udruge. Udruga je te aktivnosti razvila do te mjere da

Osijek i okolica to jednostavno od nje očekuju, počevši od pokladnih prela i sijela, sudjelovanja na brojnim manifestacijama, do edukativnih radionica tijekom korizme. Nagovijestila je i konačno rješenje problema prostora za rad, pa se do ljeta očekuje trajnije prostorno rješenje.

»Jesen je godišnje doba ubiranja plodova i zahvale Bogu za plodove zemlje, a mi smo baš za Dane kruha, te 2005. godine, potpisali Povelju o trajnoj suradnji s našim prijateljima i njihovim udrugama u Subotici, Somboru, Sonti, Beregu, Pečuhu i za ovu jesen planiramo proširiti tu suradnju i na druge udruge i društva diljem Bačke, ali i na Srijem, i uključiti u prvu ruku Srijemsku Mitrovicu i njihov Hrvatski kulturni centar, a isto tako i naše Hrvate iz Bosanske posavine i institucije iz Tuzle. Želja nam je da učvrstimo tu naše zajedništvo u čitavoj regiji«, poručila je Vera Erl.

S. Žebić

U ZAGREBU PREDSTAVLJEN HRVATSKI ISELJENIČKI ZBORNİK 2010.

Oblikovanje modernog hrvatskog identiteta

Zbornik u tiskanoj verziji donosi obilje zanimljivosti iz 30 zemalja svijeta kroz 38 autorskih priloga raspoređenih na 392 stranice, kao i u svojoj elektroničkoj inačici (www.matis.hr/zbornik)

U Zagrebu je 3. ožujka u Hrvatskoj matici iseljenika predstavljen netom objavljeni Matičin godišnjak »Hrvatski iseljenički zbornik 2010.«, koji u tiskanoj verziji donosi obilje zanimljivosti iz 30 zemalja svijeta kroz 38 autorskih priloga raspoređenih na 392 stranice, kao i u svojoj elektroničkoj inačici (www.matis.hr/zbornik). Priloge za ovaj, 55. po redu iseljenički zbornik (prvi broj je izašao daleke 1955. godine) pisali su mahom mlađi stručnjaci te renomirani znanstvenici s područja hrvatskih migracija, čija su promišljanja na tragu oblikovanja modernog hrvatskog identiteta koji će sve dijelove hrvatskog nacionalnog korpusa, iseljene, autohtone i Hrvate u matičnoj zemlji kulturno integrirati, kako bi se očuvale i promicale njegove posebnosti u europskom i svjetskom kontekstu.

U ime nakladnika Hrvatske matice iseljenika predstavljanje Hrvatskog iseljeničkog zbornika 2010. otvorila je ravnateljica te ustanove Katarina Fuček, a o Zborniku su još govorili socijalna antropologinja, doktorantica Sveučilišta u Beču Ljubica Zorica-Matin, prof. Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu povjesničar dr. sc. Željko Holjevac, te urednica prof. Vesna Kukavica.

TKO SMO ZAPRAVO MI?

Ravnateljica Katarina Fuček u uvodu je podsjetila kako je proš-

lo već 18 godina od uspostave neovisnosti Republike Hrvatske te da je ta činjenica rezultat zajedničkih napora hrvatskog iseljeničtva i Hrvata u domovini. »Sada smo na pragu ulaska u Europsku Uniju, institucije koja će uspješno povezivati naš raseljeni narod s matičnom državom na novim osnovama. Stoga je u aktualnim procesima globalizacije jako bitno očuvanje vlastitog identiteta na koji su, između ostalog, snažno utjecale i migracije, jer je iseljavanje iz Hrvatske nezaobilazni dio našeg civilizacijskog i kulturnog naslijeđa još od 15. stoljeća«, rekla je ravnateljica Fuček citirajući Ljubomira Antića koji, pišući o hrvatskom identitetu u Zborniku, postavlja vječito otvoreno pitanje: »Tko smo zapravo mi? Je li naš identitet ono što sami mislimo o sebi, ili ono što drugi misle o nama?«.

Ljubica Zorica-Matin također je govorila o hrvatskom identitetu interpretirajući svoj članak u Zborniku »Identitetske značajke naše mladeži u Linzu« u kojem je sociološki obradila mlade hrvatskog podrijetla iz Gornje Austrije, kao najbrojnije skupine stranaca u toj pokrajini.

Dr. sc. Željko Holjevac u svom je predstavljanju najnovijeg Matičinog godišnjaka »prošetao« Zbornikom i ukratko predstavio sve tekstove objavljene u njemu, dok je urednica Vesna Kukavica ustvrdila kako Zbornik sa sažeci-

Katarina Fuček, Vesna Kukavica, Željko Holjevac i Ljubica Zorica-Matin

ma na engleskom i španjolskom jeziku nudi osam tematskih cjelina (»Znaci vremena«, »Baština«, »Mostovi«, »Kroatistički obzori«, »Povjesnica«, »Duhovnost«, »Znanost« i »Nove knjige«) i uvid u fenomenologiju i bogatstvo hrvatskog iseljeničtva od Aljaske do Urugvaja, Perua, Argentine i Čilea, naših iseljeničkih zajednica iz Australije i Novog Zelanda, europskih zemalja te pripadnika autohtonih hrvatskih manjina koje su, političkom voljom svjetskih moćnika, umjetnom granicom odvojeni od matičnog prostora s kojim čine stoljetnu jedinstvenu i neprekidnu cjelinu. »Zahvaljujem još jednom svim suradnicima, autorima koji su svojim radovima utkali sebe u »Hrvatski iseljenički zbornik 2010.« i molim ih da to čine i ubuduće«, zaključila je svoje predstavljanje Zbornika Vesna Kukavica.

HRVATSKA NACIONALNA MANJINA U SRBIJI

Hrvatska nacionalna manjina u Srbiji zastupljena je u Zborniku kroz tematsku cjelinu »Kroatistički obzori«, u kojoj dr. Sanja Vulić piše o perspektivi nakladništva hrvatskih manjina, tvrdeći kako o nakladništvu hrvatskih manjina na srednjoeuropskom prostoru i mediteranskom području nije

moguće govoriti općenito, jer se uvijek razlikuju od države do države. »Kada je primjerice riječ o Srbiji, nedvojbeno je pri književnoj produkciji olakšavajući čimbenik lingvistička srodnost suvremenog hrvatskog standardnog jezika i srpskog standardnog jezika. Ta sličnost omogućuje da književno nadareni pojedinac koji pripada hrvatskoj manjini u Srbiji, premda nikada u školi nije učio hrvatski standardni jezik, nakon što uloži određeni svjesni trud počne pisati svoja djela na hrvatskom standardnom jeziku«, piše dr. Vulić i napominje kako toj činjenici valja zahvaliti dojmljivo velik broj književnih i ostalih djela koja se u Bačkoj, a u manjoj mjeri i u Srijemu, pišu na hrvatskom standardnom jeziku, te u nastavku teksta navodi djelatnost NIU »Hrvatska riječ« sa sjedištem u Subotici, kao i ostalih nakladnika u Srbiji. U istoj tematskoj cjelini objavljen je i rad urednika nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« Milovana Mikovića pod nazivom »Subotički književni odjeci«.

Program predstavljanja Hrvatskog iseljeničkog zbornika 2010. vodila je prof. Ljerka Galić, dok je u glazbenom dijelu nastupila mezzosopranistica Dragana Ištvančić uz klavirsku pratnju Tonija Koteka.

Zlatko Žužić

Zbornik je predstavljen u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu

Memorijalni centar Nikole Tesle u Smiljanu
obnovljen sredstvima Republike Hrvatske

Obnove: završene, u tijeku i u planu

Usporedbi s trenutačnim stanjem i iskustvima hrvatske zajednice u Srbiji u svezi s očuvanjem svoje kulturne i spomeničke baštine, predstavnici srpske zajednice u Hrvatskoj stoje, moglo bi se reći, prilično bolje. Naime, ova se tema u Hrvatskoj regulira dulje i sustavno, i to ne samo praćenjem provedbe zaključaka Međuvladinog mješovitog odbora za manjine, nego i provedbom koalicijskog dogovora između političkih zastupnika srpske zajednice i tamošnje vladajuće koalicije. Tim je koalicijskim dogovorom, kojeg su prije nešto više od dvije godine potpisali SDSS i HDZ, praktički napravljen popis materijalnih dobara važnih za kulturu i povijest Srba u Republici Hrvatskoj, te je odlučeno koji će se spomenici obnavljati kratkoročno, a koji dugoročno.

Prema riječima voditeljice projekta u Srpskom narodnom vijeću Branke Šesto koalicijskim je dogovorom odlučeno da su spomenici koji će se kratkoročno obnavljati sljedeći: Spomenik ustanku naroda Hrvatske u Srbu, rad akadem-

skog kipara Vanje Radauša; Kuća himne – kuća trgovca Petra Peleša u Glini u kojoj je prvi puta odsvirana »Hrvatska domovina«, kasnije hrvatska himna, koju je na stihove Antuna Mihanovića skladao Josif Runjanin; zatim Dodatni izložbeni paviljon u Spomen području Jasenovac kako bi se kvalitetnije prezentirala muzejska grada, obnova i stalna briga nad sakralnim spomenicima Srpske pravoslavne crkve u Hrvatskoj; te pomoć u obnovi Dvora Stojana Jankovića u Islamu Grčkom. Također, dugoročno je dogovoreno: zaustavljanje vandalizma, obnova i revitalizacija Spomen područja Petrove gore, koje uključuje Partizansku bolnicu i spomenik, rad kipara Vojina Bakića. Dvije godine nakon toga sporazuma stanje zaštite i radova na spomenicima je sljedeće:

SRB

»Krajem 2008. Hrvatski restauratorski zavod preuzeo je realizaciju projekta obnove spomenika u Srbu«, kaže za HR Branka Šesto. »Vlada Republike Hrvatske

je dodijelila početna sredstva u iznosu od milijun kuna. Do ovog trenutka završeni su radovi na cjelovitoj projektnoj dokumentaciji. Zbog nedostajuće dokumentacije u općini Gračac morali su se iznova raditi geometarski radovi. Trenutačno se čeka lokacijska i građevinska dozvola, a građevinsko tehnički radovi početi će u rano proljeće, kako klimatski uvjeti omoguće. Kipar, stručni suradnik HRZ-a dovršio je radove na modeliranju nedostajućih skulptura boraca. Pojavio se nepredviđeni problem s likom žene na pročelju spomenika. Bila je namjera uzeti otisak za taj lik sa sličnog ženskog lika sa spomeničkog kompleksa Vanje Radauša u Karlovcu, no on je prevelik, pa će se lik žene morati iznova modelirati prema tome modelu.«

Što se financija tiče, Branka Šesto kaže kako su isplaćeni honorari za projekte i pripreme, do tada obavljene radove. Time su potrošena sva do tada određena sredstva, a Hrvatski restauratorski zavod je zatražio sljedeću tranšu novaca od Ministarstva kulture.

Veći dio spomenika inače predstavlja 15 metara visok kameni obelisk na kojemu su postavljeni brončani kipovi boraca i seljaka s vilama. Sav je taj kamen uništen razaranjem spomenika, s tim da je iskoristivo nekih 10 posto kubova, uglavnom za restauraciju stuba u podnožju. SNV je, kaže Branka Šesto, pokrenulo inicijativu da se osigura donacija kamena granita iz Srbije. Originalnom kamenu, koji potječe iz slovenskog kamenoloma na Pohorju, po karakteru je najbliži granit »Gornje Buče« iz Knjaževca. Čeka se konačna informacija od Vlade Republike Srbije.

KUĆA HIMNE U GLINI

Na inicijativu SNV-a kuća Petra Peleša u Glini u cijelosti je rekonstruirana od strane Ministarstva, i obavljani su grubo građevinski radovi. Prema riječima Branke Šesto, SNV je također pronašao vlasnike kuće i stupio s njima u kontakt te posredovao pri uspostavljanju kontakta Ministarstva kulture s njima, kako bi se dogovorili modaliteti i daljnje postupanje

Osim provedbom zaključaka Međuvladinog mješovitog odbora za manjine, Republika Hrvatska svoje obveze prema srpskoj manjini ispunjava i provođenjem koalicijskog dogovora između političkih zastupnika srpske zajednice i tamošnje vladajuće koalicije * Potpuno obnovljene rodne kuće Nikole Tesle i Milutina Milankovića, kratkoročno se obnavljaju spomenici u Srbu, Glini, Jasenovcu, Islamu Grčkom i crkve, a dugoročno Partizanska bolnica i spomenik na Petrovoj gori

u procesu otkupa te kuće od strane države.

»Za otkup je zadužen Središnji ured za upravljanje državnom imovinom«, objašnjava Šesto. »Dogovoreno je da će buduća muzejska ustanova biti depandansa Hrvatskog povijesnog muzeja. U svibnju 2009. ministar kulture je dopisom zatražio od Vlade Republike Hrvatske da se osiguraju dodatna sredstva za kupovinu i daljnje uređenje Kuće himne. Do sada, prema dostupnim informacijama, nije obavljena ta kupnja.«

JASENOVAC

Radovi na Aneksu izložbenog prostora stali su praktički na samom početku, kaže Branka Šesto. »Na sjednici Hrvatskog muzejskog vijeća u prosincu 2008. prezentiran je idejni projekt Javne ustanove Spomen područja Jasenovac pod nazivom »Proširenje muzejskog prostora Spomen područja Jasenovac« koju su održali arhitekt *Goran Rako* i ravnateljica JU Spomen područja Jasenovac *Nataša Jovičić*. Savjet Javne ustanove Spomen područja vrlo je negativno ocijenio i koncept i realizaciju projekta. Svega 382 četvorna metra izložbenog prostora, što bi trebalo koštati čak 6 milijuna kuna, predviđena su projektom kao prostor za izlaganje promjenjivih postava, a ne kako je traženo za potpunije izlaganje.«

OBNOVA CRKAVA

»Obnova crkava ostaje prioritet, i u razgovorima s vodećim ljudima ministarstva dogovoreno je da će se zahtjevi za obnovu, koje bi crkvene vlasti trebale slati ministarstvu za financiranje iz sredstava zaštite, posebno uz preporuku SNV-a trebati rješavati u brzim postupcima. Tu je, prema našem mišljenju, važna uloga i županijskih, gradskih i općinskih vijeća srpske nacionalne manjine, koji bi trebali u suradnji s lokalnim parohijama potaknuti takve zahtjeve i akcije«, kaže Branka Šesto.

PETROVA GORA

»Ministarstvo kulture je i do sada, vrlo skromnim sredstvima koje dodjeljuje općini Vojnić, financiralo neke radove na sanaciji Partizanske bolnice, ali je učinjeno vrlo malo. Spomen brvnare su devastirane, neke su srušene, a rekonstruirano je tek nekoliko krovišta i SNV je prošle godine organizirao dobro-

voljnu akciju čišćenja prostora oko Bakićevog spomenika, no to, naravno, ne može biti jedina praksa«, dodaje Branka Šesto. »Vlada se obvezala da će za prvo vrijeme osigurati, preko Hrvatskih šuma, stalno zaposlene radnike koji će biti zaduženi za čišćenje prostora oko spomenika, kao i za čuvanje od daljnje devastacije. Do sada to nije učinjeno, Vlada se opravdava time da je taj spomenik na zemljištu u vlasništvu Hrvatskih šuma. Također do danas nisu skinute antene telekomunikacijskih sustava s vrha zdanja.«

U SNV-u kažu kako budućnost zgrade ovog spomenika, njegovo uređenje i funkcija ostaju za kasnije razgovore šire kulturne javnosti, a Ministarstvo kulture se obvezalo raspisati međunarodni natječaj za idejno rješenje ovog kompleksa.

ZAKLJUČAK

Za razliku od situacije s baštinom hrvatske zajednice u Srbiji, koja još nije niti popisana, baština srpske zajednice u Hrvatskoj uspješno se, dakle, čuva i obnavlja sredstvima Republike Hrvatske, unatoč čak i ponekad vrlo glasnim prijedlozima u jednom dijelu hrvatske javnosti, kojima se osporava karakter nekih od događaja koje srpska zajednica smatra dijelom svoga povijesnog i kulturnog naslijeđa.

Zvonimir Perušić

Teslina i Milankovićeva kuća

Kao veliki projekti od značaja za srpsku zajednicu u Hrvatskoj, obnovljene su rodne kuće *Nikole Tesle* u Smiljanu i *Milutina Milankovića* u Erdutu.

Rodna kuća *Nikole Tesle* u okviru Teslinog memorijalnog centra u Smiljanu obnovljena je i svečano otvorena 10. srpnja 2006. godine, a mjesec dana ranije postavljen je i novi kip ovog velikog znanstvenika. Teslinu je kuću kompletno uredila Republika Hrvatska. U povodu 150. obljetnice *Teslina* rođenja pokraj kuće uređeni su i mjesna crkva i znanstveni park, a u te je projekte, osim lokalne zajednice, bilo uključeno više državnih ustanova. Pokrovitelj svih aktivnosti bio je Hrvatski sabor.

Obnova rodne kuće *Milutina Milankovića* u Erdutu počela je 2007. godine. Ministarstvo nauke i zaštite čovekove sredine Republike Srbije za tu je namjenu utrošilo 1,4 milijuna kuna, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske 100.000 kuna, a općina Erdut 80.000 kuna.

Kuća ima podrum za izložbe i književne večeri, na prizemlju je dvorana za sastanke i predavanja, spomen soba, muzejski prostor, na katu zavičajna zbirka *Milutina Milankovića*, informatika i radio amateri. Kuća je otvorena u srpnju 2007. godine, a svi radovi završeni su 2008.

»Obnovljena *Milankovićeva* kuća u budućnosti treba okupljati djecu svih nacionalnosti iz općine Erdut, da u njoj nauče praviti razliku između dobra i zla, rada i nerada, istinskih vrijednosti i vrijednosti koje traju jedan dan«, izjavio je tadašnji srpski ministar *Aleksandar Popović* na otvorenju obnovljenog zdanja.

KRONOLOGIJA OD 6. DO 12. OŽUJKA

6. OŽUJKA 1850.

U sjedište novoformiranog okruga u sklopu Srpske Vojvodine, pozvana su šestorica subotičkih franjevac. Ustanovljeno je da je njihovo ponašanje u tzv. revolucionarnim zbivanjima 1848./49. bilo korektno. Istodobno su osuđeni raniji članovi Prijekog suda u Subotici, koji su pred streljački stroj poslali na desetine ljudi, a još više uputili na izdržavanje dugogodišnje robije s teškim prinudnim radom.

6. OŽUJKA 1892.

U Nacionalnoj kasini (današnjoj zgradi Gradske knjižnice) održana je osnivačka skupština Društva za javnu knjižnicu. U upravu je izabrano 30-ak najuglednijih javnih i kulturnih djelatnika Subotice.

6. OŽUJKA 1959.

Lokalni tisak je objavio senzacionalnu vijest – prema kojoj se neki »domišljati« traktorist, u subotičkom ataru, pri oranju »koristio« težinom velike neeksplozirane bombe zaostale iz Drugog svjetskog rata.

7. OŽUJKA 1791.

Austrijski car *Leopold II.* podario je plemićku titulu franjevcu *Nikoli Milašinu*. Milašin je kao vojni dušobrižnik požrtvovno skrbio o vojnicima koji su ranjeni u ratu protiv Turaka. Tijekom karijere proglašen je biskupom u Stolnom Biogradu (Székesfehérvár).

7. OŽUJKA 1942.

Pred Pokretnim sudbenim stolom Mađarskog kraljevskog stožera domobranskih postrojbi, počelo je suđenje većoj skupini domoljuba, antifašista i komunista (Hrvata, Mađara, Srba, Židova...) zbog ilegalne djelatnosti u NOP-u. Nakon tromjesečnog procesa osuđeno je 75 osoba koje su uhićene u jesen 1941.

8. OŽUJKA 1945.

Od ozljeda zadobivenih u borabama protiv nacističkih postrojba

u Baranji, kod Petrovog Sela, u somborskoj je bolnici preminuo 21-godišnji *Petar Horvacki*, zamjenik komesara čete u sastavu Osme vojvodanske udarne brigade.

Njegovi roditelji, otac *Grgo* i majka *Julka r. Pozderić*, uhićeni su u rujnu 1944. i deportirani u njemački koncentracijski logor Flossenbürg, gdje im se gubi svaki trag.

8. OŽUJKA 1963.

Rođen je *Zvonko Sarić*, pjesnik, nakladnik neovisnih izdanja, knjižničar u subotičkom Narodnom kazalištu, novinar, pomoćnik i zamjenik odgovorne urednice Novinsko-izdavačke ustanove Hrvatska riječ. Do sada je objavio desetak knjiga, zbirki pjesama, kratkih priča i romana.

9. OŽUJKA 1787.

U nazočnosti kraljevskog povjerenika Ugarske službeno je započela kolonizacija Šandora. Po ranijoj odluci na naznačenom teritoriju trebalo je naseliti 80 rackih (srpskih) dobrovoljačkih obitelji, a uz njih i stanoviti broj poljodjelaca katoličke vjeroispovijesti.

9. OŽUJKA 1836.

Kraljevska komora Ugarske je tek nakon dvije godine dala suglasnost na izbor čelnika i časničkog

zboru grada Subotice, koji su uistinu utemeljeni 14. siječnja 1834. godine. Tada je za glavnog suca izabran *Šime Mukić*, za gradonačelnika *Josip Sarić*, za kapetana *Šime Skenderović*, za predsjednika Vanjskog vijeća (Tribunus plebis) *Nikola Đelmiš* i dr.

9. OŽUJKA 1975.

Priopćeno je kako je na tradicionalnim Susretima triju gradova – Sombora, Osijek i Subotice – u minuloj godini sudjelovalo oko 1200 i profesionalnih umjetnika i kulturnih djelatnika, održano je ukupno 13 manifestacija: predstava, koncerta, izložbi, radnih dogovora i dr. u nazočnosti oko 30 tisuća gledatelja, slušatelja...

9. OŽUJKA 1995.

Pokopan je *Marko Vukov*, svećenik, pisac i publicist koji je iznenada umro u 51. godini života, tijekom službenog puta po Slavoniji. Suradivao je u ovdajšnjoj periodici. Posthumno mu je u redakciji vječasnog *Lazara Novakovića*, objavljena zbirka pjesama »Ja, buntovnik s razlogom«.

10. OŽUJKA 1921.

Rođen je *Bela Gabrić*, profesor književnosti, ruskog jezika i povijesti, pisac, esejist, sakupljač narodnih pjesama, kulturni pregalac i djelatnik Katoličke crkve, urednik brojnih publikacija, među ostalim i prvi urednik obnovljenog časopisa *Klasje naših ravni*. Papa *Ivan Pavao II.* dodijelio mu je visoko odličje *Pro Ecclesiae et Pontifici* (Za Crkvu i Vrhovnog svećenika), 1990. Umro je 4. kolovoza 2001.

11. OŽUJKA 1850.

Carski i kraljevski general, podvojvoda Srpske Vojvodine *Ferdinand Mayer* sa suradnicima posjetio je Suboticu. Domaćini su mu bili gradonačelnik *Pavao Antunović*, nadkapetan *Benedikt Mačković* i nadbilježnik *Božidar Prokopčani*.

11. OŽUJKA 1919.

Ukidanjem svih nadležnosti novosadske Narodne uprave za Banat, Bačku i Baranju, Subotica kao slobodan kraljevski grad ulazi u djelokrug rada Vlade Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

12. OŽUJKA 1731.

Uspješno je okončana trogodišnja akcija subotičkih franjevac na sakupljanju dragovoljnih priloga za preuređenje crkve i gradnju samostana.

Uglednici i žitelji Subotičkog vojnog šanca priložili su uz taj plemeniti pot-hvat 1804 forinte i 50 seksera.

12. OŽUJKA 1957.

Umro je *Martin Džavić*, umjetnički soboslikar, jedan od prvih akademski školovanih subotičkih likovnih umjetnika. Slikarstvo je po dvije godine učio u Beogradu i Beču. Između ostalog, oslikao je unutrašnjost crkve sv. Marka u Starom Žedniku. Povjesničarka umjetnosti i likovna kritičarka *Olga Kovačev-Ninkov* ističe kako je uz nedvojbeno darovitost bio i prvi školovani bački Hrvat koji je počeo slikati svoje sunarodnjake, uistinu, njihove pučke motive. Rođen je 12. studenog 1917.

12. OŽUJKA 1999.

Umro je *Geza Tikvicki*, metalski radnik, aktivist naprednog radničkog pokreta, revolucionar, sudionik NOP-a, član ratnog Biroa PK KPJ za Vojvodinu, visoki partijski i državni dužnosnik, član Saveznog izvršnog vijeća SFRJ i veleposlanik Jugoslavije u Mađarskoj do umirovljenja. Svoja ratna sjećanja sabrao je u knjizi »Slike ustanka u Bačkoj«. Rođen je 2. prosinca 1917.

Novi svezak »Klasja naših ravni«

SUBOTICA – Novi svezak časopisa »Klasja naših ravni«, broj 1-2 2010., donosi radove s Okruglog stola na temu: »Kolebanja identiteta među Hrvatima u Vojvodini«, održanog u Subotici 28.-29. siječnja 2010., kojega je priredio Ogranak Matice hrvatske u Subotici. S ovoga skupa objavljeni su radovi: *Jasminke Dulić* i *Zlatka Šrama* »Nacionalni identitet i politički profil bunjevačkih Hrvata«, *Stipana Stantića* »Neka otvorena pitanja nacionalnog identiteta iz perspektive obrazovanja«, *Dure Vidmarovića* »Etnički i subetnički identitet u svjetlu izdavanja dijela Bunjevaca

koji žive u Srbiji iz hrvatskoga etničkog korpusa«, *Sanje Vulić* »Uloga svjetovnih i crkvenih ustanova u očuvanju nacionalnog identiteta Hrvata u Bačkoj«, *Marka Samardžije* »O identitetu hrvatskoga jezika i identitetu po hrvatskom jeziku«, *Andrije Kopilovića* »Što je hrvatski identitet u europskom identitetu«, *Stjepana Sučića* »Prilog raspravi nacionalnom i kulturnom identitetu bunjevačkih Hrvata« i *Milovana Mikovića* »Kultura i identitet vojvodanskih Hrvata«.

Osim ovoga tematskoga dijela, u novom broju »Klasja naših ravni« objavljene su pripovijetke *Franje Petrinovića* »U potrazi za izgubljenim partnerom« i *Milivoja Prčića* »Živi a izgubljeni u narodnoj vojsci 1967.-1968.«, te dramski tekst *Stjepana Bartoša* »Game-over«. Potom prikazi *Tomislava Marjana Bilosnića* »Tragalac za dobrom u neprestanom susretu sa zlom«, *Stijepa Mijovića Kočana* »Induktivna analiza pjesme 'Čizme, smrt' Petka Vojnića Purčara, u povodu 70. godine života« i *Zvonka Sarića* »O tri suvremena hrvatska djela« (Milovan Miković »Ispitivanje izdaje«, *Mirko Kopunović* »Pod slapovima sna«, *Tomislav Žigmanov* »Prid svitom – saga o svitu koji nestaje«). U rubrici baština tiskani su tekstovi: *Dure Frankovića* »Po Božiću – ime Isusovo (2. siječnja) u mađarskih Hrvata«, *Antonija Čota Rekettye* »Lemeš u osimu plemenitog drača« i *Milovana Mikovića* »Navodi o kazalištu od 1747.«

»Kenjac« na repertoaru kina »Eurocinema«

SUBOTICA – Na repertoaru novopokrenutog subotičkog kina »Eurocinema«, koji se nalazi na Otvorenom sveučilištu, od 12. do 17. ožujka prikazuje se film »Kenjac« redatelja i scenarista *Antonija Nuića*. Riječ je o hrvatsko-srpskoj koprodukciji iz 2009. godine. U filmu igraju: *Nebojša Glogovac*, *Nataša Janjić*, *Emir Hadžihafizbegović*, *Ljubo Kapor*, *Asja Jovanović*, *Tonko Lonza*.

Film »Kenjac« osvojio je nagradu »Oktavijan« Hrvatskog društva filmskih kritičara za najbolji hrvatski dugometražni igrani film i čak tri »Zlatne Arene« u Puli.

Film se prikazuje u terminu od 20 sati, a cijena ulaznice je 150 dinara.

Likovna kolonija u KTC-u

SUBOTICA – U subotu, 13. ožujka, u KTC-u bit će održana druga po redu likovna kolonija na kojoj će sudjelovati slikari članovi Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo«. Više od 20 slikara radit će u raznim tehnikama, a nastali radovi ostat će izloženi u KTC-u sljedećih mjesec dana.

Rajko Ljubić nagrađen na Natječaju Silvije Strahimir Kranjčević

RIJEKA – Povjerenstvo Hrvatske matice iseljenika na Natječaju »Silvije Strahimir Kranjčević« za najbolje literarne radove, ove je godine dodijelilo prvu nagradu za poeziju *Rudolfu Miletichu* iz SAD-a, a prvu nagradu za prozu *Rajku Ljubiću* iz Subotice (Vojvodina, Srbija) za kratku priču »Ja, mačak«, objavio je portal Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata. Plakete Hrvatske matice iseljenika - podružnice Rijeka dodijeljene su *Ani Bačić* za prozu i *Adolfu Polegubiću* za poeziju.

Znanstveni kolokvij u ZKVH-u

SUBOTICA – Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata u utorak, 16. ožujka, u svojim prostorijama organizira znanstveni kolokvij s temom »Regionalni pristup književnosti na primjeru hrvatske književnosti u Slavoniji«. O temi će govoriti prof. dr. *Helena Sablić Tomić*, književna teoretičarka i kritičarka, te voditeljica smjera Medijska kultura na interdisciplinarnom studiju kulturologije pri Sveučilištu Josipa Juraja Strossmayera u Osijeku. Početak je u 17 sati. U planskom i organiziranom pristupu književnoj baštini i aktualnoj književnoj produkciji Hrvata u Vojvodini, u nas još uvijek postoje skromni prinosi. Osim, mahom esejistički intoniranih uradaka (*Kikić*, *Merković*, *Gabrić*, *Sekelj*, *Miković*) i gdje kojeg znanstveno utemeljenog (*Sekulić*, *Melvinger*), još uvijek izostaju svestraniji književno-teorijski i književno-povijesni zahvati u književnost Hrvata u Vojvodini razumljenu kao cjelovit i relativno samostalni kulturni fenomen. Dokaz tomu je izostanak ne samo kritičke i sveobuhvatne povijesti književnosti već i manjak drugih sastavnica književnosti kao sustava – od bibliografije, preko vrednovanja do kanonizacije. Kakva su glede toga iskustva drugih hrvatskih regionalnih književnosti? Mogu li ona biti korisna za osmišljavanje i ustrojavanje sustavnog književno-znanstvenog pristupa hrvatskoj književnosti u Vojvodini? Koji se metodološki okviri koriste u pristupu regionalnoj književnosti? Što o tome kazuju književnopovijesne i književno-teorijske znanosti? Kakav je odnos regionalnih književnosti i nacionalne književnosti?... Odgovore na ova i slična pitanja pokušat će dati prof. dr. Helena Sablić Tomić iz Osijeka.

Promocija Leksikona u Zagrebu

ZAGREB – Predstavljanje 9. sveska Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca bit će održano u petak, 19. ožujka, u 12 sati u Leksikografskome zavodu Miroslav Krleža u Zagrebu.

Svezak će predstaviti ravnatelj Leksikografskoga zavoda *Bruno Kragić*, glavni urednik Hrvatske enciklopedije *Slaven Ravlić*, glavni urednik Hrvatskoga općeg leksikona *Mladen Klemencić*, glavni urednik Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca *Slaven Bačić* te izvršni urednik Leksikona *Tomislav Žigmanov*.

Hrvatska čitaonica i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« Subotica upućuju

POZIV NA OSMI SUSRET PJESNIKA »LIRA NAIVA 2010.«

Sudjeluju pjesnici iz Srijema, Podunavlja, Sombora i Subotice. Uvjet: svaki pjesnik dužan je poslati 3-5 svojih pjesama koje mogu biti pisane standardnim hrvatskim jezikom ili ikavicom (bunjevačkom ili šokačkom), a bit će objavljene u zbirci. Pjesme i prijavu (oni koji se prijavljuju po prvi puta trebaju poslati i kraću biografiju te jednu fotografiju/portret) treba poslati do 15. svibnja 2010. na adresu: Hrvatska čitaonica, Bele Gabrića 21, 24000 Subotica ili e-mail: katarina.celikovic@gmail.com

Osmi susret pjesnika održat će se u Svetozaru Miletiću u subotu, 26. lipnja 2010. Detaljnije informacije na mobitel: 064 211 31 86.

IZLOŽBA HRVATSKOG UMJETNIKA U MUZEJU SUVREMENE UMJETNOSTI VOJVODINE

Zlatko Kopljar: »K12 i K13«

V ečeras (petak, 12. ožujka) u 19 sati u Muzeju suvremene umjetnosti u Novom Sadu bit će otvorena izložba »K12 i K13« zagrebačkog vizualnog umjetnika *Zlatka Kopljara*. Njegova nova djela suočavaju gledatelja s fatalnim odnosom performansa i instalacije. On izvodi »metafizičku« dramu pogleda na ljudski život kao takav – na »sam« i »ne-sam« ljudski život među stvarima, stvorenjima, pojavama, događajima i afektima u polju privlačenja, odbijanja, iskliznuća, te iskustva i refleksije, odnosno, potencijalnosti. Zlatko Kopljar je jedan od prvih umjetnika u Hrvatskoj koji je postavio umjetničkim istraživanjima i eskplikacijama otvorena pitanja o ljudskoj egzistenciji u novom tranzicijskom i globalnom svijetu.

Umjetnik je u svom istraživačkom postupku za rad »K13« bio inspiriran arhitektonskom i simboličkom dimenzijom zgrade TEŽ-a (Tvornica električnih žarulja), jedinstvenim industrijskim pogonom arhitekta *Lavoslava Horvata* koji je građen pedesetih godina prošlog stoljeća. Zgrada koju sta-

novnici grada pamte kao najveću svijetleću skulpturu, kao svojevrsni svjetionik grada, i koja još, ali ne zadugo, služi za testiranje žarulja, Kopljaru je poslužio kao motiv i u radu »K12«. Kopljarov doživljaj zgrade kao svojevrsnog gradskog svjetionika, potaknuo ga je da ovim projektom pokrene javnost kako bi

se zgrada sačuvala i »vratila« gradu u svojoj arhitektonsko-skulpturalnoj dimenziji.

Zlatko Kopljar (Zenica, 1962.) školovao se u klasi profesora *Carmelo Zottia* na Akademiji lijepih umjetnosti u Veneciji. Već dugi niz godina radi u domeni performansa umjetnosti, instalacija, video prezentacija i fotografskih postavki. Kopljar je u drugoj polovici devedesetih godina 20. stoljeća započeo »work in progress« označen indeksnim nazivom »K«. Izlagao je na Bijenalu u Sao Paulu, u MSU u Zagrebu, MSU u Rijeci, centru The Kitchen u New Yorku, Galeriji Manes u Pragu itd.

Izložba »K12 i K13« u Novom Sadu moći će se pogledati do kraja ožujka.

D. B. P.

ZAVRŠEN 6. FESTIVAL DOKUMENTARNOG FILMA ZAGREBDOX

Kamerom u nepoznat svijet oko nas

Prošloga je tjedna, od 28. veljače do 7. ožujka, u Zagrebu održan Međunarodni festival dokumentarnog filma Zagrebdox. Osim međunarodnih filmova prikazivani su i regionalni u koje, među ostalim, spadaju hrvatski i srpski. Jedan od najzanimljivijih dokumentaraca bio je »Dugo putovanje kroz historiju, historiju i povijest« srpskog redatelja *Željka Mitrovića*, u kojem su glavni akteri bili hrvatski pisac *Miljenko Jergović* i srpski pisac *Marko Vidojković*. Tragajući

za brojem žrtava u Jasenovcu i Bleiburgu, sjeli su u Yugo i provozali se od Slovenije do Makedonije razgovarajući s ljudima i pokušavajući shvatiti gdje je to pošlo zlu.

Film »Tačka prekida« srpskog redatelja *Igora M. Toholja* iznimno je zanimljiva priča o strojovodi iz Žednika (nadomak Subotice) koji je, ne svojom krivnjom i protiv svoje volje, na prugama po Bačkoj usmrtio čak dvadeset i troje ljudi-samoubojica. To je priča koju bi i mnogi drugi strojovode u Bačkoj

mogli ispričati, budući da je ovaj kraj u samom vrhu europske ljestvice po broju samoubojstava.

Film koji je publiku najviše nasmijao, ali isto tako izazvao i žaljenje nad sudbinom ljudi u njemu, zove se »Selo bez žena«, bosanskog redatelja *Srdana Šarenca*, a koji govori o trojici braće u Zabrđu, jednom od sela na jugu Srbije u kojima nema niti jedne žene. U tridesetim godinama života, trojici braće zadovoljstvo i društvo još uvijek pružaju samo slike nagih žena iz Playboya kojima su oblijepljeni zidovi njihove kuće. Nakon što sazna kako je u Albaniji situacija obrnuta, da ima sela s usamljenim ženama bez muškaraca koji masovno odlaze raditi u Grčku, jedan od braće odluči pronaći svoju sreću u susjednoj zemlji, ne obazirući se na nerazumijevanje i sukobe dvaju naroda.

Nagradu »Veliki pečat« za najbolji film u međunarodnoj konkurenciji dobio je film »Žalba« kineskog redatelja *Zhao Lianga*. Posebna priznanja u istoj konkurenciji dobila su dva filma: kineski film »Zadnji vlak« reda-

telja *Lixina Fana* i iranski film »Staklena kuća« redatelja *Hamida Rahmaniana*. »Veliki pečat« u regionalnoj konkurenciji dobio je austrijski film »Toto« *Petera Schreinera*, a posebno priznanje otišlo je hrvatskom filmu »Kriva je« srpske redateljice *Milice Đenić*. »Mali pečat« za najbolji film autora ili autorice do 30 godina starosti dobio je poljski film »Bezdan« čiji je redatelj *Wojciech Kasperski*, dok je posebno priznanje dobio ruski film »Sanja i Vrabac« *Andreya Gryazeva*. Nagrada »Movies that Matter« za film koji na najbolji način promiče ljudska prava dodijeljena je već spomenutom filmu »Žalba«, a posebnim priznanjem nagrađen je hrvatski film »Zašto?« *Ljubice Janković Lazarić*.

Nagradu publike podijelili su hrvatski filmovi »Tramvaj broj 13« *Irene Škorić* i »Ljudi s Mliječnog puta« *Miroslava Mikuljana*.

Festival je ukupno posjetilo preko 25.000 gledatelja i po tome je ovaj, 6. po redu Zagrebdox – rekord. Rekord je po broju posjetitelja oborio i Movieplex, kino u kojem je festival održavan.

Tomislav Perušić

Predstavljena djela Hrvatske riječi i ZKVH-a

Na ovogodišnjem 16. po redu Međunarodnom salonu knjiga održanom od 4. do 9. ožujka na Novosadskom sajmu, zabilježeno je oko 12.000 posjetitelja, prodano više od 5000 naslova, gostovao je čuveni ruski književnik *Vladimir Vojnovič*, pjesnikinja *Radmila Lazić* je dobila nagradu »Laza Kostić«, za izdavački pothvat istu je nagradu primio »Službeni glasnik« za izdanje 20 knjiga »Biografije srpskih pisaca« *Radovana Popovića*, a publici su na manifestaciji »Dani Laze Kostića« predstavljeni svi laureati prestižnih književnih nagrada u Srbiji: Vitalove, Ninove, nagrade »Stevan Sremac«, Andrićeve i dr. Na Salonu knjiga Banatski je kulturni centar organizirao Prvi europski facebook pjesnički festival, a za njegovanje kulture pisane

Kovača, u ediciji romana: djela *Lazara Merковиća*, *Zvonka Sarića*, *Dražena Prčića*, u ediciji dramskog teksta objavljene su drame *Ilije Okrugića Srijemca* i *Matije Poljakovića*, u ediciji znanosti: »Akademik« *Ante Sekulića* i »Vitezovi hrvatskog jezika u Bačkoj« prof. dr. *Sanje Vulić*.

Središnji dio subotnjeg predstavljanja bile su dvije knjige - spomenuta knjiga docentice *Sanje Vulić* i »Na dvoru pašinog Tune« *Antuna Kovača*.

»Knjiga *Sanje Vulić* nastala je nakon više od deset godina znanstvenog bavljenja Hrvatima, hrvatskim jezikom i hrvatskim govorima od strane autorice, za koju smatram kako je, uz akademika *Sekulića*, najbolji poznavatelj hrvatskog govora i hrvatskog jezika u ovom podneblju«, rekao

nadahnuo šokački pjeva i sam autor. Čuvajući šokačke govore njegovi govornici čuvaju i svoj idiom. Svaka od tih riječi opominje nas da je očuvamo i negujemo kao dio realiteta koji ima svoje mjesto u cijelini hrvatskog jezika. Te riječi treba rabiti a ne samo zapisati, da bi one dalje mogle svoju nepotrošenu poetičku snagu sačuvati za naredna pokoljenja, upravo onako kako to čini *Antun Kovač* u svojoj zbirci.«

ZAVOD ZA KULTURU VOJVODANSKIH HRVATA

U srijedu, na istome mjestu, predstavljene su i tri publikacije koje je u 2009. godini objavio Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata. U protekloj godini, prvoj postojanja Zavoda, objavljene

direktor Zavoda za kulturu vojvodanskih Rusina *Miroslav Keveždi*.

Tomislav Žigmanov je, predstavljajući nakladničku djelatnost Zavoda, istaknuo kako se osvajaju nova područja u kulturi ovdašnjih Hrvata koja dosad nisu bila osvojena, kao što je znanost, a s druge se strane išlo ususret potrebama, te je tiskana knjiga kakve nije bilo 80 godina. Na monografiju se posebno osvrnula *Snežana Ilić* govoreći o ovom djelu kao svojevrsnoj osobnoj karti Hrvata u Vojvodini. Njena ideološka neutralnost, inkluzivna narav i sama zdrelost samopromatranja hrvatske zajednice u Vojvodini, ostavila je dubok dojam na *Ilićevu*.

Nakladničku djelatnost kroz promatranje »Godišnjaka za znanstvena istraživanja« posebice je pohvalio i *Miroslav Keveždi*, isti-

Milovan Miković i Antun Kovač

Tomislav Žigmanov, Miroslav Keveždi, Snežana Ilić, Mato Groznica i Katarina Čeliković

riječi među mladom populacijom, u okviru Festivala knjige za djecu, pobrinula se novosadska knjižara »Mala velika knjiga«.

Svojim su se izdanjima na štandu izdavačke djelatnosti na jezicima nacionalnih manjina Pokrajinskog tajništva za kulturu predstavili i NIU »Hrvatska riječ« u subotu 6. ožujka i Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata u utorak 9. ožujka.

HRVATSKA RIJEČ

Urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« *Milovan Miković* istaknuo je kako je od rujna 2005. godine do danas tiskano 35 naslova knjiga i to u ediciji poezije: djela *Vojislava Sekelja*, *Jasne Melvinger*, *Antuna*

je *Milovan Miković*. »U knjizi su sabrana 22 rada, čiji su opus obje recezentice pohvalile, i koja su dobrim dijelom objavljena, kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu. Autorica je pridonijela boljem poznavanju tradicije književnog izričaja i aktualne književne prakse u bačkim regionalnim središtima hrvatske kulture izvan matične države. Autorica je obradila knjige *Dražena Prčića*, *Petka Vojnića Purčara*, *Mirka Kopunovića*, *Tomislava Žigmanova*, *Lazara Merковиća*, *Milovana Mikovića*, naših najfrekventnijih i najproduktivnijih suvremenih autora, a iz šokačke grane *Ivana Andrašića* i *Ružu Silađev*. Knjiga *Antuna Kovača* pridonosi očuvanju šokačkog govora, baš onako kako to

su tri veoma značajne knjige i to, prema riječima menadžerice u kulturi te institucije *Katarine Čelinković*, »knjige koje osvjetljavaju kulturu, civilizaciju i postojanje Hrvata u Vojvodini«. Radi se o popularnoj monografiji *Maria Bare* i *Tomislava Žigmanova* »Hrvati u Vojvodini u povijesti i sadašnjosti: osnovne činjenice«, »Godišnjak za znanstvena istraživanja« i »Zaboravljeni rječnik: govor golubinačkog kraja«, *Ilije Žarkovića*. O ovim djelima i njihovim autorima govorili su ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov*, predsjednik HKPD-a »*Tomislav*« iz Golubinaca *Mato Groznica*, koordinatorica za manjinska pitanja Centra za razvoj civilnog društva u Zrenjaninu *Snežana Ilić* i

čući kako, kada neki zavod napravi ovakav iskorak onda on postavlja novu vrstu standarda koju i ostali trebaju poštovati. O djelu *Ilije Žarkovića* govorio je njegov dugogodišnji prijatelj i suradnik *Mato Groznica*. S puno hvale propratio je ovo djelo zahvalivši *Žarkoviću* što je, između ostalog, pomogao da se očuva govor golubinačkog kraja i još više, da se za njega daleko čuje.

Predstavljanje nakladničke djelatnosti Zavoda ispratila je i konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Vesna Njikoš-Pečkaj*, kao i veliki broj pjesnika, članova HKPD-a »*Stanislav Preprek*« iz Novog Sada i mnogi drugi.

Ankica Jukić-Mandić

Polazište za detaljnija istraživanja

Knjiga se temelji ne samo na svim dosadašnjim spoznajama prethodnika nego i na autorovom vlastitom vrijednom i temeljitom istraživanju, rekla je dr. sc. Sanja Vulić

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, uz pomoć Udruge za potporu bačkim Hrvatima, nedavno je objavila knjigu »Publikacije bačkih Hrvata: popis izdanja od 1901. do 2007.« autora *Nace Zelića*, pravnika i istaknutog kulturnog djelatnika koji je cijeli život posvetio proučavanju bačkih Hrvata.

Knjiga na 222 strane obuhvaća radove bunjevačko-šokačkih Hrvata u vojvodanskom i mađarskom dijelu Bačke te u Budimpešti i njezinoj okolici. Uredništvo potpisuje voditeljica Zbirke inozemne Croatice u Nacionalnoj sveučilišnoj knjižnici mr. sc. *Željka Lovrenčić*, recenzentice su doc. dr. sc. *Sanja Vulić* s Hrvatskih studija i knjižničarska savjetnica *Dorica Blažević*.

OD 1901. DO 2007.

Autorova je namjera bila na jednom mjestu prikupiti podatke o bogatom stvaralaštvu jednog naroda i objelodaniti publikaciju koja obuhvaća razdoblje od 1901. do 2007. godine. U proslavu autor objašnjava neke odrednice značajne za hrvatsku pisanu riječ u Bačkoj i navodi istaknute autore koji su svojim djelima obogatili kulturu bačkih Hrvata. Navodi i najvažnije novine i časopise koji su izlazili u Bačkoj, među kojima posebnu ulogu svakako ima »Hrvatska riječ«.

U organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice i Udruge za potporu bačkim Hrvatima knjiga je svečano predstavljena 4. ožujka u predvorju Knjižnice u Zagrebu, a o ovom izuzetno vrijednom djelu koje će zasigurno biti poticaj za daljnja bibliografska istraživanja govorili su glavni ravnatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prof. dr. sc. *Tihomil Maštrović*, predsjednik Udruge za potporu bačkim Hrvatima dr. sc. *Stjepan Skenderović*, recenzentica doc. dr. sc. *Sanja Vulić*, urednica mr. sc. *Željka Lovrenčić* i autor *Naco Zelić*. »Za narod koji živi izvan granica svoje zemlje izuzetno je važna pisana riječ kako ne bi

Knjigu su predstavili doc. dr. sc. *Sanja Vulić*, autor *Naco Zelić* i mr. sc. *Željka Lovrenčić*

izgubio svoj nacionalni identitet. Iz tih razloga od 2007. godine u središnjoj hrvatskoj knjižnici postoji izdavačka djelatnost odsjeka Inozemna Croatica, koja ima zadaću pronalaženja, prikupljanja, registriranja i promidžbe publikacija koje Hrvati obavljaju izvan Hrvatske, te izdanja u kojima se piše o Hrvatskoj i Hrvatima«, rekao je u uvodnom dijelu prof. dr. sc. *Tihomil Maštrović*, ustvrdivši pri tom da je u Srbiji, u Vojvodini, za Hrvate kao kulturno i nakladničko sjedište osobito značajna Bačka i njezino središte Subotica. Vrijedna i temeljita istraživanja

RELEVANTNI PODACI O PISANOJ RIJEČI HRVATA

Dr. sc. *Stjepan Skenderović* ukratko je predstavio Udrugu za potporu bačkim Hrvatima i njenog dopredsjednika, autora knjige »Publikacije bačkih Hrvata – popis izdanja od 1901. do 2007.« *Naco Zelića*, dok je *Sanja Vulić*, govoreći o knjizi, ustvrdila kako se ona temelji ne samo na svim dosadašnjim spoznajama prethodnika nego i na autorovom vlastitom vrijednom i temeljitom istraživanju. »Knjiga počinje uvodnom studijom u kojoj je dan kratak pregled povijesti književnosti bačkih Hrvata, počevši od druge polovice 17. stoljeća kada se u Rimu tiskaju vjerske knjige franjevca *Mihovila Radnića*, pa sve do naših dana. Plodna književna djelatnost bačkih Hrvata predstavljena je čitateljima sažetim, ali vrlo jasnim pregledom toga stvaralaštva

u okviru pojedinih vremenskih odsječaka. Taj sažeti pregled zainteresiranima pruža sve relevantne podatke o pisanoj riječi Hrvata u Bačkoj i izvrsno je polazište za detaljnija istraživanja. Tome je dodan i važan pregled dosadašnjih bibliografija i ostalih popisa publikacija koje se odnose na djelatnost bačkih Hrvata, s analizom načina pristupa prikupljenoj građi u svakoj od tih bibliografija, odnosno tih popisa«, rekla je dr. *Vulić* i dodala kako je *Naco Zelić* posebnu pozornost posvetio i kalendarima, časopisima, novinama i drugim serijskim publikacijama. »Nakon toga vrlo informativnoga prvoga dijela knjige slijedi popis publikacija bačkih Hrvata od 1901. do 2007. godine, a razvrstane su po godinama objavljivanja. Najplodnija je bila 2006. godina za koju je *Naco Zelić* zabilježio čak 42 bibliografske jedinice, dok popisi iz ostalih godina jasno pokazuju kako je produkcija pisane riječi u bačkih Hrvata posljednjih petnaestak godina u punom zamahu«, zaključila je dr. *Vulić*.

SVJEDOČANSTVO HRVATSKE KULTURE

Urednica knjige mr. *Željka Lovrenčić* ustvrdila je kako knjiga *Nace Zelića* nije klasična bibliografija i autor to jasno daje do znanja već u podnaslovu te da se radi o popisu u koji dopredsjednik Udruge za potporu bačkim Hrvatima uvrštava djela autora Hrvata koji je rođen, koji je objavljivao, ili u dužem vremenskom razdoblju djelovao u Bačkoj te djela drugih pisaca napisana na hrvatskome jeziku i objavljena u Bačkoj, neovisno o tome koje je nacionalnosti autor, kao i prijevode. »Ne možemo ne zamijetiti i kriterij zavičajnosti, jer *Zelić* u svoj bogati pregled unosi i djela autora podrijetlom iz Bačke koji nužno ne žive u njoj. Za Zbirku inozemne Croatice koja prikuplja djela naših autora objavljena izvan Hrvatske na hrvatskome i drugim jezicima, prijevode djela naših autora i publikacije u kojima se spominju Hrvatska i Hrvati, ovo je značajan prilog te kao voditeljica toga odsjeka i urednica ovoga izdanja izražavam veliko zadovoljstvo što je Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu prepoznala vrijednost ovoga rukopisa i odlučila objaviti ovo značajno svjedočanstvo hrvatske kulture izvan granica Lijepe Naše«, rekla je mr. *Lovrenčić*.

U glazbenom dijelu programa nastupio je duo *Krešimir Ivančić* (violina) i *Danijel Jurišić* (gitara).

Zlatko Žužić

Predstavljanje knjige održano je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

Josip Pupačić

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Jedan od najboljih pjesnika, što ih je iznio naraštaj »krugovaša« zasigurno je *Josip Pupačić*. Rođen je u Slimenu pokraj Omiša 1928. godine. Potjecao je iz skromne seoske obitelji u kojoj je bilo sedmero djece, a on, najmlađi, bio je mezinac starije braće. Nakon klasične gimnazije u Splitu odlazi na studij književnosti u Zagreb. Bivio se profesionalno književnošću i radio kao profesor. Od 1959. godine asistent je pri *Katedri za stariju hrvatsku književnost* Filozofskog fakulteta, a u Lyonu i Londonu je lektor i profesor hrvatskog jezika.

Pupačić je bio urednik »Krugova« i »Književnika«. Zajedno je, sa svojim naraštajem oko časopisa »Krugovi«, tražio dublji, istinitiji životni realitet. Svojim refleksivnim metaforičkim pjesmama očituje iskonsku vezanost uz podrijetlo i zavičaj. Doživljajno najdublje i izrazom najčistije su njegove pjesme vezane uz zavičaj i dolinu Cetine.

U prvoj zbirci »Kiše pjevaju na jablanima« (1955.) prikazao je doživljaj rodnoga kraja, nostalgican povratak u djetinjstvo, obiteljski dom, divljenje prema prirodi i čuđenje pred njezinom ljepotom. Privlači ga svijest o pripadnosti ne-

prekinutom lancu što ga tvore preci i potomci, te svijest o ljudskom bivanju u jedinstvu sa zemljom kojoj pripadaju. U tu se bliskost uklapa i Pupačićeva vezanost uz more i njegovo vječno beskrajno bivstvo. Najbolji je lirski izraz te tematike antologijska pjesma »More«. Pesimističan osjećaj života prouzročen tragičnim događajima u obiteljskom i osobnom životu, primjerice u pjesmi *Tri moja brata* (o smrti trojice braće koja su poginula rađajući posao električara na cetinskoj hidroelektrani), uzdiže Pupačićovo lirsko obzorje do svemirskih razmjera, do smisla vlastita i općeg opstanka.

Za života je objavio, osim prve, još zbirke: »Mladići«, 1955., »Cvijet izvan sebe«, 1958., »Oporuka«, 1965. i »Ustoličenje«. Nakon tragične smrti u zrakoplovnoj nesreći objavljena mu je zbirka »Moj križ svejedno gori«, 1971. godine.

Između prve Pupačićeve zbirke »Kiše pjevaju na jablanima« i zadnje »Moj križ svejedno gori« zamjetna je stanovita kriza u pjesnikovu stvaralaštvu koja se poklapa s njegovim sukobima s nekim pojavama u društvu. No izvore produbljenosti svojega lirskoga izričaja Pupačić je uvijek, pa tako i u zadnjoj zbirci, iznova nalazio u

čudesnoj zavičajnoj utemeljenosti, sjećanju na djetinjstvo i lirskom oblikovanju i očitovanju proživljenog, što njegovu poeziju uzdiže u same vrhove novije hrvatske književnosti.

Dana 23. svibnja 1971. godine sa suprugom *Benkom* i kćeri *Rašeljkom* poginuo je u zrakoplovu koji se zapalio nakon slijetanja u krčku zračnu luku.

Pjesmom *Tri moja brata* iznosi svoju uspomenu na braću, na djetinjstvo i sreću. Pjesma se kreće u strogo u strogo zatvorenom linijskom krugu, početak i svršetak pjesme se dodiruju. Kraj pjesme nas vraća u njezino središte. Kako bi iskazao svu tragičnost gubitka svoje braće, jednostavnim je slikama naznačio koliko su mu značili dok su bili živi. Nema nikakvih jauka, nikakva spomena o tome da su oni mrtvi. On je bio oni, sastojao se od njih i bili su jedno. Izražava sjaj koji je imao, imajući braću, da

TRI MOJA BRATA

Tri moja brata
Kad sam bio tri moja brata i ja,
kad sam bio
četvorica nas.
Imao sam glas kao vjetar,
ruke kao hridine,
srce
kao viganj.
Jezero su me slikala.
Dizali su me jablani.
Rijeka me umivala za sebe.
Peračice su lovile moju sliku.
Kad sam bio
tri moja brata
i ja,
kad sam bio
četvorica nas.
Livade su me voljele.
Nosile su moj glas
i njim su sjekle potoke.
Radovao sam se sebi.
Imao sam braću.
(Imao sam uspravan hod.)
To su bila tri moja brata:
moj brat, moj brat, i moj brat.

bi se u njemu reflektirala tama koja ga nakon gubitka braće okružuje. Taj sjaj, tu izgubljenu sreću fiksira u slikama prirode, u kojima se najbolje vidio: slikama koje su predstavljale snagu i ljepotu njegova svijeta.

JEZIČNI SAVJETNIK

Finale

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Imenica *finale* (množina *finali*) dolazi od latinske riječi *finis* = granica, muškoga je roda, iako ju vrlo često, potpuno nepravilno, rabe i u srednjem rodu. Trebamo reći *ovaj finale*, a ne ovo finale, primjerice: *wimbledonski finale* ili *ženski finale*.

Riječ ima nekoliko značenja: 1. u glazbi označava posljednji stavak višestavčanih instrumentalnih kompozicija (simfonije, sonate i sl.), u klasičnoj operi finale je završna scena pojedinačnoga čina; 2. općenito znači vrhunac nekog događaja, rasplet, konac, kraj, svše-

tak; 3. u sportu, finale je utakmica dviju protivničkih momčadi koja odlučuje konačnog pobjednika natjecanja.

Često se tudica *finale* nastoji zamijeniti domaćom riječi *završnica*, no svaki finale nije završnica, niti je svaka završnica finale. Završnica znači kraj, završetak čega ili u čemu. Postoji u šahu ili u glazbi, i to je rezervirani termin. Ako kažemo: *Igra se završnica turnira*, podrazumijeva se da je riječ o polufinalu i finalu, o nekoliko susreta – a ne o **jednoj** utakmici, što finale zapravo znači.

DUHOVNA OBNOVA ZA MLADE

Prigrlimo križ s Kristom

Trodnevna duhovna obnova za mlade iz grada i okolice održana je prošlog vikenda u subotičkoj župi sv. Roka. Tema ovogodišnjeg susreta bila je »S Kristom na križnom putu«, a susret je počeo 5. ožujka misom na kojoj

Nakon toga mladi su zajedno meditirali uz postaje križnog puta. Subotnji su dan mladi započeli jutarnjom molitvom, nakon čega je mons. Kopilović održao razmatranje na temu: »Šimun Cirenac i Veronika na Isusovu križnom

čavau koji je prije zabio i sačuvao ga, da ga tijekom ove korizme podsjeća na dobre odluke koje je donio na duhovnoj obnovi. Poslije podne razmatranje je bilo na temu: »Ivan i Marija Magdalena na Isusovu križnom putu«. Nakon

misa i euharistijsko klanjanje koje je predvodio župnik ove župe preč. mr. *Andrija Anišić*.

Nakon jutarnje molitve mladi su u nedjelju aktivno sudjelovali na župnoj misi u crkvi sv. Roka. Susret je nastavljen i nakon mise pjevanjem i razgovorom, te su skupa pogledali film o sv. Antunu. Duhovnu obnovu završili su misli-

se okupilo oko 300 mladih. Nakon misnog slavlja, oko 50 mladih započelo je ovu korizmenu duhovnu obnovu. Mladi su bili smješteni u samostanu Kćeri milosrđa, gdje je uvodno razmišljanje, kao i predavanja tijekom ove obnove, održao mons. dr. *Andrija Kopilović*.

putu«. Nakon uvodnih misli predvoditelja, mladi su simbolički zabijali čavle u posebno napravljen križ, što je simboliziralo grijehe kojima svaki pojedinac također zabija čavle u Isusovo tijelo. Slijedila je ispovijed i svatko je nakon ispovijedi izvadio iz križa

toga mladi su u četirima skupinama razgovarali o pojedinom liku, te u plenumu scenski prikazali gdje danas možemo susresti Isusa na križnom putu i kako mu pomoći u braći i sestrama koji su svakodnevno prisutni u našim životima. Vrhunac toga dana bila je sveta

ma koje su jedni drugima darovali. Ovogodišnju korizmenu duhovnu obnovu pripremili su i njome koordinirali animatori župe sv. Roka, župnik *Andrija Anišić* i katehistica s. M. *Jasna Crnković*.

Elizabeta Nađ Kanas

TREĆA KORIZMENA DUHOVNA VEČER U SOMBORU (Zlo)upotreba medija

»Mas mediji i izbor zvanja danas« naziv je teme treće korizmene duhovne večeri održane u ponedjeljak u Somboru.

Uvodno je o. Žuvela predstavio predavača, oca *Antonia Maria Čirka*, koji je prior samostana Majke Božje Remetske. Otac Antonio je rekao kako su hrvatski biskupi prošle godine progovorili o medijima i zaključili kako je u njima prisutan tržišni fundamentalizam, što znači da se u medijima zaboravljaju sve teme koje se tiču ljudskih vrijednosti. Dobro se cenzurira jer »ono je dosadno«, dok se ističe ono što je provokativno i što može donijeti profit. Drugi je problem, kako kaže otac Antonio Mario Čirko, politika medija. Hrvatski su biskupi zbog ovih spomenutih problema koristili vrlo interesantnu riječ, da se danas u medijima radi o takozvanom »publicitetu zla«, odnosno »ulagivanju najnižim ljudskim porivima«.

Predavač je upozorio kako se jako malo piše o dobru, te su cijele novine zapravo postale crna kronika gdje je na neki način prisutno cenzuriranje dobra. Kada se govori o pozivu (ne samo duhovnom), istraživanja su pokazala kako mediji imaju itekako veliku ulogu na oblikovanje mišljenja mlade generacije koja se mora odlučiti za neki poziv. Otac Antonio naglašava kako mladi nerijetko na temelju medija biraju poziv, nerijetko ne znaju što će izabrati, te dolazi do stvaranja isfrustriranih mladih osoba.

Naglasio je veliki problem virtualnog svijeta i rekao kako roditelji moraju imati kritičko prosuđivanje, odnosno »mladima pomoći da budu kritični u razumijevanju sadržaja kojeg gledaju«. Iznio je i poražavajuću tabelu nastalu na temelju istraživanja u SAD-u, gdje se kaže kako se djeca već od 12 mjeseci smještaju uz televizor.

Zaključak trećeg korizmenog susreta je da mediji služe dobru, pomažu u informiranju, obrazovanju, kulturnom razvoju, pa i duhovnom rastu, ali oni mogu i teško raniti obitelj predstavljajući neprikladan, ili čak izobličeni pogled na život, obitelj, religiju i moral.

Organizatori korizmenih duhovnih večeri u Somboru su Duhovni centar oca Gerarda i Humanitarna udruga Nijemaca »St. Gerhard« iz Sombora.

Z. Gorjanac

U susret događajima

Devetnica u čast sv. Josipa započela je u srijedu, 10. ožujka, u crkvi sv. Roka u Subotici. Svaki dan prigodna pobožnost (križni put, krunica, klanjanje) počinje u 17 sati, a nakon toga u 17, 30 sveta misa, propovijed i litanije sv. Josipu. Budući da je ova godina u Europi proglašena Godinom borbe protiv siromaštva, okvirna tema ovogodišnje devetnice je »Sveti Josip, ljubitelj siromaštva«. Svih ovih devet dana će se kroz propovijed provlačiti tema siromaštva. Govorit će se o dostojanstvu siromaha, o siromaštvu u obiteljima, o tegobama siromaha, kako se boriti protiv siromaštva, kako ljubiti siromahe, te što Crkva čini u borbi protiv siromaštva.

U sklopu devetnice bit će obilježen Dan trudnica, u nedjelju 14. ožujka, kada će biti i svečani blagoslov trudnica. Dan biskupa Lajče Budanovića bit će obilježen 16. ožujka, također u sklopu devetnice.

Duhovna obnova za zaručnike i parove koji hoda ju započet će danas, 12. ožujka, i traje dva dana. Zainteresirani se trebaju prijaviti u župnom uredu župe Marije Majke Crkve ili putem telefona: 064/ 03-27-181.

Križni put na subotičkoj Kalvariji

14. ožujka – pobožnost predvode djeca u 15 sati
21. ožujka – pobožnost predvode mladi u 15 sati
28. ožujka – pobožnost predvode obitelji u 15 sati
2. travnja – Veliki petak u 10 sati

OTVORENO SVJETLO NADE

Kršćanstvo ne može biti umorno

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Negdje sam ovih dana pročitao jedno zanimljivo razmišljanje. Čak je to više analiza, nego samo razmišljanje. Pisac članka je analizirao teme razgovora koje danas ljudi najčešće vode među sobom. Analiza pokazuje da je sadržaj tih razgovora u više od osamdeset posto negativan. Ljudi se u susretima najčešće jadaju i tuže. Jedan drugom otežavaju ionako teško stanje jer ne unose ništa pozitivno, nego na negativnost koja je u jednom sugovorniku donose još i svoju negativnost, pa tako umjesto da jedan drugomu olakšavaju breme, oni ga otežavaju, pa se ima dojam da su nakon susreta još umorniji i opterećeniji. Zaista je tako.

Čini mi se da nije realno očekivati da pred činjenicama zatvaramo oči. Međutim, sigurno je i to da bi u svom načinu govora trebali imati pred očima drugoga čovjeka kao vrednotu i da ga ne opterećujemo svojim jadikovkama.

ISUSOVA MUKA I SMRT

Poznata je činjenica Isusove muke i smrti. Bijaše on prorok – velik na riječima i djelu – poznat svemu narodu. Za njega je zapisano da je prošao svijetom čineći dobro. Međutim, on je brižno pripremao svoju malu zajednicu učenika na činjenicu da će doći vrijeme »kada će zaručnik biti ugrabljen«. Međutim, njima je tako bilo dobro s njime da su redovito prečuli i onda kada im je jasno rekao da će biti izručen glavarima svećeničkim, starješinama narodnim i da će ga pogani osuditi i razapeti, ali da će on trećega dana uskrsnuti. I ovaj puta su prečuli njegovu riječ, kako o križu tako i o uskrsnuću.

Kako se bližio, što je on nazivao »svojim danom«, tako su oni bivali sve manje svjesni da je to dan njegove muke i uzdignuća na križ. Najviše su doživjeli zanos kada je samo nekoliko dana prije kalvarijske tragedije – a prigodom blagdana Pashe – sav narod klicao mesijanske pjesme i uveo ga u sveti grad Jeruzalem kao slavnoga sina Davidova. U tom času su se ponadali da je pobjeda blizu. I bila je. Ali ne onakva kakvu su oni čekali: pobjeda nad okupatorom, nego pobjeda nad ropstvom puno težim od okupacije, a to je ropstvo grijeha. Cijena toga otkupa bijaše veoma visoka.

Kada je počela drama, jedan ga je izdao, jedan zatajio, a devetero je pobjeglo. Jedan je ostao vjeran. Drama se tako brzo događala da nije bilo vremena ni sabrati se, a kamoli razmisliti i sjetiti se onoga što je on toliko puta govorio: da tako treba biti. Čim je prošla Subota – a bijaše veliki dan ta

U društvu u kome

Bog nema mjesta,

nestaje svaka

nada i ostaje tužalj-

ka praznog groba.

Generacijsko pitanje

je odnos prema

problemima s kojima

živimo i kako ćemo

ih rješavati bez pada

u apatiju i besmisao

ako ne osjećamo

veću vrednotu života

od onoga što se u

životu zadesi.

Subota – tri Marije su svojom ženskom dobrotom nadvladale strah učenika i hrabrošću zadivile svijet. Pošle su rano ujutro kako bi njegovo tijelo u grobu ipak dostojno spremile za vječni počinak. Ta bio je pokopan na brzinu.

STANJE TUŽNOG GROBA

Sada se vraćam na uvodno razmišljanje ovoga članka. I one su došle pune »lošeg iskustva«. Drugačijem su se završetku nadale i drugačijem ishodu ove drame. Stoga su pred grobom jadikovale. Javilo se sto problema: Tko će otvoriti grob, kako će učiniti obred ukopa, i konačno što će biti s njima nakon svega? Dakle, govorile su o problemima, jedna drugoj otvarale ranu i nisu prikrivale razočaranje.

Jednako se dvojica učenika na putu u Emaus isto tuže jedan drugomu da su oni mislili drugačije, nadali se drugomu i tužno govore: »A mi smo se nadali...«

Tako je ovih dana jedan vrsni teolog ovo stanje nazvao »stanje tužnog groba«. Naše društvo i način komuniciranja pomalo naliči na ovu logiku tužnog groba. Postajemo opterećeni, pa i apatični, a tim samim neosjetljivi za tuđe probleme – one prave – gubimo nadu i ponavljamo trajno: »A mi smo se nadali...«

Međutim, kršćanstvo ne može biti umorno, davno je ustvrdio *Tomislav Šagi-Bunić*. Zašto? Jednostavno zato što taj prazan grob nije znak ispražnjenosti nego novoga života. Iz tog praznog groba niknuo je život. »Tamo gdje je Isus pokopan, groblje se preobražava u vrt, u vrt iz kojega je istjeran Adam kada se odvojio od punine života, od svog Stvoritelja«, kaže *Benedikt XVI*.

I naše jadikovke imaju svoj temelj ponajviše u činjenici da smo se odvojili od svoga Stvoritelja, te je posve razumljivo da ne možemo podnijeti teret ovoga vremena bez odnosa prema Stvoritelju kao Ocu. U društvu u kome Bog nema mjesta, nestaje svaka nada i ostaje tužaljka praznog groba. Generacijsko pitanje je odnos prema problemima s kojima živimo i kako ćemo ih rješavati bez pada u apatiju i besmisao ako ne osjećamo veću vrednotu života od onoga što se u životu zadesi. Grob u vrtu nam javlja kako vlast smrti dolazi kraju. Nad časom teške tuge velika zamračenja i očajja sja otvoreno svjetlo nade. Skriveni Bog ipak ostaje živi i bliži Bog. Tek kod praznog groba, ali ispunjenog uskrsnjom svjetlošću, rađa se Kristova Crkva – kršćanstvo – koje ne može biti umorno.

Prijedlog za nedjeljni ručak

...i još po nešto...

TOPLO PREDJELO – KREM JUHA OD GLJIVA

Potrebno za 4 osobe: 1 glavica luka, 2-3 žlice ulja, 300 g svježih gljiva, 2 krumpira, 1 veća mrkva, 1 žlica vegete, 1 češnjak češnjaka, papar, estragon u prahu, 100 ml bijelog vina, 700 ml vode, 100 ml kiselog vrhnja.

Priprema: Gljive očistite, narežite na ploške, kratko blanširajte i ocijedite. Na zagrijanom ulju pirjajte nasjeckani luk, dodajte mrkvu narezanu na kockice i gljive. Sve zajedno kratko pirjajte podlijevajući vodom. Nakon toga umiješajte krumpir narezan na kockice, usitnjeni češnjak, vegetu, papar i estragon, pa nastavite pirjati još oko 10 minuta. Dodajte vino, vruću vodu, te sve kratko prokuhajte, a na kraju umiješajte kiselo vrhnje.

GLAVNO JELO – SMUĐ S POVRĆEM

Potrebno za 4 osobe: 500 g fileta smuđa, 300 g krumpira, 200 g graška iz konzerve, 100 g mrkve, 200 g rajčice, 200 g paprike babure (može i zamrznute), 200 g luka, sol, papar, 2 jušne žlice ulja, 300 g raženog kruha.

Priprema: Krumpir, mrkvu, papriku, rajčicu i luk izrezati na kockice. Sve staviti u posudu i dodati grašak iz konzerve, te sve posoliti i popapriti. Dobro izmiješati i staviti u podmazanu vatrostalnu posudu, zatim zaliti vodom i poredati posoljene filete smuđa. Gotovo jelo servirati uz raženi kruh.

Savjet: kako bi smuđ bio ukusniji i mekaniji prelijte ga sokom od limuna, te pospite svježe mljevenim paprom i peršunovim listom, te posolite. Ovo jelo možete poslužiti i hladno i toplo.

DESERT – NARIBANA PITA

Potrebno: 400 g oštrog brašna, 150 g masti, 150 g šećera, kora jednog limuna, 1 prašak za pecivo, 3 žumanjka.

Za nadjev: 150 g oraha, 3 bjelanjka, 100 g šećera i 3 jušne žlice pekmeza (od marelice).

Priprema: Brašno, mast, šećer, limunovu koru, prašak za pecivo i žumanjke zamijesiti u prhko tijesto. Pleh namazati uljem, te posuti brašnom. Tijesto podijeliti na dva dijela, tako da je jedan dio malo veći. Bjelanjke pomiješati sa šećerom, te dodati pekmez. Manji dio tjestu naribati u pleh, te na njega posuti krupno rezane orahe. Preko oraha preliti smjesu s bjelanjcima, a na nju naribati ostatak tijesta. Peći na 200 stupnjeva oko 20-25 minuta. Kada je pita gotova, posuti je šećerom u prahu i ostaviti da se ohladi. Rezati na komade i služiti prohladenu.

Savjet: Ukoliko vam se tijesto bude previše raspadalo, možete dodati koju kap mlijeka, no ne previše, jer se neće moći naribati.

UPIS DJECE U PRVI RAZRED OSNOVNE ŠKOLE

Budući

Upis u prvi razred osnovne škole započinje u rujnu. Roditelji više nemaju pravo odlagati upis djeteta u školu. Kom će jeziku njihovo dijete pohađati na školu u kojima djeca pohađaju?

Vjerojatno već svi roditelji koji će od jeseni imati prvašića znaju što ih čeka i što je potrebno kako bi svoje dijete upisali u školu. Prema ustaljenoj praksi travanj je mjesec kada se prvašići skupa sa svojim roditeljima počinju pripremati upis na osmogodišnje školovanje.

ŠTO JE SVE POTREBNO?

Pripreme za upis u školu, a kasnije i sam početak nastave, nisu jednostavna stvar. Koliko je to velik i važan korak za dijete, toliko je važan i za roditelje. Kako biste mogli upisati djecu u školu, potrebno je prikupiti odgovarajuću dokumentaciju, ispuniti potrebne uvjete i, naravno, upisati dijete u školu. Temeljem članka 98. Zakona o osnovama sustava obrazovanja i odgoja, a uz suglasnost Ministarstva prosvjete Republike Srbije, organizira se upis u prvi razred osnovne škole u razdoblju od 1. travnja do 31. svibnja. Ove godine u prvi razred se upisuju djeca koja će do 1. rujna 2010. godine imati najmanje šest i pol godina,

dakle djeca koja su rođena do 28. veljače 2004. godine, odnosno djeca koja imaju najviše sedam i pol godina. U prvi razred se mogu upisati i djeca koja će do početka školske godine (1. rujna) napuniti šest godina, i to nakon provjere spremnosti djeteta za polazak u osnovnu školu. Provjeru obavlja psiholog škole primjenom preporučenih standarda i postupaka.

Prilikom upisa djece roditelji obvezno trebaju priložiti izvadak iz matice rođenih – rodni list (koji ne mora biti nov), kao i potvrdu o liječničkom pregledu djeteta,

ŠKOLE POČINJE 1. TRAVNJA

prvašići

Škole 1. travnja i traje do 31. svibnja *
Upis u školu, a pri upisu se izjašnjavaju na
nastavu * Na teritoriju Subotice postoji pet
škola u nastavu na hrvatskom jeziku

odnosno recijepljenju. Na teritoriju Subotice ovu potvrdu izdaje Služba za zdravstvenu skrb žene i djece (Đure Đakovića 14), dok u drugim naseljima potvrdu izdaju zdravstvene postaje u mjestu.

NEMA ODLAGANJA ŠKOLE

U dječjem vrtiću »Marija Petković«, po riječima odgojiteljice *Dajane Šimić*, svi predškolci su obavili liječnički pregled, provjeru sluha i obavili su cijepjenje. »Kao i svaki drugi vrtić na teritoriju Grada Subotice, imali smo zakazan termin za sistematski pregled djece. Roditelji su djecu odveli i svi su dobili potvrdu od liječnika. Također, djeca su obavila i provjeru sluha. Nakon liječničkih pregleda djecu očekuje još test-provjera sposobnosti, koju nakon upisa u školu obavljaju školski pedagog i psiholog«, pojašnjava odgojiteljica *Dajana Šimić*. Od ove godine roditelji više nemaju pravo odlagati upis djece u školu. »Svaki roditelj je dužan svoje dijete upisati u školu, a ukoliko stručni tim utvrdi da dijete nije sposobno za školu, onda se ono vraća u predškolski program«, kaže *Dajana Šimić*.

U Osnovnoj školi »Matko Vuković« u Subotici pri upisu roditelji imaju mogućnost

upisati dijete i u hrvatski odjel. »U našoj školi pri upisu roditelji se mogu izjasniti na kom nastavnom jeziku žele da im djeca slušaju nastavu. Za sada imamo mogućnost da djeca nastavu pohađaju na srpskom i hrvatskom materinjem jeziku, dok ćemo, ukoliko bude potrebe, otvoriti i odjel na mađarskom jeziku«, kaže zamjenica ravnateljice OŠ »Matko Vuković« *Sonja Konkoly*. Osim u ovoj školi, nastavu na hrvatskom jeziku djeca mogu pohađati i u: OŠ »Ivan Milutinović« u Subotici i Maloj Bosni, OŠ »Sveti Sava« u Aleksandovu, zatim u OŠ »Vladimir Nazor« u Đurđinu i OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu. Roditelji koji žele da im djeca pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku mogu ih upisati u bilo koju školu, a ukoliko u toj školi nema dovoljan broj učenika za nastavu na hrvatskom jeziku, dijete će se naknadno moći prepisati u najbližu školu i slušati nastavu na svom materinjem jeziku.

UPIS U HRVATSKI ODJEL

Filip Ivković će od jeseni biti prvašić, a po riječima njegovih roditelja nastavu će slušati na hrvatskom jeziku. »Naša je želja da Filip ide u OŠ »Sveti Sava«, no ono što nas muči je – hoće li biti upisan dovoljan broj djece da se otvori odjel na hrvatskom jeziku u ovoj školi«, kaže mama *Anica*. »Ni ova škola nam nije jako blizu, ali je ipak puno bliže od drugih škola, te zbog toga planiramo upisati Filipa ovdje. Ukoliko ne bude prijavljen dovoljan broj djece, mi ćemo Filipa prepisati u neku od obližnjih škola gdje postoji nastava na hrvatskom jeziku. Ovu mogućnost nećemo propustiti«, kaže *Anica Ivković*. Što se tiče potrebne dokumentacije, kao i obavljenog liječničkoga pregleda, Filip je spreman za školu.

PRIPREMA U OBITELJI

Obitelj je najvažniji faktor u razvoju svih sposobnosti djeteta. Priprema djeteta za školu počinje zapravo od njegovog dolaska u obitelj. Dijete kojem se posvećuje potrebna pažnja, koje se u obitelji osjeća prihvaćenim, lakše se prilagođava i svladava nove situacije. Dijete čiji roditelji vjeruju u njegove sposobnosti, ohrabruju ga i podržavaju u rješavanju novih zadataka, sigurno će lakše svladavati sve prepreke koje će tek doći. Dijete je od malena važno poticati na aktivno sudjelovanje u zajednici i davati mu priliku učiti na vlastitim iskustvima, jer time ono jača samostalnost i samosvijest, koja mu je neophodna i u uspješnom školovanju.

Polazak djeteta u školu, kao i svaka promjena, iziskuje novu organizaciju i podjelu odgovornosti unutar obitelji. Igra više nije osnovno zanimanje djeteta, nego prvo mjesto preuzima učenje. Polazak u prvi razred ozbiljna je provjera ne samo djeteta, već i roditelja. Svaki

Filip i mama Anica Ivković

roditelj želi da njegovo dijete dobro uči, da se uspješno uključi u društvo. Iako dijete još nema jasnu sliku o tome što ga očekuje, polako ga možete pripremati za školu, ali ne opterećivanjem i strašenjem, nego pozitivnim stvarima. Povedite dijete na upis, ukoliko je moguće pokažite mu učionice i dvorište u školi, objasnite mu što će gdje raditi. Pripremajte ga na pozitivan način, kad dođe vrijeme zajedno idite kupiti školsku torbu, bilježnice, pernicu i slično. U pripreme uključite i dijete te skupa uživajte u iščekivanju škole!

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
 SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
 LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
 NOVI SAD
 Koste Abraševića 16
 Redakcija: 021/4790529
 Program: 021/4790464
 SMS: 063/598441
 radiomarija.srbija@gmail.com
 www.radiomarijasrbije.org

Kontakt:
 SUBOTICA
 Starine Novaka 58
 Redakcija: 024/692255
 Program: 024/692259
 SMS: 063/445523
 mariaradio@tippnet.rs
 www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
 Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
 21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

Mjesec kazališta

Dragi moji čitatelji, evo vrijeme leti i mi smo već skoro na polovici ožujka. U ovome mjesecu ima niz zanimljivosti. Prvo jako važno, što svi željno očekujemo, jest 21. ožujka, kada nam stiže proljeće, no o tome ćemo nešto više u sljedećem broju. Ovaj mjesec je, inače, i mjesec kazališta, a 27. ožujka je Svjetski dan kazališta. Vjerujem da ste svi već bar jednom posjetili kazalište, a ukoliko niste, sada je pravo vrijeme za to. Neki od vas nedavno su bili u Hrvatskom narodnom kazalištu u Osijeku, pa točno znaju o čemu govorimo. Mi ovdje u Vojvodini nemamo baš takvo kazalište, ali to ne znači da ne možete otići na neku kazališnu predstavu. Evo nekoliko zanimljivosti o kazalištu.

KADA JE NASTALO KAZALIŠTE?

Kazalište je nastalo u staroj Grčkoj, iz rituala koji su se održavali u čast boga Dioniza. Slavili su ga pjevanim i recitiranim ditirambima i plesom i u tim svečanostima nalazimo početke tragedije i komedije. Prve su se drame razvile iz vjerskih rituala u kojima je zbor (skup izvođača) recitirao priče o grčkim bogovima i herojima. U šestom stoljeću prije Krista grčki je pjesnik *Tespis* postao prvim glumcem koji je sam recitirao stihove.

ŠTO JE TO TRAGEDIJA?

Često čujemo riječ tragedija, a to označava tužnu priču s nesretnim završetkom. Kazališna tragedija se rodila u Grčkoj u petom stoljeću

prije Krista. U klasičnoj je tragediji glavni lik plemenit i dobar, ali ima i manu koja ga na koncu upropasti.

ŠTO JE KOMEDIJA?

Eh, to svi volimo. Komedija je predstava u kojoj se smijemo. Ona se bavi ljudima i njihovim međusobnim odnosima. Satira je oblik komedije koja kritizira društvo pokazujući slabosti javnih osoba. Satira se služi karikiranjem (pretjeranim isticanjem) i ismijavanjem.

POKRETI I IZRAZI LICA

Mimika izražava raspoloženje ili misao kroz geste (pokrete) i izraze lica, sve bez riječi. Pantomima je predstava koja se glumi isključivo mimikom. Poznati pantomimski likovi Harlekin i Pierrot razvili su se u talijanskom kazalištu u 16. stoljeću, najavljujući pojavu klauna. Kineska drama nije imala riječi sve do 19. stoljeća.

ŠTO JE TO POZORNICA?

Pozornica je povišeni podij na kojem se izvode predstave. Stari su Grci gledali predstave u okruglim, otvorenim kazalištima. Rimljani su gradili nadsvodena kazališta koja su imala stalne kulise i složenu mašineriju za zvučne i svjetlosne efekte. Najuočljiviji tip pozornice je kada je publika odvojena od uokvirene povišene pozornice. Nastala je u Italiji u 18. stoljeću. Drugi tipovi pozornica nastoje zbližiti glumce i publiku.

TKO SVE SUDJELUJE U STVARANJU PREDSTAVE?

Redatelj upućuje sve sudionike predstave što im je činiti. Glumac se pretvara u lik u djelu u kojem sudjeluje u stvaranju fabule (zapleta). Scenograf smišlja i izrađuje kulise, kostimograf priprema kostime koje će glumci odjenuti, dok drugi stvaraju svjetlosne i zvučne efekte.

Uskoro novi broj podlistka za djecu »Hrcko«

Idućeg petka, 19. ožujka, stiže nam novi broj podlistka za djecu »Hrcko«. Vjerujem da svi znate o čemu je riječ. U ožujskom broju donosimo vam doista puno novosti, zanimljivih tema i priča, čak vam Hrcko donosi i jedan novi natječaj. Isto tako od ovoga broja imat ćete priliku osvojiti i neke lijepe nagrade. Vidjet ćete i svoje radove, prijatelje, a možda pronadete i sebe ili svoj rad. Kao i obično, bit će tu i zadataka, vijesti iz kina i s glazbene scene, te ćete imati priliku upoznati svoje vršnjake. Donosimo vam mnoštvo zanimljivih događaja – ne morate mi vjerovati na riječ, nego se sami idućeg petka uvjerite u to. Poslije toga čekam vaše komentare, kritike i pohvale, a možete se i vi uključiti u nove rubrike, pa nam pisati.

Maja Imrić, II. h, OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Katarina Piuković, II. h,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Martina Buljovčić, II. h,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

KREATIVNI KUTAK

Izrada čestitki

Uskrs samo što nije. Ukoliko želite razveseliti prijatelje i poželjeti im sretan Uskrs putem pošte, vrijeme je da započnete izradu čestitki. Prekrasna čestitka s cvjetnim 3D uzorkom, motivom ptice ili leptira, pravi je potez želite li nekome uljepšati dan. Ne moraju ove čestitke biti namijenjene samo za Uskrs, nego i za bilo koju drugu prigodu. Evo vam ideje, a vi odlučite što želite poručiti prijateljima.

Materijal i pribor: čestitka (ili karton u boji), šareni papir s uzorkom, akrilni kamenčići, ljepilo, puncheri (grickalice za papir, bušač) s raznim motivima, cik-cak škarice.

Kada vam ostane ukrasni papir od pakiranja nemojte ga baciti, sad je pravo vrijeme da ga iskoristite. Najbolji efekt postići ćete pronađete li papire s istim uzorcima, samo s drugačijim bojama. Papir s nježnijim uzorkom izrežite u kvadrat nešto manji od veličine čestitke. Puncherom izbušite rub, te ga zalijepite na čestitku.

Velikom bušačem s cvjetnim motivom izrežite nekoliko cvjetova. Lattice savijte među prstima kako bi dobile trodimenzionalni oblik. Malim bušačem izrežite nekoliko manjih cvjetica.

Na poledini šarenog papira nacrtajte pticu, pa je izrežite. Od papira drugačijeg uzorka izrežite noge, krilo, ogrlicu i oko. Zalijepite na karton druge boje, pa izrežite ostavljajući milimetar ruba. Pticu i cvjetove rasporedite po čestitki. Trodimenzionalni efekt pojačat ćete ako složite nekoliko cvjetova jedan na drugi. Na kraju, dodajte malo svjetluca-nja tako što ćete zalijepiti nekoliko akrilnih kamenčića u sredinu cvjetova, po krilima i na oko. Isti efekt možete dobiti i ako upotrijebite ukrasno ljepilo ili gelove sa šljokicama.

Evo još jedne ideje u kojoj smo koristili bušač s motivom leptira. Ideja uistinu ima bezbroj, pa jednu čestitku možete poslati i nama.

Piše: Željka Vukov

Snjegović

Ima jedan Snjegović
na snijegu stoji bos,
zamislite samo
mrkva mu je nos.

Mjesto kape lonac stari
stoji mu na glavi.
Na stomaku dugmad crna
kao ugljen pravi.

Ruka mu je metla jedna
od ugljena oči ima,
veseli se djeci maloj
i nikad mu nije zima.

Kristina Matković, III. h,
OŠ »Matko Vuković«,
Subotica

Ivana Mačković, II. h,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Snjegović

Snjegović je lijep
tijelo mu je snijeg.
Snjegoviću maleni
nisi jako šareni.

Stojiš u snijegu bos
mrkva ti je nos.
Gumb ti je ugljen,
a šal ti je šaren.

Lonac plavi
stoji ti na glavi.
Kad se sunce pojavi
ti ćeš se polako topiti.

Matko Brčić Kostić,
III. h, OŠ »Matko Vuković«,
Subotica

Lucija Ivanković Radaković, II. h,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Beckham u Zagrebu

Ukoliko ga možda na prvi pogled niste prepoznali, glavni lik današnje storije o fotografiji je čuveni nogometaš *David Beckham*, te 1999. još mladoliki momak u dresu Manchester Uniteda s bijelom kapom na glavi. Fotografija je nastala navečer 27. listopada 1999. godine, dan prije susreta 5. kola Lige prvaka, nakon treninga kojeg su momci *Sir Alexa Fergusona* odradili na Maksimiru. U tom trenutku, izuzev činjenice da je tada u 24. godini već bio priznat kao iznimno talentirani nogometaš, te godine čak i u najjužoj konkurenciji za svjetskog nogometaša godine, vjerojatno nije niti pomišljao kako će tijekom sljedećih godina postati najpoznatiji i najpopularniji nogometaš na svijetu. I da će se oženiti *Victorijom Adams*, članicom tada iznimno popularnog britanskog ženskog sastava »Spice girls«.

No, vratimo se za trenutak natrag u tu 1999. godinu i povijesno gostovanje Manchester

Uniteda u Zagrebu. Bila je to zasigurno jedna od najjačih i najatraktivnijih klupskih utakmica ikad odigranih u glavnom gradu Hrvatske. Te je godine tadašnja Croatia, kako se tada Dinamo zvao, vođena argentinskim stručnjakom *Osvaldom Ardilesom* igrala u skupini Lige prvaka skupa s Manchester Unitedom, Olympicom (Marseilles) i Sturmom (Graz) i u prvom kolu napravila jedan od najboljih rezultata u povijesti kluba odigravši neodlučeno (0-0) na Old Traffordu. Zagrebački uzvrat pobudio je golemu pozornost javnosti, a unaprijed rasprodani stadion u Maksimiru i nije bio neka senzacionalna vijest. Jer, svi su željeli uživo vidjeti strašnu momčad u sastavu: *Mark Bosnich, Denis Irwin, Jaap Stam, David Beckham, Andy Cole (Jordi Cruyff), Ryan Giggs, Phil Neville, Roy Keane, Paul Scholes (Jonathan Greening), Dwight Yorke (Ole Gunnar Solskjaer), Henning Berg Jonathan*, koja je u sezoni

1999./2000. branila naslov pobjednika Lige prvaka.

Večer prije susreta, tijekom treninga koji je momčad Manchester održala na Maksimiru, dogodio se i mali incident, koji je zahvaljujući spretnosti jednog hrvatskog fotoreportera ostao zabilježen i sutradan postao udarnom sportskom vijesti u Engleskoj. Naime, vježbajući udarce na gol, jedan je nogometaš gostujuće momčadi loptom, naravno posve slučajno, pogodio u glavu plavokosu djevojčicu koja je stajala iza gola čekajući završetak treninga i šansu da dobije autogram od nogometaša. Djevojčica je od siline udarca pala na travnjak i počela plakati, što je David Beckham odmah zamijetio, dotrčao do nje i počeo je tješiti. A kada je prestala plakati, skinuo je gornji dio svoje trenerice i darovao joj u znak »iskupljenja« zbog neugodnosti koju je doživjela. Brzi profesionalni refleksi na okidaču fotoaparata zabilježili su taj trenutak, engleske su kolege odmah

kupile tu fotku i ona je sutradan osvanula na naslovnica nekih britanskih dnevnih listova.

Naravno, sutradan navečer nije bilo nikakvog »tješnja«, jer je Manchester zaigrao protiv Croatie u punoj snazi, a upravo je David Beckham u 32. minuti doveo svoju momčad u vodstvo. Na koncu je bilo 2-1 za goste (0-2, *Kean* 49', 1-2, *Prosinečki* 90'), a cijeli je stadion pljeskao jednoj od najjačih klupskih momčadi u povijesti.

Nogometnu slavu i popularnost, ulaskom u mondanski svijet nakon kasnijeg vjenčanja sa spice girl Victorijom (Posh), Beckham je višestruko uvećao i u prvim godinama 21. stoljeća postao svojevrsni zaštitni znak novog, »metro stila« za mušakrce koji brinu o sebi. Uslijedile su brojne promjene frizura i stylinga (na SP-u je patentirao frizuru koja podsjeća na friz Irokeza – beckhamovka), postao je zaštitnim znakom brojnih modnih kuća i novac od reklamnih ugovora golemo je nadvisio vrijednost profesionalnih nogometnih ugovora. Možda je i to bio jedan od glavnih razloga njegova sukoba s trenerom Fergusonom, kada je 2003. godine napustio klub za koji je debitirao u 17. godini (1992.) i potpisao za Real Madrid, postavši skupa s *Ronaldom, Zidanom, Robertom Carlosom* i *Figom*, član udarne postave nezaboravnih »Los Galacticos«.

U profesionalnoj karijeri je šest puta osvajao naslov prvaka u engleskom Premiershipu, dva je puta slavio u FA kupu i jednom u Ligi prvaka, dok je u Španjolskoj s Realom jednom bio prvak.

Sudjelovao je na 3 svjetska i 2 europska prvenstva kao član nogometne reprezentacije u kojoj je jedno vrijeme obnašao i dužnost kapetana momčadi i za koju je odigrao više od 100 utakmica, a 2007. godine je za nevjerojatnih 250 milijuna dolara potpisao za američku momčad Los Angeles Galaxy (5 sezona) i postao najplaćenijim nogometašem svih vremena. Danas, u 35. godini života, na pozajmici nastupa za momčad Milana, ali je i dalje, gdje god se pojavi, uvijek u žiži javnosti. Te, 1999. godine, prilikom dolaska u Zagreb, vjerojatno ni u svojim najluđim snovima nije niti mogao postaviti ovakav životni scenarij.

Vajska

U NEKOLIKO REDAKA

Otimanje zime

U dijalektalnom govoru na ovim našim prostorima postoji izraz »otimanje«, kojim se označava pomalo beznadežno opiranje nečemu što se ne može spriječiti. Izgleda kako je i ova duga i hladna zima naučila naš govor i »otima se« posve nepotrebnom hladnoćom kojom nas je napala proteklog vikenda.

FOTO KUTAK

Bilježenje vremena

KVIZ

Davisov kup

Koje je godine ustanovljen Davisov kup?

Po kome je dobio naziv?

U kom je gradu održan prvi susret Davisova kupa?

Koje su se države prve priključile ovom natjecanju?

Tko je rekorder po broju osvojenih naslova?

Koliko zemalja danas sudjeluje u Davisovom kupu?

Tko će se sastati u četvrtfinalu ovogodišnjeg natjecanja?

Natjecanje je započelo 1900. godine kao nadmetanje između Velike Britanije i SAD. Utemeljitelj kupa je Amerikanac Dwight F. Davis, nekadašnji student s Harvarda, koji je osmislio ovaj format natjecanja i sam investirao u pobjed-nički pokal. U Bostonu (Massachusetts) 1900. godine, a igrao je i Dwight F. Davis. Od 1905. godine igra se u Belgiji, Francuska, Austrija i Australoazija (mom-čad kombinirana igračiima Australije i Novog Zelanda). Reprezentacija SAD-a (32 naslova i 29 finala). 137 zemalja podijeljenih u jakosne skupine, dok prvu Svjetsku skupinu čini 16 najboljih reprezentacija svijeta. Hrvatska i Srbija će u srpnju igrati za plasman u polifinale.

VICEVI

Došla kćer kod matere, pa joj se žali na muža:

- Zamisli mama, on me vara s mojom najboljom prijateljicom!
- I što ćeš učiniti po tom pitanju?
- Rastat ću se!
- Onda se vraćaš nazad k meni?
- Ne. Ići ću živjeti sa svojim ljubavnikom!

Mladi bračni par iz postelje gleda »Milijunaša«.

Okrene se dragoj i upita:

- Hoćemo se malo »voljeti«?
- Ne - odgovori ona.
- Je li to tvoj konačan odgovor?
- Jest. To je moj konačan odgovor!
- Onda bih iskoristio džoker »zovi«...

DEJAN KAKONJI, TRKAČ

Ljubav prema trčanju

Na trećoj TRON rođendanskoj utrci, održanoj prošle nedjelje na Paliću, sudjelovao je i subotički trkač na duge pruge Dejan Kakonji (1968.) i neposredno po ulasku u cilj razgovarali smo o trčanju kojim se bavi već dugi niz godina.

»Drugi puta trčim na TRON-ovoj rođendanskoj utrci, a ovoga puta sam ostvario vrijeme od 42 minute i 50 sekundi na zadanoj trasi od 10 km, što je za mene zadovoljavajući rezultat s obzirom na to da najviše trčim maratonske i ultramaratonske utrke na znatno dužim razdaljinama. Malo sam se više zadihao, jer sam ipak morao pojačati tempo, za razliku od utrka koje traju 12 sati, pa se trči posve drugačijim i znatno sporijim tempom. Primjerice, posljednju utrku sam trčao u Beogradu u trajanju od 12 sati i za to vrijeme sam uspio pretrčati 104 km i pobijediti sve rivale. Iako je vrijeme na prvi pogled malo hladnjikavo (3-4 stupnja op.a), nama trkačima to ne predstavlja veći pro-

blem, jer smo navikli trčati po gotovo svim vremenskim uvjetima. Ova utrka je bila dobra provjera trenutačne forme, jer se u travnju *Grge Skenderović* i ja spremamo otići na jedan maraton u New York, gdje će se već trčati znatno jačim tempom. Moje neko prosječno maratonsko vrijeme je negdje ispod četiri sata, koje se vrti između 3 sata i 40 do 50 minuta za klasičnu stazu od 42 km. Svakodnevno pretrčim minimalno 6 km, iako bih možda trebao i malo više, dok se vikendom okupimo i onda skupa pretrčimo ponekad i do 30 km po šumskim terenima u okolini Subotice. Najvažnija je ljubav prema trčanju, kao jednoj zdravoj navici rekreacijskog provođenja vremena na otvorenom prostoru, a ostvareni rezultati samo su dio jednog lijepog sportskog ozračja među ljudima koji s entuzijazmom nastoje širiti sportski duh. Jer rezultat i nije toliko važan, koliko je važno dobro se osjećati nakon sportske aktivnosti.

D.P.

Tanja Popović, Dejan Kakonji i Teodora Popović

NOGOMET

MEĐUOPĆINSKA LIGA SOMBOR

Sončani posrnuli na startu

ALEKSA ŠANTIĆ - U XVIII. kolu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula nogometaši sončanskog Dinama gostovali su u Aleksu Šantiću, gdje su odmjerili snage s nogometašima istoimenog kluba. Po vrlo hladnom vremenu, uz povremeno provijavanje snijega, odigrana je ne toliko lijepa, koliko borbeno utakmica. Domaćini su od prve minute imali inicijativu, pa su uz nekoliko poluprilika pogodili i vratnicu. Nakon toga petnaestak minuta su dominirali Sončani. Solidno su igrali u polju, no, bez prave završnice, tako da se na odmor otišlo bez zgoditaka. I drugo poluvrijeme proteklo je u nadmoćnosti domaćina, što je i rezultiralo jedinom zgoditkom na utakmici, a strijelac je u 80. minuti bio Pejak. Dinamo: *Stančić, Krstin, Barunov, Ileš, Vidaković, Šarac (Smiljanić), Poturica (Mihaljev), Andrašić, Gal, Karajkov, Topal (Kmezić)* Ostali rezultati: Jedinstvo (Ribarevo) – Hajduk 4:1, Terekveš – Sloga 2:3, Sport – Jedinstvo (Kolūt) 1:3, OFK Odžaci – Dinamo (Bački Breg) 4:0, OFK Šikara – Dunav (Bački Monoštor) 0:4 i OFK Metalac – Panonija 0:4 I. A.

Odlična Bačka

BANATSKO VELIKO SELO - Pobjedom na gostovanju kod Kozare (2-0, strijelci *Milić, Đokić*) nogometaši Bačke uspješno su započeli nastavak proljetnog dijela prvenstva u Vojvodanskoj ligi skupina Istok, i zahvaljujući kiks prvolasirane momčadi Slobode na gostovanju kod Obilića (1-2) približili se na tri boda od vrha tablice. Sljedeći susret Bačka igra na svom terenu u nedjelju, 14. ožujka, protiv Crvene zvezde iz Vojvode Stepe.

FLASH SPORTSKE VIJESTI

- * Pobjedom protiv Mladog radnika (2-0) Spartak ZV izbio na treće mjesto na tablici nogometne Super lige
- * Odbojkašice Spartaka poražene u polufinalu kupa od Crvene zvezde (3-0)
- * Košarkaši Spartaka pobjedom protiv Jedinstva (99-62) izborili 20. pobjedu u Srpskoj ligi
- * Rukometaši Spartaka Vojputa bolji od domaćeg Železničara (29-24)
- * Hokejaši Spartaka pobjedom protiv Vojvodine u Novom Sadu (6-5) izborili majstoricu u doigravanju za prvaka države
- * Plivači Spartaka osvojili 15 medalja (3 zlatne, 5 srebrnih i 7 brončanih) na drugom kolu kupa Vojvodine u Kikindi
- * Stolnotenisači Spartaka II pobijedili ŽAK iz Sombora 4-1
- * Košarkašice Spartaka poražene od Crvene zvezde u Beogradu (66-53)
- * *Zdravko Mišović* iz Kule pobjednik 3. TRON rođendanske utrke

IVAN GUDELJ, IZBORNIK MLADIH HRVATSKIH NOGOMETNIH REPREZENTACIJA

Sagledavamo trenutačne mogućnosti igrača

Dva prijateljska susreta sa Srbijom početak su formiranja momčadi za predstojeće EP

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Ivan Džoni, kapetan Hrvatske U-16

Susret je protekao u fair ozračju, što je i najvažnije u ovakvim prijateljskim ogledima. Nismo, nažalost, bili dovoljno pripremljeni i osjetio se umor na igračima koji su doputovali iz Splita, prvo do Osijeka, a potom i do Subotice. Vjerujem kako ćemo popraviti dojam u drugom susretu. Subotica mi se, kao i mojim suigračima, iznimno dopala i vrlo smo zadovoljni prijateljskim prijemom od strane naših domaćina.

ta. Prvi puta vodim ovu selektiranu generaciju, koja za ovaj susret i nije okupljena u kompletnom sastavu, jer godinu dana starija selekcija U-17 ima kvalifikacijski susret u BiH idućeg tjedna. Sve u svemu, susret je bio prije svega fair i korektan, a Srbija je iskoristila naše pogreške, postigla dva gola i pobijedila. Veći dio susreta smo igrali dobro, ali smo u jednom dijelu igre pali s koncentracijom i to nas je koštalo poraza, ali ipak moram istaknuti kako je primjetan umor kod većeg dijela mladih nogometaša, koji su na putu od nedjelje, što se i odrazilo na primjetan nedostatak svježine», kaže izbornik Ivan Gudelj.

PRVI NOGOMETNI SUSRET SRBIJE I HRVATSKE

Prijateljski nogometni susret kadetskih selekcija (U-16) Srbije i Hrvatske odigran na stadionu najstarijeg kluba u državi ulazi u nogometnu povijest kao prvi službeni susret ovih dviju država od osamostaljenja Srbije.

»Dogovor ovih dviju prijateljskih pripremnih utakmica plod je naše dugogodišnje sportske suradnje i čestih kontakata koje imamo s kolegama iz FSS-a. Ovakvi susreti su izuzetno korisni za sagledavanje trenutačnih igračkih potencijala i razvijanje sportskog prijateljstva između dvije države.«

ŠEST GODINA POSLIJE

Generacija U-17 koju je doveo u Suboticu 2004. godine iz svojih

redova je iznjedrila nekoliko standardnih hrvatskih reprezentativaca, a potpisi na dresu darovanom prilikom posjeta DSHV-u otkrivaju imena danas renomiranih svjetskih internacionalaca.

»Na pretkvalifikacijskom turniru u Subotici, na kojem smo sudjelovali te 2004. godine, u momčadi je bio Nikola Kalinić (Blackburn), Dean Lovren (Lyon), Marjan Badelj, Ivan Kelava (Dinamo), Krešo Ljubičić (Hajduk) - sve su to igrači s mnogo kvalitetnih, jakih susreta u svojim nogama unatoč još uvijek iznimno mladim životnim godinama. Ne zaboravimo i činjenicu kako je trenutačno najbolji hrvatski nogometaš Luka Modrić svojevremeno odigrao 42 reprezentativna susreta za razne mlade hrvatske selekcije.«

SELEKCIJA

»Ova generacija momaka je tek u formiranju i do osmog, devetog mjeseca bi trebali finalizirati kompletnu selekciju kandidata, koji bi trebali sudjelovati u kvalifikacijskim susretima za predstojeće Europsko prvenstvo za igrače ovoga starosnog uzrasta. Dobar i kvalitetan rad u mladim reprezentativnim kategorijama nužan je za crpljenje budućih A reprezentativaca, a ovoga trenutka devedeset posto sadašnje prve nogometne vrste Hrvatske čine nogometaši koji su prijašnjih godina prošli kroz sve mlade selekcije. Već trinaest godina sam zaposlen u nogometnom savezu, a dužnost izbornika obnašam devetu godinu«, zaključio je na kraju ovog kraćeg razgovora Ivan Gudelj.

Prije šest godina Ivan Gudelj je s hrvatskom reprezentativnom vrstom U-17 boravio u Subotici, igrajući pretkvalifikacijske susrete turnira za plasman na EP, dok je ovoga puta njegov »nogometni posjet« vezan uz dva prijateljska priprema susreta reprezentativnih selekcija U-16 Hrvatske i Srbije. Po završetku prvoga, odigranog u

utorak 9. ožujka na stadionu Bačke, koji je dobila domaća selekcija Srbije (2-1), zamolili smo ga za kraći razgovor na temu omladinskog nogometa kojemu se posvetio u posljednjih desetak godina svoje trenerske karijere.

»Niti mi, niti Srbija nismo nešto posebno odigrali u ovom prvom od dva planirana prijateljska susre-

Srbija – Hrvatska 2:1

Golove za pobjedu Srbije u prvom prijateljskom susretu postigli su Meleg i Mandić, dok je strijelac za Hrvatsku bio Špehar iz penala.

POGLED S TRIBINA

Medvjedi

Zagreb s njegove sjeverne strane opasava planina Medvednica, ali koliko je poznato na njoj nema više medvjeda. Ali ih u strogom centru grada, u Ledenj dvorani Doma sportova, ima mnogo. Na ledu, u dresovima HK »Medveščak« i na tribinama među armijom navijača ovoga kluba, koji je prošlog tjedna napravio najveće iznenađenje u regionalnoj hokejaškoj EBEL ligi i kao osmoplasirana momčad regularnog dijela prvenstva u prvom kolu doigravanja izbacio favoriziranu

momčad Graz 99ersa, lidera prvenstva. Plasmanom u polufinale doigravanja za prvaka lige, u svojoj prvoj godini sudjelovanja, zagrebački »medvjedi« pokazali su dugogodišnju »glad« za velikim rezultatima u sportu koji je uvijek bio popularan, ali zbog raznoraznih okolnosti redovito zapostavljan. Do jučer su tribine Medveščakovih susreta bile ispunjene samo članovima obitelji i prijateljima hokejaša, a danas se ne može više dobiti karta za njihove susrete. Po broju gledanosti nadmašili su, uveliko, nogomet i košarku, i postali glavna sportska atrakcija u gradu sa samo jednim pravim hokejaškim igralištem (klizalištem). I na sportskim stranicama našeg tjednika redovito smo pratili ligaške uspjehe Medveščaka, ukazujući na fenomen njihovog »sportskog buđenja«. Zima je dugo trajala, proljeće se bliži, medvjedi se polagano bude iz zimskog sna. Gladni. Tko zna, nastave li ovako igrati, ni veliko finale doigravanja EBEL lige nije nerealno za očekivati. Sljedeći rival je Red Bull Salzburg.

D. P.

NOGOMET

Uspon Hajduka

Pobjedom protiv Intera na gostovanju u Zaprešiću (3-0), nogometaši splitskog Hajduka uhvatili su priključak za vrh prvoligaške tablice HNL-a i sada za drugoplasiranom Cibaliom zaostaju svega tri boda. Odličnim startom, uz dvije pobjede i osam datih golova, novi trener Stanko »Špaco« Poklepović pokrenuo je »bile« prema mjestu koje im po kvaliteti igračkog kadra i pripada. Lider prvenstva Dinamo pobijedio je na gostovanju u Osijeku (1-0) i još više učvrstio vodeću poziciju, s osam bodova prednosti pred najbližim pratiocima.

Ostali rezultati 19. kola: Rijeka – Cibalia 1-1, Croatia Sesvete – Međimurje 2-1, Slaven – Šibenik 2-2, Lokomotiva – Zagreb 1-0, Varteks – Istra 1961 0-2, Zadar – Karlovac 1-1.

TENIS

Hrvatska i Srbija u četvrtfinalu

Hrvatska je lako protiv Ekvadora (5-0) uspjela izboriti pobjedu u prvom kolu Svjetske skupine Davisova kupa, dok je Srbija do plasmana u četvrtfinale stigla uz dosta muke i velike borbe protiv SAD (3-2). Pobjedu Hrvatskoj su već nakon subote donijeli Marin Čilić i Ivo Karlović, pobjedama u singlu i zajedničkom nastupu u parovima,

a nedjeljni revijalni susreti osigurali su debitantske nastupe i pobjede u njima Antonija Veića i Ivana Dodiga. U srpnju slijedi četvrtfinale Svjetske skupine u kojem će se susresti, najvjerojatnije u Splitu, Hrvatska i Srbija.

RUKOMET

Poraz od HSV-a donio Barcelonu

Domaći poraz od njemačkog HSV-a (29-33) u posljednjem susretu skupine C Lige prvaka ostavio je Zagreb CO na trećem mjestu, koje je »garantiralo« težeg rivala u osmini finala najjačeg europskog klupskog natjecanja. Ždrijeb u utorak 9. ožujka donio je »zagrebašima« španjolsku momčad Barcelonu, a prvi susret bi se trebao igrati u posljednjem tjednu ovoga mjeseca.

KOŠARKA

Pobjeda Cibone u hrvatskom derbiju

Vodeća momčad regionalne košarkaške NLB lige zagrebačka Cibona slavila je na gostovanju u gradskom derbiju protiv Zagreba (87-76) i novom pobjedom potvrdila prvo mjesto na prvenstvenoj tablici. Poraženi »mravi« pali su na šesto mjesto i ozbiljno ugrozili svoje šanse za plasman na završni turnir četiri najbolje ekipe. Ostala dva hrvatska predstavnika ostvarila su polovičan uspjeh, Cedevita je pobijedila FMP (79-67), dok je Zadar poražen u Sarajevu od Bosne (87-83).

ATLETIKA

Svjetsko dvoransko prvenstvo

Ovoga vikenda (12-14. ožujka) Doha (Qatar) je domaćin Svjetskog dvoranskog prvenstva u atletici, na kojemu je najbolja svjetska i hrvatska visašica Blanka Vlašić glavna favoritkinja za osvajanje naslova najbolje svjetske dvoranske skakačice.

KSENIJA ANDRIĆ, KARATISTICA

Sportašica godine u Baču

Ksenija Andrić (1991.) iz Bača odlična je učenica četvrtog razreda gimnazije u Bačkoj Palanci. Već od ranog djetinjstva zanimala se za bori-lache sportove. To je i bio razlog što već od prvog razreda osmo-godišnje škole trenira karate u

Karate klubu Slavija iz Bača. Po riječima njezinog trenera *Viktora Đirkija*, Ksenija je jedna od najboljih karatistica u svom klubu, a od 2007. godine nositeljica je crnog pojasa. Vlasnica je nekoliko odličja s raznih natjecanja, od kojih Ksenija izdvaja brončanu medalju

s Prvenstva Srbije u Lazarevcu 2009. godine. Nedavno se na Prvenstvu Vojvodine u Novom Bečeju također izborila za broncu, dok je zlato i srebro otišlo u Suboticu u KK Enpi. Na ovom je prvenstvu sudjelovalo 460 natjecatelja iz 17 gradova, a KK Slavija je ekipno nastupila s 5 ekipa. No, za mladu karatisticu zasigurno najdraže priznanje je ono koje je dobila od svojih sugrađana. Krajem prošle godine Ksenija je proglašena za najbolju sportašicu općine Bač za 2009. godinu, priznanje koje svake godine Sportski savez općine Bač dodjeljuje najboljim sportašima u protekloj godini. No, put od bijelog do crnog pojasa i titule majstora karatea i svih ostalih priznanja za Kseniju nije bio lak. Morala je proći bezbroj treninga i priprema da bi stigla do svega postignutog.

KARATISTICA I FIZIOTERAPEUTKINJA

»Treninge imamo tri puta tjedno i nije mi uvijek lako uskladiti obveze u školi s obvezama u klubu. Tu su još i putovanja na natjecanja, kako u zemlji tako i u inozemstvu. Doduše, natjecanja nam nisu česta, ali su zato prilično jaka, potrebne su nam dobre pripreme i naporni treninzi«, kaže Ksenija. Na pitanje – što dalje poslije mature, mlada sportašica kaže: »Izabrala sam poziv fizioterapeutkinje jer ću tako i dalje ostati u sportu, odnosno u karateu. Budući da je fakultet u Novom Sadu, tamo ću trenirati, ali ću se i dalje natjecati za svoj matični klub. A poslije? Pa kao što sam i kazala, poziv fizioterapeutkinje mi omogućava da i dalje ostanem u sportu, a crni pojas mi

širi mogućnosti – od treniranja do privatne škole karatea.«

KK SLAVIJA

A što kaže trener?

»Ksenijin rad pratim od samog njezinog početka u našem klubu«, kaže Viktor Đirki, koji KK Slaviju trenira od 1997. godine. »Ozbiljna je, vrijedna i uporna. Siguran sam da će i u Novom Sadu intenzivno trenirati i postizati zavidne rezultate. Za mene i naš klub najvažnije je što znamo da će ona i dalje nastupati za Slaviju, i iako će otići u drugu sredinu, ne odlazi od nas. Što se KK Slavije tiče, natječemo se u Karate federaciji Vojvodine i Srpskoj karate uniji. U klubu imamo oko deset majstora karatea, odnosno nositelja crnog pojasa, što za nas predstavlja veliki uspjeh. Natječemo se u našoj zemlji, kao i inozemstvu: Mađarskoj, Slovačkoj, Njemačkoj, Bosni i Hercegovini. Blisko surađujemo s karate klubovima iz Bačkog Monoštora, Sonte i Bačkog Brega, koji se natječu u istom savezu kao i mi. Na natjecanjima imamo poglavito pojedinačne nastupe i iako smo i mi, kao uostalom i većina sportskih klubova, u financijskim poteškoćama, osvajamo značajna priznanja. Uspjesi su nam utoliko veći, jer treniramo u neadekvatnim prostorijama koje smo dobili od općine, malo ih uredili, poredali tatamije i za sada nam je to dovoljno. Financiramo se iz proračuna općine, a svi znamo da su nam sredstva srezana, pa na natjecanja često odlazimo o trošku roditelja djece koja se natječu.«

Stanka Čoban

TREĆI ROĐENDAN ATLETSKO REKREACIJSKOG KLUBA »TRON«

Trčanje usprkos hladnoći

Prohladno vrijeme s temepraturom od samo nekoliko stupnjeva iznad ništice nisu omeli 120 trkača rekreativaca da se oprobaju na stazi od 10 km i svojim sudjelovanjem uveličaju treći rođendan atletsko-rekreacijskog kluba Tron. Na trećem izdanju rođendanske utrke, kojom se proslavljala prigodna godišnjica postojanja kluba, nastupilo je i nekoliko natjecatelja iz susjedne Mađarske, pa je utrka poprimila i internacionalni karakter. Pored iskusnih trkača koji se trčanjem na kraće i duže relacije bave već godinama, na startu je bilo i onih koji su se ovim lijepim i zdravim hobbijem počeli baviti tek od nedavno, a za sve one koji nisu bili spremni odgovoriti izazovu od 10.000 m bila je predviđena i atraktivna utrka muško-ženskih štafeta u kojoj je svaki sudionik morao istrčati polovicu zadane relacije. Ovisno o kondiciji i trkačkim sposobnostima, svi sudionici su na koncu završili utrku u zadanom vremenu, a najboljima su pripali prigodni pokali organizatora utrke. Za sve sudionike, po završetku trčanja, upriličen je »viršla party« i zaslađivanje komadom rođendanske torte.

Pobjednici po kategorijama

APSOLUTNA: *Zdravko Mišković* (muški), *Szara Tuhegyi* (djevojke)

ŠTAFETE: *Kornel Kazi* i *Monika Fero*

M40: *Nemanja Milenković*, M50: *Zoran Janković* i M60: *Dragan Kamber*

PETAK
12.3.2010.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Trenutak spoznaje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Oprezno s anđelom
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Afrika, čarobni kontinent: Otočja, dokumentarna serija
 10.40 - Afrika, čarobni kontinent: Obale, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 5
 14.10 - Vijesti
 14.35 - Glas domovine
 15.00 - Drugo mišljenje
 15.30 - Znanstvena petica
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.50 - Iza ekrana
 18.21 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Bilo jednom na divljem zapadu, talijanski film
 22.55 - Lica nacije
 23.50 - Vijesti
 00.05 - Poslovne vijesti
 00.10 - Vijesti iz kulture
 00.20 - Posebni dodaci, emisija o filmu
 01.15 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
 02.00 - Poljubac zmije, francusko-njemačko-britanski film
 03.50 - Vip Music Club LP
 05.50 - Oprezno s anđelom

06.30 - Najava programa
 06.35 - Dječak i vjeverica, crtana serija
 06.55 - Legenda o Tarzanu, crtana serija
 07.20 - TV vrtić: Tramvaj
 07.30 - Tajni dnevnik patke Matilde
 --- - Život u obitelji vodenkonja: Sjeverni pol
 --- - Brum: Brum i kralj lopova
 07.55 - Krava i Pilić, crtana serija
 08.20 - Vip Music Club
 08.55 - Garmisch-Partenkirchen: Finale Svjetskog skijaškog kupa - veleslalom (M),

prijenos 1. vožnje
 10.25 - Garmisch-Partenkirchen: Finale Svjetskog skijaškog kupa - superveleslalom (Ž), prijenos
 11.55 - Garmisch-Partenkirchen: Finale Svjetskog skijaškog kupa - veleslalom (M), prijenos 2. vožnje
 13.30 - Prijatelji 9, humoristična serija
 13.50 - Zovem se Earl 3, humoristična serija
 14.10 - Ksenia - princeza ratnica 6, serija
 14.55 - Kod Ane
 15.10 - Puni krug
 15.25 - Izazovi: Saslušajte me!, njemački dok. film za mlade
 15.40 - TV vrtić: Tramvaj
 15.50 - Tajni dnevnik patke Matilde
 --- - Život u obitelji vodenkonja: Sjeverni pol
 --- - Brum: Brum i kralj lopova
 16.15 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
 17.05 - Posebni dodaci, emisija o filmu
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.20 - Županijska panorama
 18.50 - Vip Music Club
 19.25 - Doctor Who 3, serija
 20.15 - Čarolija 10, serija
 21.10 - Muškarci na stablima, serija
 21.55 - Vijesti na Drugom
 22.15 - Wallander, mini serija
 23.50 - Međunarodni Marko Polo Fest, snimka
 01.05 - Kraj programa

06.40 Naši najbolji dani, serija
 07.25 Jackie Chan
 07.50 Mali zmajčić, crtana serija
 08.05 Bumba, crtana serija
 08.15 Ezo TV, tarot show
 10.10 Odavde do vječnosti, serija
 11.10 Magična privlačnost, serija
 12.10 IN magazin
 13.00 Naša mala klinika, serija
 14.00 Provjereno, informativni magazin
 15.00 Odavde do vječnosti, serija
 16.00 Magična privlačnost, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Naša mala klinika, serija
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 7 sekundi, igrani film
 21.50 Pakleni udar, igrani film
 23.30 Dan koji je promijenio svijet 2, igrani film

01:50 Vidoviti Milan, tarot show
 02:50 Mračno putovanje, igrani film
 04:20 Vatrene oluja: Pakao, igrani film
 05:55 Policijska posla, igrani film
 07:35 Kraj programa

07.15 Krava i Pilić
 07.40 Miffy, animirana serija
 07.55 Malcolm u sredini, humoristična serija
 08.25 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 09.15 Astro show, emisija
 11.20 Pod istim krovom, humoristična serija
 11.50 Dadilja, serija
 12.20 Kralj Queensa, serija
 12.45 Ekkluziv, magazin
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.55 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
 15.30 Andeo i vrag, telenovela
 16.15 Malcolm u sredini, humoristična serija
 16.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 17.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.00 Kralj Queensa, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 Konačna odluka, igrani film, triler
 22.15 Torque: Bijes na dva kotača, film, akcijski
 23.50 Vijesti
 00.00 Ubojica s autoputa, igrani film, akcijski
 01.35 Konačna odluka, igrani film, triler
 03.45 Astro show, emisija

SUBOTA
13.3.2010.

06.40 - Najava programa
 07.00 - Znanstvena petica
 07.30 - Iza ekrana
 08.00 - Vijesti
 08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Istinita priča o Jesseju Jamesu, američki film
 09.45 - Skica za portret
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Kućni ljubimci
 10.50 - Veterani mira, emisija
 11.55 - Pastel, emisija pod pokroviteljstvom

12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom, telenovela
 13.20 - Prizma
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.35 - Reporter: Osama Bin Laden - živ ili mrtav?
 15.45 - Euromagazin
 16.20 - Vijesti
 16.30 - Kulturna baština: Zbirka Gvozdanović
 16.45 - Lovac na puhove, dokumentarni film
 17.20 - Eko zona
 17.50 - Svirci moji, glazbena emisija
 18.40 - Luda kuća 5, humoristična serija
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Zvijezde pjevaju (1.)
 21.55 - Vijesti
 22.20 - Filmski vikend s Kevinom Costnerom: Između ljubavi i igre, američki film
 00.35 - Filmski maraton: Krivci, američko-britansko-kanadski film
 02.25 - Filmski maraton: Metoda, španjolsko-argentinško-talijanski film
 04.15 - Skica za portret
 04.30 - Lovac na puhove, dokumentarni film
 05.00 - Oprezno s anđelom

06.35 - Najava programa
 06.40 - Vrijeme je za Disneyja: 101 dalmatinac
 07.05 - Vrijeme je za Disneyja: Legenda o Tarzanu
 07.40 - Danica
 07.45 - Ninin kutak
 07.50 - Čarobna ploča
 08.05 - Navrh jezika
 08.15 - Kokice
 08.40 - Garmisch-Partenkirchen: Finale svjetskog skijaškog kupa - slalom (M), prijenos 1. vožnje
 09.40 - Garmisch-Partenkirchen: Finale svjetskog skijaškog kupa - slalom (Ž), prijenos 1. vožnje
 10.50 - Izazovi: Saslušajte me!, njemački dok. film za mlade
 11.05 - Briljanteen
 11.55 - Garmisch-Partenkirchen: Finale svjetskog skijaškog kupa - slalom (M), prijenos 2. vožnje
 12.55 - Garmisch-Partenkirchen: Finale Svjetskog skijaškog kupa - slalom (Ž),

NOVO NA HTV-u
HRT1, ČETVRTAK,
18.3.2010., 21.10
HOME SLATKI HOME -
humoristična serija

»Dome slatki dome naslov« je nove humoristične serije koji u sebi nudi mnogo više od poznate uzrečice o vrijednosti doma koji nam pruža utočište, toplinu i ljubav, među najmilijima. Nova humoristična serija vodi nas u dom znakovitoga naziva - »Zrela radost«, u dom za starije i nemoć-

prijenos 2. vožnje
 13.50 - Sakhr: F1 - kvalifikacijski trening za Veliku nagradu Bahreina, snimka
 14.50 - Doha: Atletika - Svjetsko dvoransko prvenstvo, uključeno u prijenos
 15.15 - Auto-magazin
 15.45 - 4 zida
 16.25 - Na legendarnom putu čaja: U srcu Shangri-Laa, dok. serija
 17.20 - Kviz, američki film
 19.30 - Nove avanture stare Christine 3, serija
 20.10 - HNL: Hajduk - Rijeka, prijenos
 22.05 - Volim nogomet
 23.20 - Ritam tjedna
 00.00 - Mamutica 2, serija
 00.50 - Noć u kazalištu - E. Ionesco: Čelava pjevačica
 01.50 - Kraj programa

07:35 Ezo TV, tarot show
 09:05 Bumba, crtana serija
 09:20 Superheroj Spiderman
 09:45 Dora istražuje
 10:10 U slučaju frke, serija
 11:10 Frikovi, serija
 12:10 Čarobnice, serija
 13:10 Vatrene oluja: Pakao, igrani film
 15:00 Policijska posla, film
 17:00 Vijesti
 17:10 Nad lipom 35, show
 18:10 Lud, zbunjen, normalan
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Smrtonosna zona, film
 21:55 Pčele ubojice, film
 23:50 Opasna požuda, film
 01:30 Vidoviti Milan, tarot show
 02:30 Ledeni pakao, film
 03:50 Smrtonosna zona, film

ne osobe. Naizgled je to sasvim običan dom, srednje kategorije, no njegovih sedam štićenika sve su samo ne prosječni. Od prve epizode shvaćamo da stariji i nemoćni zasigurno nisu štićenici ove vesele ustanove jer upravo oni svojim nezaustavljivim elanom, poduzetnim duhom, šarmom, neobičnim navikama, opasnim hobijima i potrebom za hranom, kako duhovno tako i tjelesno, daju novo značenje uzrečici »zrele godine«.

Uloge: Ivica Vidović, Vlatko Dulić, Špiro Guberina, Inge Appelt, Božidar Smiljanić, Branka Cvitković, Ljubica Jović, Boris Miholjević, Nebojša Borojević, Duško Modrić. Scenaristi: Morana Foretić i Jelena Svilar. Redatelji: Tomislav Rukavina i Aldo Tardozi

05:30 Dobre namjere, film
07:00 Nad lipom 35, show
08:00 Kraj programa

06.05 Andeo i vrag, telenovela
06.55 Miffy, animirana serija
07.35 Dexterov laboratorij
08.00 Bakugan, crtana serija
08.25 Bikeri s Marsa
09.05 Skrivenne poruke, serija
09.30 Harry Potter i zatočenik Azkabana, igrani film, avanturistički/obiteljski
11.55 Troje za tango, film, romantična komedija
13.45 Elizabethtown, film, romantična komedija
15.55 Premier liga: Tottenham - Blackburn, prijenos
18.00 Zvijezde Ekstra: Najveće holivudske tragedije (2. dio), zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.10 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show
20.00 Shrek Treći, animirani film
21.30 Policijska akademija 5: Zadatak Miami Beach, igrani film, komedija
23.05 Samo nevolja, igrani film, komedija
00.40 Torque: Bijes na dva kotača, film, akcijski

**NEDJELJA
14.3.2010.**

05.45 - Najava programa
05.50 - Eko zona
06.20 - Glas domovine
07.00 - Euromagazin
07.30 - Duhovni izazovi
08.00 - Vijesti

08.10 - Koncert klasične glazbe
09.25 - Opera box
10.00 - Vijesti
10.15 - Ružmarin i majčina dušica 3, serija
11.00 - Ružmarin i majčina dušica 3, serija
12.00 - Dnevnik
12.25 - Plodovi zemlje
13.20 - Rijeka: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.40 - Vijesti
15.55 - Flicka, američki film
17.35 - Lijepom našom: Đurđevac (2/2)
18.35 - U istom loncu, kulinarski show
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 - Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
21.50 - Paralele
22.25 - Vijesti
22.40 - Vijesti iz kulture
22.50 - Filmski vikend s Kevinom Costnerom: Polja snova, američki film
00.40 - Ružmarin i majčina dušica 3, serija
01.25 - Ružmarin i majčina dušica 3, serija
02.10 - Fotografija u Hrvatskoj
02.15 - Paralele
02.45 - Lijepom našom: Đurđevac (2/2)
03.40 - U istom loncu, kulinarski show
04.20 - Plodovi zemlje
05.10 - Rijeka: More

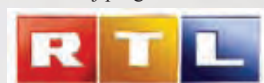

06.25 - Najava programa
06.30 - Zgode Toma i Jerryja
06.55 - Paulino ljeto, serija
07.20 - Tommy Tricker u carstvu maraka, kanadski film za djecu
09.00 - Prijatelji
10.00 - Nora Fora, TV igra
10.50 - Biblija
11.00 - Split: Misa, prijenos
12.05 - Zvijezde pjevaju (1.)
13.25 - Studio F1
13.50 - Bahrain: F1 za Veliku nagradu Bahraina
15.40 - Studio F1
16.05 - Doha: Atletika - Svjetsko dvoransko prvenstvo, prijenos
17.30 - Olimp - sportska emisija
19.35 - Magazin LP
20.05 - Daleki horizonti, američki film
22.25 - Sportske vijesti
22.40 - Garaža
23.10 - Dobre namjere, TV serija
00.00 - Dobro ugođena večer

01.00 - Transfer
01.30 - Kraj programa

08.10 Bumba, crtana serija
08.25 Superheroj Spiderman, crtana serija
08.50 Dora istražuje, crtana serija
09.15 U slučaju frke, serija
09.45 Ulica sjećanja, serija
10.45 Automotiv, auto-moto magazin
11.15 Magazin Lige prvaka
11.45 Novac, business magazin
12.15 Eli Stone, serija
13.15 Zbogom, bivši, serija
14.15 Žene američkih vojnika, serija
15.15 Danijelova kći, igrani film
17.05 Vijesti
17.15 Dug put kući, igrani film
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35, show
21.00 Moj dečko se ženi, igrani film
22.55 Red Carpet, showbiz magazin
00.15 Televizijska posla, serija
00.45 Most sudbine, igrani film
02.50 Noćni čuvar, igrani film
04.20 Red Carpet, showbiz magazin
05.30 Televizijska posla, serija
06.00 Kraj programa

07.35 Skrivenne poruke, serija
08.05 Miffy, animirana serija
08.45 Dexterov laboratorij
09.10 Bakugan, crtana serija
09.35 Bikeri s Marsa
10.00 Jesen stiže, dunjo moja, dramska serija
11.15 Jedna od dečiju, humoristična serija
11.40 Jezikova juha, reality show
12.35 Priča o Lindi McCartney, igrani film, drama
14.20 Shrek Treći, animirani film
15.50 Columbo: Seks i oženjeni detektiv, kriminalistička serija
17.30 Discovery: Bez cenzure, dokumentarna serija
18.30 Vijesti
19.05 Ekkluziv, magazin
20.00 Paranoja, igrani film, triler
21.45 CSI: Miami, serija
22.40 Zakon braće, serija (dvije epizode)
00.15 Policijska akademija 5: Zadatak Miami Beach, igrani film, komedija

**PONEDJELJAK
15.3.2010.**

05.40 - Najava programa
05.45 - Mir i dobro
06.15 - Drugo mišljenje
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Afrika, čarobni kontinent: Planine, dokumentarna serija
10.42 - Afrika, čarobni kontinent: Tri pustinje, dokumentarna serija
11.10 - Treća dob, emisija za umirovljenike
12.00 - Dnevnik
12.32 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 5
14.10 - Vijesti
14.35 - Normalan život
15.35 - Direkt
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.10 - Dossier.hr
21.00 - Pustinja svijeta: Gobi, dokumentarna serija
21.35 - Potrošački kod
22.15 - Otvoreno
23.10 - Vijesti
23.25 - Poslovne vijesti
23.30 - Vijesti iz kulture
23.40 - Na rubu znanosti
00.35 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
01.20 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
02.05 - Dr. House 5, serija
02.50 - TračERICA, serija
03.35 - Skica za portret
03.50 - Dossier.hr
04.35 - Potrošački kod
05.05 - Oprezno s anđelom

06.45 - Najava programa
06.50 - Dječak i vjeverica
07.10 - Legenda o Tarzanu
07.35 - TV vrtić: Pribor za jelo
--- - Brlag: Labud
--- - Nogalo: Kokoši na cesti
07.53 - Čarobna ploča - učimo engleski (6.)
08.10 - Krava i Pile, crtana serija
08.35 - Hollyni junaci, serija za djecu
09.00 - Lockie Leonard, serija za djecu
09.25 - Vip Music Club

10.00 - Cranford, serija
10.45 - Max Minsky und ich, njemački film
12.20 - Lugarske priče, dokumentarni film
12.50 - Ritam tjedna
13.30 - Prijatelji 9, humoristična serija
13.50 - Zovem se Earl 3, humoristična serija
14.10 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
14.55 - Kod Ane
15.10 - Ton i ton (4/10)
15.25 - Etika (4/10)
15.40 - TV vrtić: Pribor za jelo
--- - Brlag: Labud
--- - Nogalo: Kokoši na cesti
15.58 - Čarobna ploča - učimo engleski (6.)
16.15 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
17.05 - Na rubu znanosti
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.50 - Vip Music Club
19.25 - Doctor Who 3, serija za mlade
20.15 - TV Bingo Show
21.10 - TračERICA, serija
22.00 - Vijesti na Drugom
22.15 - Dr. House 5, serija
23.05 - Paradise Found, britansko-francusko-njemački film
00.35 - Pregovarači, serija
01.20 - Kraj programa

06.15 Naši najbolji dani, serija
07.00 Jackie Chan
07.25 Jagodica Bobica
07.50 Mali zmajčići
08.05 Bumba, crtana serija
08.15 Ezo TV, tarot show
10.10 Odavde do vječnosti
11.10 Magična privlačnost
12.10 IN magazin
13.00 Naša mala klinika, serija
14.00 Najbolje godine, serija
15.00 Odavde do vječnosti
16.00 Magična privlačnost
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 Naša mala klinika, serija
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Najbolje godine, serija
21.00 50 prvih poljubaca, film
23.00 Vijesti
23.15 Nestali, serija
00.15 Seinfeld, serija
00.45 Bračne vode, serija
01.15 Post mortem, serija
02.15 Vidoviti Milan, tarot show
03.15 Smrtonosna igra, film
05.00 Post mortem, tarot show
05.45 Seinfeld, serija
06.10 Kraj programa

07.05 Krava i Pilić
 07.30 Miffy, animirana serija
 07.45 Malcolm u sredini, serija
 08.35 Astro show, emisija
 10.40 Princ iz Bel-Aira, serija
 11.10 Pod istim krovom, serija
 11.35 Dadilja, serija
 12.05 Ekkluziv, magazin
 13.00 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.50 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
 15.30 Andeo i vrag, telenovela
 16.15 Malcolm u sredini, serija
 16.40 Princ iz Bel-Aira, serija
 17.10 Pod istim krovom, serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.00 Kralj Queensa, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 James Bond 007: Dijamanti su vječni, igrani film, akcijski
 22.05 Planet tame, igrani film, znanstveno-fantastični
 00.05 Vijesti
 00.15 Reži me, dramska serija (dvije epizode)
 01.55 Astro show, emisija

**UTORAK
16.3.2010.**

05.50 - Najava programa
 05.55 - Normalan život
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Afrika, čarobni kontinent: Otoci, dokumentarna serija
 10.40 - Afrika, čarobni kontinent: Priroda i njezi ne tajne, dok.serija
 11.10 - Danny na moru 2, dokumentarna serija
 12.00 - Dnevnik
 12.32 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 5
 14.10 - Vijesti
 14.35 - Među nama
 15.35 - Hodi duša, emisija pučke i predajne kulture
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.20 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Globalno sijelo
 20.45 - Država, selo, grad (1/7)
 22.00 - Poslovni klub
 22.35 - Otvoreno
 23.30 - Vijesti
 23.45 - Poslovne vijesti
 00.00 - Drugi format
 00.55 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija

01.40 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
 02.25 - Zločinački umovi 3
 03.10 - Danny na moru 2, dokumentarna serija
 03.40 - Hodi duša, emisija pučke i predajne kulture
 04.10 - Globalno sijelo
 04.40 - Poslovni klub
 05.10 - Oprezno s anđelom

06.50 - Najava programa
 06.55 - Dječak i vjeverica
 07.15 - Legenda o Tarzanu
 07.40 - TV vrtić: Zastava
 --- - Danica: Danica i buba redateljica
 --- - Gusarske priče: Slijepi putnik
 --- - Profesor Baltazar: Hanibalove Alpe
 08.10 - Krava i Pile
 08.35 - Hollyni junaci, serija
 09.00 - Lockie Leonard, serija
 09.25 - Vip Music Club
 10.00 - Cranford, serija
 10.45 - Blanche, francuski film
 12.20 - Sanremo specijal, 2. dio
 12.45 - Dokuteka
 13.25 - Prijatelji 9, serija
 13.45 - Zovem se Earl 3, humoristična serija
 14.10 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
 14.55 - Kod Ane
 15.10 - Koga briga? Međunarodni dan kazališta
 15.40 - TV vrtić: Zastava
 --- - Danica: Danica i buba redateljica
 --- - Gusarske priče: Slijepi putnik
 --- - Profesor Baltazar: Hanibalove Alpe
 16.15 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
 17.05 - Drugi format
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.20 - Županijska panorama
 18.50 - Vip Music Club
 19.25 - Doctor Who 3, serija
 20.15 - Lidija, TV film
 21.50 - Vijesti na Drugom
 22.10 - Zločinački umovi 3
 23.00 - Fawty Towers 1, humoristična serija
 23.35 - Pregovarači, serija
 00.20 - Pregovarači, serija
 01.05 - Sanremo specijal, 2. dio
 01.30 - Kraj programa

06:15 Naši najbolji dani, serija
 07:00 Jackie Chan
 07:25 Jagodica Bobica

07:50 Fifi i cvjetno društvo
 08:05 Bumba, crtana serija
 08:15 Ezo TV, tarot show
 10:10 Odavde do vječnosti
 11:10 Magična privlačnost
 12:10 IN magazin
 13:00 Naša mala klinika, serija
 14:00 Najbolje godine, serija
 15:00 Odavde do vječnosti
 16:00 Magična privlačnost
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Naša mala klinika, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Najbolje godine, serija
 20:40 Lige prvaka: Chelsea - Inter
 22:45 Vijesti
 23:00 Mr. Bean, serija
 23:30 Sažeci Lige prvaka
 00:00 Nestali, serija
 01:00 Seinfeld, serija
 01:30 Bračne vode, serija
 02:00 Medij, serija
 03:00 Vidoviti Milan, tarot show
 04:00 Za ljubav novca, film
 05:30 IN magazin
 06:10 Kraj programa

07.10 Krava i Pilić
 07.35 Miffy, animirana serija
 07.55 Malcolm u sredini, humoristična serija
 08.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 09.10 Astro show, emisija
 11.15 Pod istim krovom, humoristična serija
 11.45 Dadilja, serija
 12.15 Kralj Queensa, serija
 12.45 Ekkluziv, magazin
 13.00 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.50 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
 15.30 Andeo i vrag, telenovela
 16.15 Malcolm u sredini, humoristična serija
 16.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 17.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.00 Kralj Queensa, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 Jezikova juha, reality show
 21.00 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show
 22.10 Posljednji provod, igrani film, komedija
 00.10 Vijesti
 00.20 Sarah Connor: Kronike, serija
 01.05 Reži me, dramska serija (dvije epizode)
 02.45 Astro show, emisija

**SRIJEDA
17.3.2010.**

05.50 - Najava programa
 05.55 - Među nama
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Afrika, čarobni kontinent: Ptičji raj, dokumentarna serija
 10.41 - Afrika, čarobni kontinent: Carstvo sisavaca, dok.serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.33 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 5
 14.10 - Vijesti
 14.35 - Riječ i život, religijski program
 15.35 - Čovjek na kotačima, dokumentarni film
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.35 - Najslabija karika, kviz
 18.15 - Kod Ane
 18.30 - Dolina sunca
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - A sad u Europu!
 21.00 - Proces
 21.35 - Mamutica 2, serija
 22.30 - Otvoreno
 23.25 - Vijesti
 23.40 - Poslovne vijesti
 23.55 - e-Hrvatska
 00.30 - Znanstvene vijesti
 00.50 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
 01.35 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
 02.20 - Nevini, serija
 03.05 - Skica za portret
 03.20 - Proces
 03.50 - A sad u Europu
 04.35 - Čovjek na kotačima, dokumentarni film
 05.05 - Oprezno s anđelom

06.50 - Najava programa
 06.55 - Dječak i vjeverica
 07.15 - Legenda o Tarzanu
 07.40 - TV vrtić: Kuća
 --- - Ninin kutak: Vitraj
 --- - Vitaminix: Jabuka i kruška
 --- - Luckaste pačje pustolovine: O brate, što si ti?
 08.10 - Krava i Pile
 08.35 - Hollyni junaci, serija
 09.00 - Lockie Leonard, serija
 09.25 - Vip Music Club
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.30 - Prijatelji 9, serija

13.50 - Zovem se Earl 3, serija
 14.10 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
 14.55 - Kod Ane
 15.10 - Koga briga? Reforma sveučilišta
 15.40 - TV vrtić: Kuća
 --- - Ninin kutak: Vitraj
 --- - Vitaminix: Jabuke i kruške
 --- - Luckaste pačje pustolovine: O brate, što si ti?
 16.15 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
 17.05 - e-Hrvatska
 17.40 - Znanstvene vijesti
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.20 - Županijska panorama
 18.50 - Vip Music Club
 19.25 - Doctor Who 3, serija
 20.15 - Nogomet, LP - emisija
 20.40 - Nogomet, LP: Barcelona - Stuttgart, 1. poluvrijeme
 21.30 - Vijesti na Drugom
 21.40 - Nogomet, LP: Barcelona - Stuttgart, 2. poluvrijeme
 22.35 - Nogomet, LP - emisija i sažeci
 23.15 - Nevini, serija
 00.05 - Pregovarači, serija
 00.50 - Kraj programa

06:15 Naši najbolji dani, serija
 07:00 Jackie Chan
 07:25 Jagodica Bobica
 07:50 Fifi i cvjetno društvo
 08:05 Bumba, crtana serija
 08:15 Ezo TV, tarot show
 10:10 Odavde do vječnosti
 11:10 Magična privlačnost
 12:10 IN magazin
 13:00 Naša mala klinika, serija
 14:00 Najbolje godine, serija
 15:00 Odavde do vječnosti, serija
 16:00 Magična privlačnost, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Naša mala klinika, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Najbolje godine, serija
 21:00 Lov u mutnom, pilot
 22:00 Privatna praksa, serija
 23:05 Vijesti
 23:20 Nestali, serija
 00:20 Seinfeld, serija
 00:50 Bračne vode, serija
 01:20 Medij, serija
 02:20 Vidoviti Milan, tarot show
 03:20 Ubijta osveta, igrani film
 04:55 Post mortem, serija
 05:40 IN magazin
 06:15 Kraj programa

07.10 Krava i Pilić
 07.35 Miffy, animirana serija
 07.55 Malcolm u sredini, humoristična serija
 08.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 09.10 Astro show, emisija
 11.15 Pod istim krovom, humoristična serija
 11.45 Dadilja, humoristična serija
 12.15 Kralj Queensa, humoristična serija
 12.45 Ekkluziv, magazin
 13.00 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.50 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
 15.30 Andeo i vrag, telenovela
 16.15 Malcolm u sredini, humoristična serija
 16.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 17.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.00 Kralj Queensa, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 CSI: NY, kriminalistička serija
 21.00 Mentalist, kriminalistička serija
 21.50 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 22.40 Najgori neprijatelj, kriminalistička serija
 23.40 Vijesti
 23.50 Reži me, dramska serija (dvije epizode)
 01.25 Astro show, emisija

ČETVRTAK 18.3.2010.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Riječ i život
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Afrika, čarobni kontinent: Sitna divljač, dokumentarna serija
 10.41 - Afrika, čarobni kontinent: Osnivanje parkova prirode, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 5
 14.10 - Vijesti
 14.35 - Trenutak spoznaje
 15.35 - Od šaptačice do glasnogovornika, dokumentarni film
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.20 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.10 - Dome, slatki dome - humoristična serija
 21.50 - Pola ure kulture
 22.25 - Otvoreno
 23.20 - Vijesti
 23.35 - Poslovne vijesti
 23.50 - Vrijeme za knjigu
 00.20 - Zvezdane staze:

Voyager 7, serija
 01.05 - Kseno - princeza ratnica 6, serija
 01.50 - Bez traga 5, serija
 02.35 - Oprah show
 03.15 - Afrika, čarobni kontinent: Sitna divljač, dokumentarna serija
 03.40 - Afrika, čarobni kontinent: Osnivanje parkova prirode, dokumentarna serija
 04.10 - Od šaptačice do glasnogovornika, dokumentarni film
 04.40 - Pola ure kulture
 05.05 - Oprezno s anđelom

06.50 - Najava programa
 06.55 - Dječak i vjeverica
 07.15 - Legenda o Tarzanu
 07.40 - TV vrtić: Upornost
 --- - Danica: Danica i ptičica
 --- - Profesor Baltazar: Zrak
 --- - Vitaminix: Mahune
 --- - Matylda: Opasno poznanstvo
 08.10 - Krava i Pile
 08.35 - Hollyni junaci, serija
 09.00 - Lockie Leonard, serija
 09.25 - Vip Music Club
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.30 - Prijatelji 9, serija
 13.50 - Zovem se Earl 3, serija
 14.15 - Kseno - princeza ratnica 6, serija
 15.00 - Kod Ane
 15.15 - Kokice
 15.45 - TV vrtić: Upornost
 16.15 - Zvezdane staze:

Voyager 7, serija
 17.05 - Od Eritreje do Šašine Grede, dok.film
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.20 - Županijska panorama
 18.50 - Vip Music Club
 19.25 - Doctor Who 3, serija
 20.15 - EL, nogomet - emisija
 21.00 - EL, nogomet - 1. poluvrijeme
 21.55 - Vijesti na Drugom
 22.05 - EL, nogomet - 2. poluvrijeme
 23.00 - EL, nogomet - emisija i sažeci
 23.50 - Bez traga 5, serija
 00.40 - Vip Music Club LP
 02.40 - Kraj programa

06.15 Naši najbolji dani, serija
 07.00 Jackie Chan
 07.25 Jagodica Bobica
 07.50 Fifi i cvjetno društvo
 08.05 Bumba, crtana serija
 08.15 Ezo TV, tarot show
 10.10 Odavde do vječnosti
 11.10 Magična privlačnost
 12.10 IN magazin
 13.00 Naša mala klinika, serija
 14.00 Najbolje godine, serija
 15.00 Odavde do vječnosti
 16.00 Magična privlačnost
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Naša mala klinika, serija
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Najbolje godine, serija
 21.00 Provjereno, magazin
 22.00 Navy CIS, serija
 23.05 Vijesti
 23.20 Nestali, serija

00:20 Seinfeld, serija
 00:50 Bračne vode, serija
 01:20 Medij, serija
 02:20 Vidoviti Milan, tarot show
 03:20 Sonata, igrani film
 04:50 Post mortem, serija
 05:35 IN magazin
 06:15 Kraj programa

07.10 Krava i Pilić
 07.35 Miffy, animirana serija
 07.55 Malcolm u sredini, serija
 08.20 Princ iz Bel-Aira, serija
 09.10 Astro show, emisija
 11.15 Pod istim krovom, serija
 11.45 Dadilja, serija
 12.15 Kralj Queensa, serija
 12.45 Ekkluziv, magazin
 13.00 Večera za 5
 13.50 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
 15.30 Andeo i vrag, telenovela
 16.15 Malcolm u sredini, serija
 16.40 Princ iz Bel-Aira, serija
 17.10 Pod istim krovom, serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.00 Kralj Queensa, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5
 20.00 CSI: Miami, serija
 21.00 Uvod u anatomiju, serija (dvije epizode)
 22.40 Kućanice, serija
 23.40 Vijesti
 23.50 CSI: NY, serija
 00.35 Mentalist, serija
 01.25 Zaboravljeni slučaj
 02.10 Najgori neprijatelj, kriminalistička serija
 02.55 Astro show, emisija

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od pone-
 djeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-
 televizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice,
 emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.
 Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se subotom u
 16,30 a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom u 17,30 sati.

Glas Hrvata

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz
 Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

KRONIKA

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« u produkciji »Cro Medije«
 prikazuje se nedjeljom na subotičkoj kabelskoj televiziji K23 s početkom u
 13,15 sati, kao i na somborskoj Televiziji »Spektar« u istom terminu.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrt-
 kom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«,
 emitira se na HRT1 petkom od 14,35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske
 vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH •
 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični
 savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populame melodije' - zabavna
 glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glaz-
 bene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki
 majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock
 vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche
 Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom)
 • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne bašti-
 ne' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • »DW
 Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche
 Welle (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) •
 »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche
 Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija
 (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti
 i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski
 tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30
 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika
 Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija',
 duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna
 glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10
 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabav-
 na glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' -
 tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle •
 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu
 Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi zine' - talk show
 Bele Franciskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55
 Odjava programa

104, 4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	DRVENASTA UKRASNA BILJKA (ARBOR VITAE)	REDATELJ LUKAS I GLUMICA BARBARA	EKATERINA ODMILA	IZRAĐIVAČI PREDMETA OD VOSKA	SPAJATI NITNAMA	KARIKA- TURIST VOLJEVICA	VEĆA PO- SUDA ZA TEKUĆINE (BIDUN)	ORISATI	OSNOVNA KINESKA HRANA	GRČKI MITSKI ČAROBNJAK (obrnuto: SIR+ABA)	"VECTOR"	IME GLUM- CA PACINA	NAŠ TENISAČ, ROKO
GLAVNI DIO STANA													
FILM S BORISOM DVORNIKOM PO SMOJI- NU SCENA- RIJU													
VLADAR												"RADIJUS" MAJČINA MEZIMICA (REG.)	
OLAPADE ADENIKEN			KARLOVAC VJERNI PO- SJETITELJ KINA			REDATELJ IOSELJANI MJERAČ UBRZANJA (LAT.)					MAKARSKA CRNOGOR- SKO LJETO- VALIŠTE		
"ŽENSKI"		SAMURAJ- SKI MAČ LAGANO							MANEKEN- KA, BOWIE- JEVA ŽENA ANIONI I KATIONI				
RIMSKA ILIRSKA PROVIN- CIJA							MIKULIĆE- VA PJESMA BRITANSKI REDATELJ, DAVID						
NA ZRAKU					MODEL RE- NAULTA PROTEZA- TI SE						TRUPLO GLUMICA GARDNER		
ORGAN VIDA				"INSTITUTE of EL. EN- GINEERS" LIJEČALIŠ- TE PILICA				NAORANE BRAZDE POJAVA NA VODI					
POK. ZADARSKI PJEVAČ													
"AMPER"		"HVATAČ" RADIOVA- LOVA RIM. BOŽI- CA ZORE							"ADAPTION ERROR NOTE" ODJEK, EHO				IME GLUMI- CE DEREK
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	SIDRO, KOTVA MRŠAVA, STRKLJA- VA ŽENA					LOUIS JOURDAN "RAČUN"				OTOK S LOPAROM CRIJEP NA KUĆI			
POČETAK ŠUTNJE			OSOBA ZA PRIMJER "ELEKTRO- RAČUNSKI STROJEVI"					SPJEV "EAST- NORTH- EAST"			MOLJBDEN VLASNIK IMANJA, ŽIVOTINJE I SL.		
GRAŠINA PJESMA													... MAJKO!
ČETVRTA NEDJELJA ADVENTA						RUGOBA, GRDOBA GLAS GAVRANA							
OBRED KRŠTENJA									HRZAJ -3,14...				
LJUBOMIR ANTIC			ŠKANJAC OSAŠ PORTUGAL					DONJI DIO PROSTO- RIJE ... KAO ĐAKOVO				RIMSKA TISUĆA SLOŽENO SLOVO	
PRVO SLOVO ABECEDJE		PRERADA											

dnevni boravak, roko i cicitbela, vlastodržac, t, oa, ka, ota, ma, z, katana, iman, tilitik, ti si lu, vani, cilo, leš, oko, ice, naon, tornislav
 tvčić, a, antena, aen, anket, lj, ralb, šu, uzor, ep, mo, trebam nekoga, torate, nakaza, krsitike, rzal, lja, osat, pod, m, a, preradivanje,
 RJEŠENJE KRIŽALJKE: